การจำลองซีเอฟดีของฟลูอิไดซ์เบดแก๊ส-ของแข็งสำหรับอนุภาคผสม

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR) เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเคมีเทคนิค ภาควิชาเคมีเทคนิค คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2558 ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CFD SIMULATION OF GAS-SOLID FLUIDIZED BED FOR MIXED PARTICLES

Mr. Thanatepon Tangpattanatana

จุฬาสงกรณมหาวทยาลย Chulalongkorn University

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Science Program in Chemical Technology Department of Chemical Technology Faculty of Science Chulalongkorn University Academic Year 2015 Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การจำลองซีเอฟดีของฟลูอิไดซ์เบดแก๊ส-ของแข็งสำหรับ
	อนุภาคผสม
โดย	นายธเนศพล ตั้งพัฒนธนา
สาขาวิชา	เคมีเทคนิค
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจพล เฉลิมสินสุวรรณ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ศาสตราจารย์ ดร.พรพจน์ เปี่ยมสมบูรณ์

คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

_____คณบดีคณะวิทยาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.พลกฤษณ์ แสงวณิช)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ เรียบร้อยเจริญ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจพล เฉลิมสินสุวรรณ)

____อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(ศาสตราจารย์ ดร.พรพจน์ เปี่ยมสมบูรณ์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ คูชลธารา)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ดร.บุญรอด สัจจกุลนุกิจ)

ธเนศพล ตั้งพัฒนธนา : การจำลองซีเอฟดีของฟลูอิไดซ์เบดแก๊ส-ของแข็งสำหรับอนุภาค ผสม (CFD SIMULATION OF GAS-SOLID FLUIDIZED BED FOR MIXED PARTICLES) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ. ดร.เบญจพล เฉลิมสินสุวรรณ, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ร่วม: ศ. ดร.พรพจน์ เปี่ยมสมบูรณ์, 106 หน้า.

ฟลูอิไดซ์เบดแบบแก๊ส-ของแข็งเป็นรูปแบบหนึ่งของเครื่องปฏิกรณ์ซึ่งถูกนำมาใช้งานอย่าง หลากหลายในอุตสาหกรรม เนื่องจากข้อดีของการมีพื้นที่ผิวสัมผัสกันระหว่างแก๊ส-ของแข็งที่สูง ส่งผล ให้เกิดการถ่ายเทมวลสารและความร้อนได้ดี ในงานวิจัยนี้ศึกษาระบบฟลูอิไดซ์เบดสำหรับของผสม อนุภาคของแข็ง (Mixed particles) ในระบบสองมิติ และหาแบบจำลองพลศาสตร์ของไหลเชิง ้คำนวณที่เหมาะสมสำหรับระบบดังกล่าว รวมทั้งวิเคราะห์ผลของตัวแปรดำเนินการที่ส่งผลต่อการถ่าย โอนความร้อนของระบบด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) นอกจากนี้ ทำการ เปรียบเทียบตัวแปรตอบสนองที่บอกถึงการผสม ประกอบด้วย สัมประสิทธิ์การกระจายตัวในแนวรัศมี สัมประสิทธิ์การกระจายตัวในแนวแกน อุณหภูมิแกรนูลล่าร์ และดัชนีการผสม จากผลการศึกษา พบว่า แบบจำลอง EMMS นั้นให้ผลที่สอดคล้องและใกล้เคียงกับผลการทดลองจริงมากที่สุด สำหรับ ผลของตัวแปรดำเนินการต่อระบบอนุภาคผสมระหว่างถ่านหินและทราย พบว่า ความเร็วแก๊สป้อนเข้า ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางถ่านหิน ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางทราย และปริมาณทรายเริ่มต้น เป็นตัวแปร ้ที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังทำการศึกษาถึง อุทกพลศาสตร์ที่เปลี่ยนไปเมื่อทำการเติมฝุ่นถ่านหินเข้าสู่ระบบ พบว่า การเติมฝุ่นถ่านหินจะทำให้ ระบบเกิดฟลูอิไดเซชันมากขึ้น และขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางกับปริมาณฝุ่นถ่านหินนั้นจะส่งผลอย่างมี ้นัยสำคัญต่อการถ่ายโอนความร้อนของระบบ สำหรับการเปรียบเทียบตัวแปรตอบสนองต่อการผสม เป็นการเปรียบเทียบบนสมมติฐานที่ว่า การผสมที่ดีย่อมส่งผลทำให้เกิดการถ่ายโอนความร้อนที่ดี จาก ผลการเปรียบเทียบ พบว่า อุณหภูมิแกรนูลล่าร์ ให้แนวโน้มที่ใกล้เคียงกับค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอน ้ความร้อนมากที่สุด หรืออาจกล่าวได้ว่า ค่าอุณหภูมิแกรนูลล่าร์ นั้นมีความเหมาะสมที่สุดจากการ เปรียบเทียบ อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ของค่าอุณหภูมิแกรนูลล่าร์กับค่าสัมประสิทธ์การถ่ายโอน ้ความร้อนนั้นมีความสัมพันธ์อย่างง่ายเท่านั้น กล่าวคือ ถ้ารู้แนวโน้มของอุณหภูมิแกรนูลล่าร์ จะ สามารถทำนายค่าสัมประสิทธ์การถ่ายโอนความร้อนได้ในเบื้องต้น

ภาควิชา	เคมีเทคนิค	ลายมือชื่อนิสิต
สาขาวิชา	เคมีเทคนิค	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก
ปีการศึกษา	2558	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม

5772011823 : MAJOR CHEMICAL TECHNOLOGY

KEYWORDS: MIXED PARTICLES / CFD / FLUIDIZED BED REACTOR

THANATEPON TANGPATTANATANA: CFD SIMULATION OF GAS-SOLID FLUIDIZED BED FOR MIXED PARTICLES. ADVISOR: ASSOC. PROF. BENJAPON CHALERMSINSUWAN, Ph.D., CO-ADVISOR: PROF. PORNPOTE PIUMSOMBOON, Ph.D., 106 pp.

Gas-solid fluidized beds have widely used in various industrial applications due to many advantages of the technology such as excellent gas-solid particle contacting, which then has a good effect on mass and heat transfers. The purposes of this study were to investigate a CFD model for mixed particles in a two-dimensional fluidized bed system and analyze the effect of operating parameters on heat transfer in the system by using ANOVA. In addition, the mixing parameters including radialdispersion coefficient, axial-dispersion coefficient, granular temperature and mixing index were compared. The results showed that EMMS model was relatively consistent with the experiment than the other models. The effect of operating parameters on mixing between coal and sand showed that inlet gas velocity, sand diameter, coal diameter and initial sand height were statistically significant on heat transfer coefficient. Furthermore, the effect of adding coal dust into system on the hydrodynamics was studied. The fluidization behavior was higher when coal dust was added. Both coal dust diameter and inventory were statistically significant to heat transfer. A comparison of mixing parameters, based on the assumption that good heat transfer is resulting from good mixing, showed that granular temperature gave relatively similar trend to heat transfer more than the other parameters. However, the relation between granular temperature and heat transfer is just a basic relationship. In other word, if granular temperature trend is known, the heat transfer trend is predicted.

Department:	Chemical Technology	Student's Signature
Field of Study:	Chemical Technology	Advisor's Signature
Academic Year:	2015	Co-Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์การจำลองซีเอฟดีของฟลูอิไดซ์เบดแก๊ส-ของแข็งสำหรับอนุภาคผสม ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะความช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้จัดทำขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจพล เฉลิมสินสุวรรณ และอาจารย์ที่ ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ศาสตราจารย์ ดร.พรพจน์ เปี่ยมสมบูรณ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตลอด การทำวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ เรียบร้อยเจริญ ประธาน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ คูชลธารา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร.บุญรอด สัจจกุลนุกิจ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์จากภายนอกมหาวิทยาลัย ที่ กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำ เพื่อให้วิทยานิพนธ์นี้มี ความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ ทุนอุดหนุนการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อเฉลิม ฉลองวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมายุครบ 72 พรรษา ประจำปี 2557

ขอขอบคุณ คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของภาควิชาทุกคนที่ได้เชื่อเหลือและอำนวยความ สะดวกในการดำเนินงานวิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ ดร.วีรยา จิรดิลก หัวหน้านักวิจัยของหน่วยงาน DARC ที่ได้ให้คำแนะนำใน การดำเนินงานวิจัยและขอบคุณบริษัท National Power Supply (NPS) ที่ได้ให้การสนับสนุน ข้อมูลต่างๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ เพื่อน รุ่นพี่ และรุ่นน้องทุกคนในภาควิชาที่ได้ให้คำปรึกษาและกำลังใจ ตลอดจากทำวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณนายรัชชานนท์ เปี่ยมใจสว่าง ที่ได้ให้ความช่วยเหลือใน การเขียนโค้ดภาษาซี เพื่อใช้ในงานวิจัย

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา พี่น้อง ในครอบครัว ที่ได้เป็นกำลังใจและ ให้การสนับสนุนในทุกสิ่งทุกอย่างเสมอมาตลอดจนสำเร็จการศึกษา

หน้า
บทคัดย่อภาษาไทยง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษจ
กิตติกรรมประกาศ ฉ
สารบัญช
สารบัญตารางฏ
สารบัญรูปฐ
บทที่ 1 บทนำ
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย
1.3 ขอบเขตของงานวิจัย
1.4 ข้อจำกัดของงานวิจัย
1.5 คำกำจัดความที่ใช้ในงานวิจัย
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
1.7 วิธีดำเนินงานวิจัย
1.8 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย 4
บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2.1 เครื่องปฏิกรณ์ฟลูอิไดซ์เบด (Fluidized bed reactor)6
2.1.1 เบด (Bed)7
2.1.2 ช่วงการไหลของฟลูอิไดเซชัน (Regimes of fluidization)7
2.1.3 ข้อดี-ข้อเสียของเครื่องปฏิกรณ์ฟลูอิไดซ์เบดเปรียบเทียบกับเครื่องปฏิกรณ์ชนิดอื่น 9
2.2 การผสมและการแยกชั้น (Mixing and segregation)10
2.2.1 การผสมแบบสมบูรณ์ (Perfect mixing)11

	หน้า
2.2.2 การผสมแบบสุ่ม (Random mixing)	11
2.2.3 การแยกชั้น (Segregation)	11
2.2.4 กลไกการผสมและการแยกชั้น (Mechanism of mixing and segregation)	11
2.2.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการผสมและการแยกชั้น	12
2.3 ระบบอนุภาคผสมสำหรับเครื่องปฏิกรณ์ฟลูอิไดซ์เบด	13
2.3.1 การเผาไหม้ของถ่านหิน (Coal combustion)	13
2.3.2 ประสิทธิภาพการเผาไหม้	13
2.4 แบบจำลองพลศาสตร์ของไหลเชิงคำนวณ (CFD modeling)	14
2.4.1 ระเบียบวิธีการแบ่งช่วง (Discretization method)	14
2.4.2 วิธีแก้ปัญหาด้วยวิธีการ SIMPLE	17
2.5 การออกแบบการทดลอง (Experimental design)	20
2.5.1 การออกแบบการทดลองด้วยวิธีแฟกทอเรียลแบบ 2 ^k	20
2.5.2 การออกแบบการทดลองด้วยวิธีแฟกทอเรียลแบบ 2 ⁴	20
2.5.3 การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance, ANOVA)	21
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย	26
3.1 ข้อมูลเบื้องต้นในงานวิจัย	26
3.2 การจำลองอุทกพลศาสตร์	27
3.2.1 การหาพื้นที่การคำนวณที่เหมาะสม (Grid independency test)	27
3.2.2 แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ (Mathematical model)	29
3.2.2.1 สมการอนุรักษ์มวล (Mass conservation equations)	29
3.2.2.2 สมการอนุรักษ์โมเมนตัม (Momentum conservation equations)	30

	หน้า
3.2.2.3 สมการอนุรักษ์พลังงานเนื่องจากการกวัดแกว่ง (Fluctuating kinetic	
energy conservation equation) ของวัฏภาคของแข็ง	30
3.2.2.4 สมการเสริม (Constitutive equations)	31
3.2.2.5 แบบจำลองสัมประสิทธิ์ต้านทานการเคลื่อนที่ระหว่างวัฏภาค	
(Interphase exchange coefficient model, eta_{gs})	32
3.2.2.5.1 แบบจำลอง Wen and Yu	33
3.2.2.5.2 แบบจำลอง Gidaspow	33
3.2.2.5.3 แบบจำลอง Syamlal-O'Brien	33
3.2.2.5.4 แบบจำลอง Energy minimization multi scale (EMMS)	34
3.3 การจำลองปฏิกิริยาเคมี	35
3.4 ตัวแปรอธิบายพฤติกรรมการผสม (Mixing parameters)	37
3.4.1 อุณหภูมิแกรนูลล่าร์ (Granular temperature, $oldsymbol{ heta}$)	37
3.4.2 สัมประสิทธิ์การกระจายตัว (Dispersion coefficient)	38
3.4.3 ดัชนีการผสม (Mixing index)	39
3.4.4 สัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อน (Heat transfer coefficient)	39
3.5 ขั้นตอนการจำลอง	39
บทที่ 4 ผลการวิจัยและการวิเคราะห์ผล	42
4.1 อุทกพลศาสตร์ของระบบอนุภาคผสมสองชนิดที่ไม่มีการเกิดปฏิกิริยา (Cold flow)	42
4.1.1 ผลของพื้นที่การคำนวณและเวลาที่ระบบเข้าสู่ภาวะเสมือนคงตัว	42
4.1.2 ผลของแบบจำลองแรงต้านทานการเคลื่อนที่ระหว่างวัฏภาค	44
4.1.3 ผลของความเร็วต่ออุทกพลศาสตร์และพฤติกรรมการผสม	47
4.1.4 ผลของตัวแปรตอบสนองต่อการผสมและการกระจายตัวของอนุภาค	52
4.2 อุทกพลศาสตร์ของระบบอนุภาคผสมสองชนิดที่มีการเกิดปฏิกิริยา (Hot flow)	55
4.2.1 ผลของพื้นที่การคำนวณและเวลาที่ระบบเข้าสู่ภาวะเสมือนคงตัว	56

	หน้า
4.2.2 ผลของแบบจำลองแรงต้านทานการเคลื่อนที่ระหว่างวัฏภาค	56
4.2.3 ผลของปฏิกิริยาเคมีและจลนศาสตร์	58
4.2.4 ผลของตัวแปรดำเนินการต่ออุทกพลศาสตร์ภายในเครื่องปฏิกรณ์อนุภาคผสมสอง	
ชนิด	60
4.3 อุทกพลศาสตร์ของระบบอนุภาคผสมสามชนิดที่มีการเกิดปฏิกิริยา (Hot flow)	81
4.3.1 ผลของตัวแปรดำเนินการต่ออุทกพลศาสตร์ภายในเครื่องปฏิกรณ์อนุภาคผสมสาม	
ชนิด	81
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	95
5.1 สรุปผลการวิจัย	95
5.1.1 การหาแบบจำลองที่เหมาะสมสำหรับระบบอนุภาคผสม	95
5.1.2 การหาแบบจำลองปฏิกิริยาเคมีที่เหมาะสม	95
5.1.3 ผลของตัวแปรดำเนินการต่ออุทกพลศาสตร์ภายในเครื่องปฏิกรณ์และพฤติกรรม	
การผสม	96
5.1.4 ผลของตัวแปรตอบสนองต่อการผสมและการกระจายตัว	96
5.2 ข้อเสนอแนะ	97
รายการอ้างอิง	98
ภาคผนวก ก	.102
ภาคผนวก ข	.104
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	.106

สารบัญตาราง

ตารางที่ 4.1 ค่าการขยายตัวของหน้าเบด (Bed expansion) สำหรับแบบจำลองที่แตกต่างกัน	45
ตารางที่ 4.2 ค่าของตัวแปรตอบสนองต่อการผสมที่ความเร็วแก๊สป้อนเข้าแตกต่างกัน	53
ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบการขยายตัวของหน้าเบดและความดันลดของแบบจำลองที่แตกต่าง กันกับผลการทดลอง	57
ตารางที่ 4.4 การออกแบบการทดลองแบบ 2 ⁴ เพื่อศึกษาผลของตัวแปรดำเนินการแสดงภาวะ และผลลัพธ์ของตัวแปรตอบสนองแต่ละตัวที่ได้จากการจำลอง	62
ตารางที่ 4.5 การออกแบบการทดลองแบบ 2 ⁴ เพื่อศึกษาค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อน	68
ตารางที่ 4.6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรตอบสนองเป็นสัมประสิทธิ์การกระจายตัว ตามแนวรัศมี	74
ตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรตอบสนองเป็นสัมประสิทธิ์การกระจายตัว ตามแนวแกน	75
ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรตอบสนองเป็นอุณหภูมิแกรนูลล่าร์	75
ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรตอบสนองเป็นดัชนีการผสม	75
ตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรตอบสนองเป็นสัมประสิทธิ์การถ่ายโอน ความร้อน	76
ตารางที่ 4.11 การออกแบบการทดลองแบบ 2 ² เพื่อศึกษาผลของตัวแปรดำเนินการแสดงภาวะ และผลลัพธ์ของตัวแปรตอบสนองแต่ละตัวที่ได้จากการจำลอง	82
ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรตอบสนองเป็นสัมประสิทธิ์การกระจายตัว ในแนวรัศมีกรณีที่มีอนุภาคของแข็งสามองค์ประกอบ	90
ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรตอบสนองเป็นสัมประสิทธิ์การกระจายตัว ในแนวแกนกรณีที่มีอนุภาคของแข็งสามองค์ประกอบ	90
ตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรตอบสนองเป็นอุณหภูมิแกรนูลล่าร์กรณีที่ มีอนุภาคของแข็งสามองค์ประกอบ	91

ตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรตอบสนองเป็นดัชนีการผสมกรณีที่มี	
อนุภาคของแข็งสามองค์ประกอบ	.91
ตารางที่ 4.16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรตอบสนองเป็นสัมประสิทธิ์การถ่ายโอน	
ความร้อนกรณีที่มีอนุภาคของแข็งสามองค์ประกอบ	.91

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Chulalongkorn University

สารบัญรูป

ะ	
หนา	l

รูปที่ 2.1 เครื่องปฏิกรณ์แบบฟองแก๊ส (ก) และเครื่องปฏิกรณ์แบบหมุนเวียน (ข)	. 6
รูปที่ 2.2 แสดงช่วงการไหลของฟลูอิไดเซชัน	. 9
รูปที่ 2.3 แสดงการผสมของอนุภาคของแข็ง (ก) การผสมแบบสมบูรณ์ (ข) การผสมแบบสุ่ม (ค) การแยกชั้น	10
รูปที่ 2.4 (ก) ฟองแก๊สเคลื่อนที่ขึ้นสู่ผิวหน้าของเบด (ข) ฟองแก๊สเกิดการแตกตัวที่บริเวณผิวหน้า ของเบด (ค) อนุภาคของแข็งที่อยู่บริเวณรอบๆ ฟองแก๊สเคลื่อนที่ลงมาแทนที่ของฟองแก๊ส	12
รูปที่ 2.5 ปริมาตรควบคุมแสดงวิธีการแบ่งช่วงของสมการควบคุม	15
รูปที่ 2.6 วิธีการแก้ปัญหาด้วยวิธี SIMPLE	19
รูปที่ 3.1 แผนภาพเครื่องปฏิกรณ์ฟลูอิไดซ์เบดแบบสองมิติที่ใช้ในการจำลอง (ก) เครื่องปฏิกรณ์ สำหรับงานวิจัยส่วนที่หนึ่ง (ข) เครื่องปฏิกรณ์สำหรับงานวิจัยส่วนที่สองและสาม	27
รูปที่ 3.2 พื้นที่การคำนวณที่ใช้ในส่วนที่หนึ่ง (ก) 4000 (ข) 8000 (ค) 12000 และ (ง) 16000 เซลล์	28
รูปที่ 3.3 พื้นที่การคำนวณที่ใช้ในส่วนที่สองและสาม (ก) 4000 (ข) 8000 และ (ค) 12000 เซลล์	28
รูปที่ 4.1 การกระจายตัวของสัดส่วนโดยปริมาตรของอนุภาคของแข็งต่อความสูงของเครื่อง ปฏิกรณ์ที่พื้นที่การคำนวณต่างๆ	43
รูปที่ 4.2 การกระจายตัวของความดันลด (Pressure drop) ที่เวลาต่างๆ	44
รูปที่ 4.3 การกระจายตัวของสัดส่วนช่องว่างอากาศตามแนวความสูงของไรเซอร์	45
รูปที่ 4.4 ภาพถ่ายการกระจายตัวของอนุภาคจากการทดลองที่เวลา (ก) 2 วินาที (ข) 4 วินาที (ค) 6 วินาที (ง) 8 วินาที และ (จ) 10 วินาที ตามลำดับ	46
รูปที่ 4.5 คอนทัวร์การกระจายตัวของอนุภาคของแบบจำลอง EMMS ที่เวลา	
(ก) 2 วินาที (ข) 4 วินาที (ค) 6 วินาที (ง) 8 วินาที และ (จ) 10 วินาที ตามลำดับ	46
รูปที่ 4.6 คอนทัวร์การกระจายตัวของอนุภาคของแบบจำลอง Syamlal-O'brien ที่เวลา	
(ก) 2 วินาที (ข) 4 วินาที (ค) 6 วินาที (ง) 8 วินาที และ (จ) 10 วินาที ตามลำดับ	46

รูปที่ 4.7 เวกเตอร์การเคลื่อนที่ของอนุภาคที่ความเร็วแก๊สป้อนเข้า	
(ก) โฟลทแซม และ (ข) เจ๊ตแซม	. 47
รูปที่ 4.8 การกระจายตัวของอนุภาคโฟลทแซมและเจ็ตแซมตามแนวความสูงที่ความเร็วแก๊ส ป้อนเข้า 0.5 เมตรต่อวินาที	. 48
รูปที่ 4.9 การกระจายตัวตามแนวรัศมีของอนุภาคโฟลทแซมและเจ๊ตแซมที่ความสูง 0.3 เมตร สำหรับความเร็วแก๊สป้อนเข้า (ก) 0.125 (ข) 0.25 (ค) 0.50 (ง) 0.75 และ (จ) 1.00 เมตรต่อวินาที	. 49
รูปที่ 4.10 การกระจายตัวของความเร็วในแนวรัศมี (X-velocity) ตามแนวความสูงต่างๆ ที่ ความเร็วแก๊สป้อนเข้า 0.50 เมตรต่อวินาที (ก) โฟลทแซม (ข) เจ๊ตแซม	. 50
รูปที่ 4.11 การกระจายตัวของความเร็วในแนวแกน (Y-velocity) ตามแนวความสูงต่างๆ ที่ ความเร็วแก๊สป้อนเข้า 0.50 เมตรต่อวินาที (ก) โฟลทแซม (ข) เจ๊ตแซม	. 51
รูปที่ 4.12 การกระจายตัวตามแนวรัศมีของอนุภาคโฟลทแซมและเจ็ตแซมตามระยะความสูง สำหรับความเร็วแก๊สป้อนเข้า (ก) 0.125 (ข) 0.25 (ค) 0.50 (ง) 0.75 และ (อ) 4.00 นนตรต่อจินารวี	50
 (ง) 1.00 เมตรตอวนาท รูปที่ 4.13 การกระจายตัวของช่องว่างอากาศที่ความเร็วแก๊สป้อนเข้าต่างกัน (ก) 0.125 (ข) 0.25 (ค) 0.50 (ง) 0.75 และ (จ) 1.00 เมตรต่อวินาที 	. 52
รูปที่ 4.14 การกระจายตัวของสัดส่วนโดยปริมาตรของทรายตามแนวความสูงของเครื่องปฏิกรณ์ ที่พื้นที่การคำนวณต่างๆ	. 56
รูปที่ 4.15 การกระจายตัวของทรายสำหรับแบบจำลองที่แตกต่างกัน (ก) EMMS (ข) Gidaspow (ค) Wen-Yu และ (ง) Syamlal-O'Brien model	. 58
รูปที่ 4.16 อุณหภูมิของแก๊สจากการเผาไหม้ที่ระยะเวลาต่างๆ	. 59
รูปที่ 4.17 คอนทัวร์อุณหภูมิ (เคลวิน) ของแก๊สภายในเครื่องปฏิกรณ์ ที่เวลา 150 วินาที	. 59
รูปที่ 4.18 คอนทัวร์การกระจายตัวของถ่านหิน (ก) กรณีศึกษาที่ 3 และ (ข) กรณีศึกษาที่ 14 ที่เวลา 150 วินาที ตามลำดับ	. 63
รูปที่ 4.19 คอนทัวร์การกระจายตัวของถ่านหิน (ก) กรณีศึกษาที่ 7 และ (ข) กรณีศึกษาที่ 16 ที่เวลา 150 วินาที ตามลำดับ	. 63

ฑ

รูปที่ 4.20 การกระจายตัวของถ่านหินและทรายในแนวรัศมี ที่ความสูงต่างๆ สำหรับกรณีศึกษาที่ 3	64
รูปที่ 4.21 การกระจายตัวของถ่านหินและทรายในแนวรัศมี ที่ความสูงต่างๆ สำหรับกรณีศึกษาที่ 14	65
รูปที่ 4.22 การกระจายตัวของถ่านหินและทรายในแนวรัศมี ที่ความสูงต่างๆ สำหรับกรณีศึกษาที่ 7	66
รูปที่ 4.23 การกระจายตัวของถ่านหินและทรายในแนวรัศมี ที่ความสูงต่างๆ สำหรับกรณีศึกษาที่ 16	67
รูปที่ 4.24 อุณหภูมิของแก๊ส (เคลวิน) ภายในเครื่องปฏิกรณ์ของ (ก) กรณีศึกษาที่ 15 และ (ข) กรณีศึกษาที่ 10 ที่เวลา 150 วินาที	70
รูปที่ 4.25 การกระจายตัวของถ่านหินภายในเครื่องปฏิกรณ์ (ก) กรณีศึกษาที่ 15 และ (ข) กรณีศึกษาที่ 10 ที่เวลา 150 วินาที	71
รูปที่ 4.26 การกระจายตัวของถ่านหินและทรายในแนวรัศมี ที่ความสูงต่างๆ สำหรับกรณีศึกษาที่ 15	72
รูปที่ 4.27 การกระจายตัวของถ่านหินและทรายในแนวรัศมี ที่ความสูงต่างๆ สำหรับกรณีศึกษาที่ 10	73
รูปที่ 4.28 ผลของตัวแปรหลักและผลอันตรกิริยาต่อค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวตามแนวรัศมี สำหรับระบบอนุภาคของแข็งผสมสององค์ประกอบ (ก) ผลของตัวแปรหลัก	
(ข) ผลของอันตรกิริยา ACD- และ (ค) ผลของอันตรกิริยา ACD+	77
รูปที่ 4.29 ผลของตัวแปรหลักต่อค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวตามแนวแกนสำหรับระบบ อนุภาคของแข็งผสมสององค์ประกอบ	78
รูปที่ 4.30 ผลของตัวแปรหลักต่อค่าอุณหภูมิแกรนูลล่าร์สำหรับระบบอนุภาคของแข็งผสมสอง องค์ประกอบ	78
รูปที่ 4.31 ผลของตัวแปรหลักและผลอันตรกิริยาต่อค่าดัชนีการผสมสำหรับระบบอนุภาค ของแข็งผสมสององค์ประกอบ (ก) ผลของตัวแปรหลัก (ข) ผลของอันตรกิริยา AB	
(ค) ผลของอันตรกิริยา AC และ (ง) ผลของอันตรกิริยา AD	79

รูปที่ 4.32 ผลของตัวแปรหลักต่อค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนสำหรับระบบอนุภาค ของแข็งผสมสององค์ประกอบ	80
รูปที่ 4.33 คอนทัวร์สัดส่วนโดยปริมาตรของถ่านหิน (Coal) ของกรณีที่ (ก) 18 (ข) 19 (ค) 20 (ง) 21 (จ) 22 และ (ฉ) 23 ตามลำดับ	84
รูปที่ 4.34 คอนทัวร์สัดส่วนโดยปริมาตรของทราย (Sand) ของกรณีที่ (ก) 18 (ข) 19 (ค) 20 (ง) 21 (จ) 22 และ (ฉ) 23 ตามลำดับ	85
รูปที่ 4.35 คอนทัวร์สัดส่วนโดยปริมาตรของฝุ่นถ่านหิน (Coal dust) ของกรณีที่ (ก) 18 (ข) 19 (ค) 20 (ง) 21 และ (จ) 22 ตามลำดับ	86
รูปที่ 4.36 การกระจายตัวของถ่านหินและทรายในแนวรัศมี ที่ความสูงต่างๆ สำหรับกรณีศึกษาที่ 18	86
รูปที่ 4.37 การกระจายตัวของถ่านหินและทรายในแนวรัศมี ที่ความสูงต่างๆ สำหรับกรณีศึกษาที่ 19	87
รูปที่ 4.38 การกระจายตัวของถ่านหินและทรายในแนวรัศมี ที่ความสูงต่างๆ สำหรับกรณีศึกษาที่ 20	87
รูปที่ 4.39 การกระจายตัวของถ่านหินและทรายในแนวรัศมี ที่ความสูงต่างๆ สำหรับกรณีศึกษาที่ 21	88
รูปที่ 4.40 การกระจายตัวของถ่านหินและทรายในแนวรัศมี ที่ความสูงต่างๆ สำหรับกรณีศึกษาที่ 22	88
รูปที่ 4.41 การกระจายตัวของถ่านหินและทรายในแนวรัศมี ที่ความสูงต่างๆ สำหรับกรณีศึกษาที่ 23	89
รูปที่ 4.42 ผลของตัวแปรหลักต่อค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวตามแนวรัศมีสำหรับระบบ อนภาคของแข็งผสมสามองค์ประกอบ	92
รูปที่ 4.43 ผลของตัวแปรหลักต่อค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวตามแนวแกนสำหรับระบบ อบกาคของแข็งผสบสานองค์ประกอบ	02
รูปที่ 4.44 ผลของตัวแปรหลักต่อค่าอุณหภูมิแกรนูลล่าร์สำหรับระบบอนุภาคของแข็งผสม	72
สามองคบระกอบ	93

รูปที่ 4.45 ผลของตัวแปรหลักต่อค่าดัชนีการผสมสำหรับระบบอนุภาคของแข็งผสม	
สามองค์ประกอบ	93
รูปที่ 4.46 ผลของตัวแปรหลักต่อค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนสำหรับระบบอนุภาค	
ของแข็งผสมสามองค์ประกอบ	94

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Chulalongkorn University

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ฟลูอิไดซ์เบดเป็นรูปแบบหนึ่งของเครื่องปฏิกรณ์ซึ่งถูกนำมาใช้งานอย่างหลากหลายไม่ว่าจะ เป็นอุตสาหกรรมการแตกสลายของไฮโดรคาร์บอน (Cracking of hydrocarbons) การเผาไหม้ของ ถ่านหิน (Coal combustion) และการผลิตแก๊สของถ่านหิน (Coal gasification) เป็นต้น เนื่องจาก ข้อดีของการมีพื้นที่ผิวการสัมผัสกันระหว่างแก๊ส-ของแข็งที่สูงส่งผลให้เกิดการถ่ายเทมวลสารและ ความร้อนได้ดี [1] องค์ประกอบของเครื่องปฏิกรณ์ประเภทนี้จะประกอบไปด้วยอนุภาคของแข็งหรือ เบด (Bed) ถูกบรรจุอยู่ภายในโดยมีแผ่นรองรับซึ่งมีรูพรุน (Distributor plate) อยู่ทางด้านล่างทำ หน้าที่รองรับอนุภาคของแข็งและกระจายอากาศ จากนั้นทำการป้อนตัวกลางในการเคลื่อนที่ซึ่งจะ เป็นแก๊สหรืออากาศผ่านทางด้านล่างของแผ่นรองรับ ซึ่งในตอนแรกนั้นอนุภาคของแข็งจะอยู่ในสภาพ หยุดนิ่ง (Fixed bed) จนกระทั่งความเร็วของอากาศนั้นเพิ่มขึ้นจนถึงค่าๆ หนึ่งอนุภาคของแข็งนั้นจะ เริ่มเกิดการเคลื่อนที่ซึ่งความเร็วต่ำสุดที่ทำให้อนุภาคของแข็งเม็ดแรกนั้นเกิดการเคลื่อนที่จะเรียกว่า ความเร็วต่ำสุดในการเกิดฟลูอิไดเซชัน (Minimum fluidization velocity, Um/) โดยรูปแบบการไหล นั้นจะถูกแบ่งตามความเร็วของแก๊สที่เพิ่มขึ้นแบ่งออกเป็น 4 ช่วงคือ ช่วงการไหลแบบฟองแก๊ส (Bubbling) ช่วงการไหลแบบปั่นป่วน (Turbulent) ช่วงการไหลแบบความเร็วสูง (Fast fluidization) และช่วงการไหลแบบขนส่งด้วยลม (Pneumatic transport) ตามลำดับ [2] กระบวนการ ฟลูอิไดเซชันนั้นถูกนำมาใช้งานเป็นอย่างมากในอุตสาหกรรมเพื่อให้เกิดการผสมของอนุภาค

การจำลองระบบฟลูอิไดซ์เบดส่วนมากจะสมมุติให้มีอนุภาคเพียงชนิดเดียว (Monodisperse) หรืออนุภาคของแข็งนั้นจะมีช่วงของการกระจายตัวของขนาดและความหนาแน่นที่แคบ จนกระทั่งอนุภาคของแข็งนั้นจะมีสมบัติที่ใกล้เคียงกัน ทำให้สามารถใช้ค่า Sauter mean diameter เพื่อศึกษาอุทกพลศาสตร์ (Hydrodynamics) [3] แต่อย่างไรก็ตาม ในอุตสาหกรรมเช่น การเผาไหม้ ถ่านหิน รูปแบบของฟลูอิไดซ์เบดจะเป็นระบบที่มีอนุภาคขนาดต่างกัน (Poly-disperse) ซึ่งจะมีช่วง ของการกระจายตัวที่กว้างส่งผลทำให้มีอุทกพลศาสตร์ที่แตกต่างจากระบบที่มีอนุภาคเพียงชนิดเดียว โดยอนุภาคที่เคลื่อนที่จมลงสู่ด้านล่างของเครื่องปฏิกรณ์จะเรียกว่า เจ๊ตแซม (Jetsam) ขณะที่อนุภาค ที่เคลื่อนที่ขึ้นสู่ด้านบนจะเรียกว่า โฟลทแซม (Flotsam) การผสม (Mixing) หรือการแยกชั้น (Segregation) เป็นกลไกที่สำคัญที่เกิดขึ้นซึ่งจะส่งผลดีหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับการนำไปใช้งาน เช่น การแยกชั้นนั้นเหมาะสำหรับการคัดแยกหรือแบ่งประเภท (Classifiers) ซึ่งอนุภาคของแข็งจะถูก คัดแยกตามขนาด รูปทรง หรือความหนาแน่น ในขณะที่การผสมนั้นเป็นกระบวนการที่สำคัญเพื่อให้ องค์ประกอบต่าง ๆ เกิดปฏิกิริยาเคมีได้อย่างสม่ำเสมอ เร่งการถ่ายโอนความร้อน และการถ่ายโอน มวลระหว่างวัฏภาค [1, 4] ค่าที่สามารถบอกถึงประสิทธิภาพในการผสมได้คือ ดัชนีการผสม (Mixing index) อุณหภูมิแกรนูลาร์ (Granular temperature) สัมประสิทธิ์การกระจายตัว (Dispersion coefficient) และความเร็วอนุภาคของแข็งในแนวแกนตามแนวรัศมี (Solid velocity in axis) [2, 5, 6] เป็นต้น ค่าที่บอกการถ่ายโอนความร้อนคือ อัตราการถ่ายโอนความร้อน (Rate of heat transfer) และสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อน (Heat transfer coefficient) [7] เป็นต้น

พลศาสตร์ของไหลเชิงคำนวณ (Computational fluid dynamics, CFD) [2, 6, 8] เป็น แขนงหนึ่งของวิชากลศาสตร์ของไหล (Fluid mechanics) ที่ใช้ระเบียบวิธีเชิงตัวเลข (Numerical) และขั้นตอนวิธี (Algorithm) ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับของไหล ตลอดจนวิเคราะห์ปรากฏการณ์การ เคลื่อนที่สำหรับระบบแก๊ส-ของแข็งซึ่งจะถูกพิจารณาผ่านสมการควบคุมพื้นฐาน (Governing equation) 3 สมการได้แก่ สมการอนุรักษ์มวล (Mass conservation) สมการอนุรักษ์โมเมนตัม (Momentum conservation) และสมการอนุรักษ์พลังงาน (Energy conservation) ชุดสมการ เหล่านี้จะถูกแสดงในรูปสมการคณิตศาสตร์ โดยการจำลองนั้นสามารถทำได้ทั้งแบบสองและสามมิติ เพื่อที่จะเข้าใจพฤติกรรมการไหลมากยิ่งขึ้นจึงมีการนำทฤษฏีจลน์การไหลของอนุภาคของแข็ง (Kinetic theory granular flow, KTGF) มาใช้ โดยทฤษฏีนี้มาจากพื้นฐานของทฤษฏีจลน์ของแก๊ส ควบรวมกับทฤษฏีพลังงานจลน์ของการกวัดแกว่งของของแข็ง (Solid fluctuating kinetic energy) และการชนกันของอนุภาคของแข็ง (Solid collision)

ปัจจุบันการศึกษาระบบฟลูอิไดซ์เบดสำหรับของผสมอนุภาคของแข็งแบบสององค์ประกอบ (Binary mixture) ด้วยวิธีการจำลองพลศาสตร์ของไหลเชิงคำนวณนั้นยังมีการศึกษาที่น้อย ส่วนใหญ่ จะเป็นการศึกษาผลของตัวแปรต้น เช่น ความเร็ว ความดัน และขนาดอนุภาค เป็นต้น ต่ออุทกพลศาสตร์ภายในกระบวนการ อย่างไรก็ตาม การศึกษาในด้านการผสมและการถ่ายโอนความ ร้อนรวมทั้งการประยุกต์ใช้งานระบบนี้ยังมีการศึกษาที่จำกัด [4, 9] ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงต้องการ พัฒนาแบบจำลองของระบบฟลูอิไดซ์เบดแก๊ส-ของแข็งสำหรับอนุภาคผสมเพื่อตอบปัญหาข้างต้น

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. พัฒนาแบบจำลองของระบบฟลูอิไดซ์เบดแก๊ส-ของแข็งสำหรับอนุภาคผสม

 ศึกษาผลของอนุภาคผสมต่ออุทกพลศาสตร์ ลักษณะการผสมและการถ่ายโอนความร้อนใน กระบวนการ

1.3 ขอบเขตของงานวิจัย

- จำลองอุทกพลศาสตร์ของเครื่องปฏิกรณ์ระบบอนุภาคผสมสององค์ประกอบเพื่อหา แบบจำลองที่เหมาะสมที่สุดโดยเปรียบเทียบผลการจำลองกับผลการทดลองของ Oweyemi และคณะ [4]
- จำลองอุทกพลศาสตร์ของเครื่องปฏิกรณ์ระบบอนุภาคผสมสององค์ประกอบโดยมีการ เกิดปฏิกิริยาการเผาไหม้ภายในระบบ ทำการหาแบบจำลองที่เหมาะสมที่สุดโดยเปรียบเทียบ ผลการจำลองกับข้อมูลจริงและทำการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรดำเนินการ (Operating parameters) ต่อพฤติกรรมการผสมและการเผาไหม้ที่เกิดขึ้น
- นำแบบจำลองที่ได้จากข้อที่สองมาประยุกต์ใช้กับระบบที่มีอนุภาคผสมสามองค์ประกอบและ ทำการศึกษาอุทกพลศาสตร์ที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อมีการเติมอนุภาควัฏภาคที่สามเข้าสู่ระบบ

1.4 ข้อจำกัดของงานวิจัย

- 1. ทำการจำลองอุทกพลศาสตร์ในระบบ 2 มิติเท่านั้น
- 2. ทำการจำลองในส่วนของเครื่องปฏิกรณ์ของระบบเท่านั้น

1.5 คำกำจัดความที่ใช้ในงานวิจัย

อุทกพลศาสตร์ ลักษณะการผสม ระบบอนุภาคผสม การเผาไหม้ การจำลองพลศาสตร์ของ ไหลเชิงคำนวณ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1. แบบจำลองรูปแบบของระบบฟลูอิไดซ์เบดแก๊ส-ของแข็งสำหรับอนุภาคผสมในระบบสองมิติ
- อิทธิพลของอนุภาคผสมต่ออุทกพลศาสตร์ ลักษณะการผสมและการถ่ายโอนความร้อนใน กระบวนการ

1.7 วิธีดำเนินงานวิจัย

 ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการฟลูอิไดเซชัน ระบบอนุภาค ผสมสองและสามชนิด ปฏิกิริยาการเผาไหม้ที่เกิดขึ้นสำหรับระบบการเผาไหม้ของถ่านหิน วิธีการพลศาสตร์ของไหลเชิงคำนวณรวมถึงการใช้โปรแกรม ANSYS FLUENT

- จำลองอุทกพลศาสตร์ของระบบอนุภาคผสมสองชนิดที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 200 และ 350 ไมครอน ซึ่งอนุภาคทั้งสองชนิดนั้นมีความหนาแน่นที่เท่ากัน คือ 2500 กิโลกรัมต่อ ลูกบาศก์เมตร ด้วยโปรแกรม ANSYS FLUENT ด้วยระบบ 2 มิติ ซึ่งมีขนาดเส้นผ่าน ศูนย์กลาง 0.35 เมตร และสูง 0.6 เมตร ทำการเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่ได้รับจากการจำลอง กับงานวิจัยของ Oweyemi และคณะ [4] เพื่อหาแบบจำลองที่เหมาะสมสำหรับระบบ อนุภาคผสม รวมทั้งวิเคราะห์ผลของอุทกพลศาสตร์และลักษณะการผสม
- จำลองอุทกพลศาสตร์ของอนุภาคผสมสองชนิด ได้แก่ ถ่านหินและทราย ซึ่งมีการ เกิดปฏิกิริยาการเผาไหม้เกิดขึ้นภายในเครื่องปฏิกรณ์นั้นมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางภายใน 8 เมตรและมีความสูง 20 เมตร ทำการเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่ได้รับจากการจำลองกับข้อมูล ของบริษัท NPS และทำการศึกษาผลของตัวแปรดำเนินการ (Operating parameters) ต่ออุทกพลศาสตร์และลักษณะการผสมของระบบ รวมทั้งเปรียบเทียบตัวแปรที่ใช้ทำนาย การผสมซึ่งประกอบไปด้วย สัมประสิทธิ์การกระจายตัว (Dispersion coefficient) อุณหภูมิ แกรนูล่าร์ (Granular temperature) และดัชนีการผสม (Mixing index)
- จำลองระบบจากข้อที่สาม มาศึกษาอุทกพลศาสตร์ ลักษณะการผสมและการถ่ายโอนความ ร้อนที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อมีการเติมฝุ่นถ่านหิน (Coal dust) เข้าสู่ระบบ
- วิเคราะห์ผลของตัวแปรดำเนินการที่ส่งผลต่อปฏิกิริยาการเผาไหม้ของระบบ เปรียบเทียบตัว แปรที่ใช้ในการทำนายการผสมของระบบ
- 6. ประมวล วิเคราะห์ สรุปผลการทดลอง เขียนบทความและวิทยานิพนธ์
- 1.8 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลงานวิจัยนี้ประกอบไปด้วยเนื้อหาต่างๆ ดังนี้

- บทที่ 1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์งานวิจัย ขอบเขตงานวิจัย ข้อจำกัดของ งานวิจัย คำจำกัด ความที่ใช้ในงานวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ วิธีดำเนินงาน วิจัย และลำดับขั้นตอนการนำเสนองานวิจัย
- บทที่ 2 เครื่องปฏิกรณ์ฟลูอิไดซ์เบด การผสมและการแยกชั้น ระบบอนุภาคผสม การ ออกแบบการทดลอง (Experimental design) การจำลองพลศาสตร์ของไหลเชิง คำนวณ (Computational fluid dynamics) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- บทที่ 3 ข้อมูลเบื้องต้นในงานวิจัย การจำลองอุทกพลศาสตร์ การจำลองปฏิกิริยาเคมี ตัวแปร อธิบายพฤติกรรมการผสม และขั้นตอนการจำลอง

- บทที่ 4 อุทกพลศาสตร์ของระบบอนุภาคผสมสองชนิดที่ไม่มีการเกิดปฏิกิริยา อุทกพลศาสตร์ ของระบบอนุภาคผสมสองชนิดที่มีการเกิดปฏิกิริยา และอุทกพลศาสตร์ของระบบ อนุภาคผสมสามชนิดที่มีการเกิดปฏิกิริยา
- บทที่ 5 สรุปผลจากการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Chulalongkorn University

บทที่ 2 ทฤษฏีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 เครื่องปฏิกรณ์ฟลูอิไดซ์เบด (Fluidized bed reactor)

ฟลูอิไดซ์เบดเป็นรูปแบบหนึ่งของเครื่องปฏิกรณ์ซึ่งถูกนำมาใช้งานอย่างหลากหลายไม่ว่าจะ เป็นอุตสาหกรรมการแตกสลายของไฮโดรคาร์บอน (Cracking of hydrocarbons) การเผาไหม้ของ ถ่านหิน (Coal combustion) และการผลิตแก๊สของถ่านหิน (Coal gasification) เป็นต้น เนื่องจาก ข้อดีของการมีพื้นที่ผิวการสัมผัสกันระหว่างแก๊ส-ของแข็งที่สูงส่งผลให้เกิดการถ่ายเทมวลสารและ ความร้อนได้ดี [2, 10] องค์ประกอบของเครื่องปฏิกรณ์ประเภทนี้จะประกอบไปด้วยอนุภาคของแข็ง หรือเบด (Bed) ถูกบรรจุอยู่ภายในโดยมีแผ่นรองรับซึ่งมีรูพรุน (Distributor plate) อยู่ทางด้านล่าง ทำหน้าที่รองรับอนุภาคของแข็งและกระจายอากาศ จากนั้นทำการป้อนตัวกลางในการเคลื่อนที่ซึ่งจะ เป็นแก๊สหรืออากาศผ่านทางด้านล่างของแผ่นรองรับ ซึ่งในตอนแรกนั้นอนุภาคของแข็งจะอยู่ในสภาพ ทยุดนิ่ง (Fixed bed) จนกระทั่งความเร็วของอากาศนั้นเพิ่มขึ้นจนถึงค่าๆ หนึ่งอนุภาคของแข็งนั้นจะ เริ่มเกิดการเคลื่อนที่ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนั้นเรียกว่า ฟลูอิไดเซชัน ในกระบวนการดังกล่าวนั้น ของแข็งจะมีพฤติกรรมเหมือนของไหล รูปแบบของเครื่องปฏิกรณ์สำหรับระบบแก๊ส-ของแข็ง สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 รูปแบบหลัก คือ เครื่องปฏิกรณ์ฟลูอิไดซ์เบดแบบฟองแก๊ส (Bubbling fluidized bed reactor) และเครื่องปฏิกรณ์ฟลูอิไดซ์เบดแบบหมุนเวียน (Circulating fluidized bed reactor)

Chulalongkorn University

รูปที่ 2.1 เครื่องปฏิกรณ์แบบฟองแก๊ส (ก) และเครื่องปฏิกรณ์แบบหมุนเวียน (ข)

เครื่องปฏิกรณ์ฟลูอิไดซ์เบดแบบฟองแก๊ส (Bubbling fluidized bed reactor) รูปที่ 2.1(ก) อนุภาคของแข็งหรือเบดจะมีการเคลื่อนที่คล้ายฟองแก๊สเมื่อทำการป้อนอากาศเข้ามาที่ด้านล่าง ในขณะที่เครื่องปฏิกรณ์แบบหมุนเวียนรูปที่ 2.1(ข) จะมีส่วนของไซโคลน (Cyclone) และ ท่อป้อนกลับ (Return leg) เพิ่มเข้ามาเพื่อให้อนุภาคที่หลุดออกจากท่อไรเซอร์นั้นถูกป้อนกลับเข้าสู่ ระบบ โดยความเร็วของอากาศที่ทำการป้อนเข้าสู่ระบบนั้นจะใช้ความเร็วที่สูงกว่าเครื่องปฏิกรณ์ ฟลูอิไดซ์เบดแบบฟองแก๊สเกือบ 3 เท่า ช่วงการไหลที่เกิดขึ้นจากความเร็วดังกล่าวนั้นจะเป็นแบบ ฟลูอิไดเซชันความเร็วสูง (Fast fluidization) จากลักษณะดังกล่าวนั้นจะทำให้เกิดการถ่ายโอนมวล สารและพลังงานความร้อนที่สูง อุณหภูมิภายในหม้อไอน้ำของเครื่องปฏิกรณ์ฟลูอิไดซ์เบดแบบ หมุนเวียนนั้นจะอยู่ระหว่าง 800-950 ℃ เนื่องจากเป็นช่วงที่เกิดการเผาไหม้และดักจับแก๊สซัลเฟอร์ ได้มีประสิทธิภาพสูงที่สุด [11]

2.1.1 เบด (Bed)

เบด หมายถึง พื้นที่ภายในเครื่องปฏิกรณ์ที่ถูกครอบคุลมด้วยอนุภาคของแข็ง ไม่ว่าอนุภาค ของแข็งนั้นจะมีการเคลื่อนที่หรือหยุดนิ่ง ซึ่งจะมีระดับตั้งแต่แผ่นกระจายอากาศ (Air distributor plate) จนไปถึงผิวหน้าของอนุภาค [12]

2.1.2 ช่วงการไหลของฟลูอิไดเซชัน (Regimes of fluidization)

ฟลูอิไดเซชันเป็นกระบวนการที่อนุภาคของแข็งนั้นประพฤติตัวทางกายภาพคล้ายของไหล เมื่อแก๊สไหลผ่านอนุภาคของแข็งเหล่านั้น โดยพฤติกรรมการไหลของอนุภาคของแข็งภายในเครื่อง ปฏิกรณ์ฟลูอิไดซ์เบดสามารถจำแนกออกเป็นช่วงการไหลต่างๆ ตามความเร็วที่เพิ่มขึ้นของแก๊ส ได้แก่ ช่วงการไหลแบบฟองแก๊ส (Bubbling) ช่วงการไหลแบบปั่นป่วน (Turbulent) ช่วงการไหลแบบ ฟลูอิไดเซชันความเร็วสูง (Fast fluidization) และช่วงการไหลแบบขนส่งอนุภาค (Pneumatic) ซึ่ง แต่ละช่วงนั้นจะมีลักษณะที่เฉพาะตัวแตกต่างกันไป [2, 10, 13]

ในตอนเริ่มต้นนั้นอนุภาคของแข็งจะอยู่ในภาวะหยุดนิ่ง (Fixed bed) โดยของไหลนั้นจะไหล ผ่านช่องว่างระหว่างอนุภาคของแข็งด้วยความเร็วที่ต่ำจนกระทั่งความเร็วของแก๊สนั้นเพิ่มขึ้นจนถึง ค่าๆ หนึ่งซึ่งทำให้อนุภาคของแข็งนั้นเกิดการเคลื่อนที่ โดยจะเรียกความเร็วดังกล่าวว่า ความเร็วต่ำสุด ในการเกิดฟลูอิไดเซชัน (Minimum fluidization velocity, U_{mf}) สำหรับการทดลองการหาค่า ความเร็วต่ำสุดในการเกิดฟลูอิไดเซชันจะหาจากความดันลด (Pressure drop) ที่ตกคร่อมเบด ณ ตำแหน่งนี้ความดันลดนั้นจะมีค่าสูงที่สุด โดยสามารถคำนวณหาค่าความเร็วดังกล่าวได้จากสมการ ของ Ergun equation (1952) Wen-Yu (1966) และ Grace (1982) [14, 15] ช่วงการไหลแบบฟองแก๊ส (Bubbling) นั้นจะสามารถบอกได้ด้วยค่าความเร็วต่ำสุดในการ เกิดฟองแก๊ส (Minimum bubbling velocity, U_{mb}) ซึ่งความเร็วดังกล่าวนั้นจะทำให้เกิดฟองแก๊สขึ้น ภายในเบด โดยความเร็วดังกล่าวนั้นพบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมากกับสมบัติของอนุภาคของแข็ง (Particle properties) สำหรับอนุภาคในกลุ่มเจลดาร์ด A พบว่า ค่า U_{mb} จะมีค่าที่มากกว่า U_{mf} เนื่องมาจากอนุภาคในกลุ่มดังกล่าวจะมีขนาดที่เล็กจึงทำให้มีแรงยึดเหนี่ยวระหว่างอนุภาคนั้นมีค่าที่ สูง ขณะที่ค่า U_{mb} จะมีค่าเท่ากับ U_{mf} สำหรับอนุภาคในกลุ่มเจลดาร์ด B และ D โดยค่า U_{mb} นั้น สามารถคำนวณได้จาก Geldart และ Abrahamsen (1978) [15]

$$U_{mb} = 33d_p \left(\frac{\rho_g}{\mu_g}\right)^{0.1} \tag{2.1}$$

จากการคำนวณด้วยสมการข้างบนสำหรับอนุภาคในกลุ่มเจลดาร์ด B และ D ค่าความเร็ว U_{mb} จะต้องมีค่าเท่ากับ U_{mf} เมื่อทำการเพิ่มความเร็วขึ้นไปอีกฟองแก๊สจะมีขนาดที่ใหญ่ขึ้นและเมื่อ ฟองแก๊สที่เกิดขึ้นมีขนาดใหญ่เทียบเท่ากับขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของคอลัมน์จะเรียกพฤติกรรม ดังกล่าวว่าสลัก (Slugging) โดยความเร็วต่ำสุดในการเกิดสลัก (Minimum slugging velocity, U_{ms}) นั้นสามารถคำนวณได้จากสมการของ Stewart และ Davidson (1967) [15]

$$U_{ms} = U_{mf} + 0.07\sqrt{gD} \tag{2.2}$$

อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมสลักนั้นจะพบในเครื่องปฏิกรณ์ที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางที่แคบ (H/D <1) เท่านั้น ขณะที่เครื่องปฏิกรณ์ที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางขนาดใหญ่จะไม่พบลักษณะ ดังกล่าวเนื่องมาฟองแก๊สนั้นไม่สามารถที่จะมีขนาดที่ใหญ่เทียบเท่ากับขนาดคอลัมน์ได้

ช่วงการไหลแบบปั่นป่วน (Turbulent) จะเกิดในภาวะที่แก๊สนั้นมีความเร็วที่สูงซึ่งที่ภาวะ ดังกล่าวนั้นจะมีอนุภาคของแข็งลอยหลุดออกจากเครื่องปฏิกรณ์ ซึ่งความเร็วต่ำสุดที่ทำให้เกิดการ ไหลแบบปั่นป่วน (Minimum turbulent velocity, U_c) นั้นฟองแก๊สที่เกิดขึ้นภายในระบบจะมี ลักษณะที่ไม่แน่นอนอีกทั้งจะมีการเกิดขึ้นของฟองแก๊สและการแตกออกของฟองแก๊สอย่างรวดเร็ว (ไม่มีฟองแก๊สขนาดใหญ่เกิดขึ้น) ลักษณะการเคลื่อนที่ของอนุภาคของแข็งนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ช่วง คือ ช่วงอนุภาคของแข็งหนาแน่น (Dense zone) จะพบที่บริเวณด้านล่างของเครื่องปฏิกรณ์ และช่วงอนุภาคเบาบาง (Dilute zone) จะพบที่บริเวณด้านบนของเครื่องปฏิกรณ์

$$U_c = 0.463 A r^{0.145} \sqrt{g D_t}$$
(2.3)

$$Ar = \frac{\rho_g \left(\rho_s - \rho_g\right) g d_p^3}{\mu_g^2} \tag{2.4}$$

ค่าความเร็วสูงสุดสำหรับช่วงการไหลแบบปั่นป่วนจะเรียกว่า ความเร็วในการขนส่ง (Transport velocity, U_{tr}) ที่ความเร็วเหนือ U_{tr} นั้นจะเป็นช่วงการไหลแบบฟลูอิไดเซชันความเร็วสูง (Fast fluidization) ซึ่งจะมีการหลุดออกของอนุภาคของแข็งเป็นจำนวนมาก โดยช่วงการไหลแบบ ฟลูอิไดเซชันความเร็วสูงนั้นจะถูกนำมาใช้กับเครื่องปฏิกรณ์ฟลูอิไดซ์เบดแบบหมุนเวียน (Circulating fluidized bed) อนุภาคที่หลุดออกจากระบบจะถูกดักจับด้วยไซโคลน (Cyclone) แล้วป้อนกลับเข้า สู่ระบบอีกรอบ ที่ช่วงการไหลแบบนี้อนุภาคของแข็งจะเกิดการผสมที่ดีในแนวแกน (Axial direction) และแนวรัศมี (Radial direction)

รูปที่ 2.2 แสดงช่วงการไหลของฟลูอิไดเซชัน [16]

2.1.3 ข้อดี-ข้อเสียของเครื่องปฏิกรณ์ฟลูอิไดซ์เบดเปรียบเทียบกับเครื่องปฏิกรณ์ชนิดอื่น

ข้อดี

- มีการถ่ายโอนความร้อนได้ดีและสามารถทำการควบคุมอุณหภูมิได้ไม่ยาก ดังนั้นจะช่วยลด
   ปฏิกิริยาข้างเคียง (Side reactions) ที่ไม่ต้องการและทำให้ได้ผลผลิตที่ดี (Yield)
- มีการสัมผัสกันระหว่างแก๊สและอนุภาคของแข็งที่สูง ส่งผลทำให้ระบบการเผาไหม้เกิดปฏิกิริยาได้ดี
- สามารถใช้ในการขนส่งอนุภาค รวมทั้งใช้แยกอนุภาคที่มีความแตกต่างกันได้

ข้อเสีย

- เกิดการสึกกร่อน (Erosion) ของผนังเครื่องปฏิกรณ์เนื่องมาจากการชนของอนุภาค
- อนุภาคของแข็งมีแนวโน้มการแตกหักเนื่องมาจากการชนกันภายในเครื่องปฏิกรณ์
- ค่าก่อสร้างและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานมีค่าที่สูง

2.2 การผสมและการแยกชั้น (Mixing and segregation)

ภายในเครื่องปฏิกรณ์ฟลูอิไดซ์เบดการผสมของอนุภาคนั้นจะเกิดขึ้นเนื่องจากการเคลื่อนที่ ของฟองแก๊ส อย่างไรก็ตาม ในภาวะที่ดำเนินการนั้นอาจจะมีการแยกชั้นของอนุภาคเกิดขึ้น (Segregation) โดยทั้งการผสมและการแยกชั้นนั้นต่างมีทั้งข้อดีและข้อเสียขึ้นอยู่กับความต้องการที่ จะนำไปใช้งาน การผสมนั้นจะมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการทำให้เกิดการสัมผัสกันระหว่างอนุภาค กับอนุภาครวมทั้งการผสมระหว่างอนุภาคกับแก๊สภายในเครื่องปฏิกรณ์ การผสมกันอย่างรวดเร็วของ อนุภาคภายในเครื่องปฏิกรณ์จะทำให้เกิดภาวะที่มีอุณหภูมิสม่ำเสมอโดยตลอด ขณะที่การแยกชั้นนั้น มีความสำคัญสำหรับกระบวนการแยกประเภท (Classifier) โดยอนุภาคของแข็งจะถูกแยกตามความ แตกต่างของความหนาแน่นและขนาด สำหรับการผสมกันระหว่างอนุภาคของแข็งนั้นสามารถแบ่ง ออกได้เป็น 3 รูปแบบ [17] ดังรูปที่ 2.3

รูปที่ 2.3 แสดงการผสมของอนุภาคของแข็ง (ก) การผสมแบบสมบูรณ์ (ข) การผสมแบบสุ่ม (ค) การแยกชั้น [17]

2.2.1 การผสมแบบสมบูรณ์ (Perfect mixing)

เป็นรูปแบบการผสมที่อนุภาคของแข็งผสมจะมีสัดส่วนที่เท่ากันในทุกๆ ตำแหน่ง ซึ่งลักษณะ การผสมแบบสมบูรณ์นั้นไม่สามารถเกิดขึ้นได้จริงโดยจะใช้เป็นภาวะในอุดมคติที่ใช้ในแบบจำลองทาง คณิตศาสตร์

2.2.2 การผสมแบบสุ่ม (Random mixing)

การผสมแบบสุ่มเป็นรูปแบบการผสมที่ใกล้เคียงกับการผสมแบบสมบูรณ์มากที่สุด ลักษณะ เด่นของการผสมแบบสุ่มคือจะมีความน่าจะเป็นในการพบของแข็งแต่ละชนิดเท่ากันหมดในทุกๆ ตำแหน่งของของผสม อย่างไรก็ตาม อัตราส่วนการผสมกันของอนุภาคนั้นอาจไม่จำเป็นต้องเท่ากัน เสมอไปขึ้นอยู่กับแต่ละระบบลักษณะของการผสมแบบสุ่มไม่สามารถเกิดได้เองตามธรรมชาติ เพราะฉะนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้เครื่องผสมของแข็งเพื่อที่จะทำให้ก่อให้เกิดการผสมแบบสุ่ม

2.2.3 การแยกชั้น (Segregation)

การแยกชั้น คือ การที่จะพบองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งมากกว่าของอีกองค์ประกอบ หนึ่งเสมอ ซึ่งเป็นลักษณะการผสมที่ส่งผลเสียต่อกระบวนการผลิตเพราะว่าจะให้คุณภาพของสารตั้ง ต้นไม่มีความสม่ำเสมอ การแยกชั้นเป็นรูปแบบของการผสมที่สามารถเกิดขึ้นได้เองตามธรรมชาติ เห็น ได้จากในเหมืองแร่ที่มักจะพบแร่ที่มีองค์ประกอบเดียวกันมีลักษณะทางกายภาพที่คล้ายคลึงกันอยู่ใน บริเวณเดียวเสมอ

2.2.4 กลไกการผสมและการแยกชั้น (Mechanism of mixing and segregation)

จากงานวิจัยของ Rowe และคณะ [18] พบว่า ฟองแก๊สนั้นเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการผสม ของอนุภาคเนื่องมาจากการเคลื่อนที่ของฟองแก๊สจากด้านล่างขึ้นสู่ด้านบนภายในเบดนั้นทำให้เกิด การผสมและการแยกชั้น ซึ่งสามารถแบ่งกลไกออกได้เป็น 3 กระบวนการ คือ 1. ฟองแก๊สจะมีการก่อ ตัวขึ้นที่บริเวณทางเข้าของอากาศ (Air inlet) ของเครื่องปฏิกรณ์เนื่องมาจากแรงของอากาศทำให้ อนุภาคเกิดการเคลื่อนที่จากด้านล่างขึ้นสู่ด้านบน 2. ฟองแก๊สจะเกิดการแตกตัวที่บริเวณผิวหน้าของ เบดและเนื่องมาจากฟองแก๊สนั้นมีจะลักษณะที่เรียกว่า Wake หรือ Stagnant zone อยู่บริเวณ ด้านล่างภายในฟองเป็นผลทำให้เกิดการพาอนุภาคเคลื่อนที่ขึ้นสู่ด้านบนจึงทำให้เกิดการผสมใน แนวแกน (Axial mixing) โดยกลไกที่เกิดขึ้นนี้ทำให้อนุภาคที่บริเวณด้านล่างของเบดนั้นมีโอกาสผสม กับอนุภาคที่อยู่ด้านบน 3. ในทางตรงกันข้ามการเคลื่อนที่ของฟองแก๊สนั้นจะส่งผลทำให้เกิดช่องว่าง (Void) ในบริเวณที่ฟองแก๊สเคลื่อนที่ผ่านซึ่งช่องว่างดังกล่าวนั้นจะทำให้อนุภาคที่อยู่บริเวณใกล้เคียง เคลื่อนที่ลงมาแทนที่บริเวณใต้ฟองแก๊สซึ่งอนุภาคของแข็งเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะเกิดการแยกชั้น โดย การผสมและการแยกชั้นจะเกิดขึ้นพร้อมๆ กันและที่ภาวะสมดุล ผลของกระบวนการจะวัดได้จาก ความแตกต่างของความเข้มข้นในแนวแกน (Concentration gradient in axial direction) การ เพิ่มขึ้นของอัตราการไหลของอากาศจะทำให้ฟองแก๊สเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและช่วยทำให้เกิดการผสม ตลอดทั้งคอลัมน์ สำหรับระบบอนุภาคผสมนั้นอนุภาคที่มีแนวโน้มเคลื่อนที่ลงสู่ด้านล่างจะเรียกว่า เจ๊ตแซม (Jetsam) และอนุภาคที่มีแนวโน้มเคลื่อนที่ขึ้นสู่ด้านบนจะเรียกว่าโฟลทแซม (Flotsam)

2.2.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการผสมและการแยกชั้น

โดยปกติมุมมองที่เรามีต่อระบบฟลูอิไดซ์เบดแบบแก๊ส-ของแข็งนั้น คือ เป็นระบบที่มีการผสม ที่ดี อย่างไรก็ตาม ในระบบที่มีอนุภาคมากกว่าหนึ่งประเภท ความแตกต่างระหว่างอนุภาคทั้งสองชนิด นั้นอาจจะเกิดขึ้น โดยทั่วไปการแยกชั้นนั้นจะเป็นผลมาจากความแตกต่างของความหนาแน่นเป็นหลัก นอกจากนี้ อาจเป็นผลมาจากปัจจัยอื่น ได้แก่ 1. อัตราส่วนของความสูงต่อขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง (Bed aspect ratio, H/D_c) 2. อัตราส่วนน้ำหนักขององค์ประกอบที่แยกชั้นภายในเบด 3. สมบัติของ ระบบฟลูอิไดซ์เบดซึ่งไม่ขึ้นอยู่กับสมบัติของอนุภาคของแข็ง ได้แก่ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางและความ สูงของเครื่องปฏิกรณ์ ภาวะดำเนินการ เช่น ความเร็วของแก๊สที่ทำการป้อนสู่ระบบ เป็นต้น ตำแหน่ง ของแผ่นกั้น (Baffle) แผ่นกระจายอากาศ (Distributor plate) เป็นต้น

2.3 ระบบอนุภาคผสมสำหรับเครื่องปฏิกรณ์ฟลูอิไดซ์เบด

เครื่องปฏิกรณ์ฟลูอิไดซ์เบดสำหรับเผาไหม้ (Fluidized bed combustion) เป็นเครื่อง ปฏิกรณ์ที่มีการใช้งานกันอย่างมากมายเนื่องจากมีประสิทธิภาพสูงกว่าระบบการเผาไหม้แบบอื่นๆ โดยจะเป็นระบบที่ประกอบไปด้วยอนุภาคของแข็งหลายชนิดอยู่ภายในเครื่องปฏิกรณ์ เชื้อเพลิง อาจจะเป็นถ่านหินหรือชีวมวลจะถูกป้อนเข้าสู่ระบบที่บริเวณด้านบนและอากาศจะถูกป้อนเข้าสู่ ระบบที่บริเวณด้านล่างของเครื่องปฏิกรณ์ ภายในระบบการเผาไหม้นั้นจะนิยมใช้ทรายเป็นตัวกลาง (Medium) เพื่อให้เกิดการกระจายตัวของเชื้อเพลิงและเกิดการผสมที่ดีระหว่างตัวกลาง เชื้อเพลิงและ อากาศ ส่งผลทำให้เกิดการเผาไหม้ที่สมบูรณ์และเกิดการถ่ายโอนความร้อนที่ดี

2.3.1 การเผาไหม้ของถ่านหิน (Coal combustion)

ถ่านหินนั้นเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีปริมาณมากและเป็นแหล่งพลังงานที่สำคัญซึ่งถูก นำมาใช้ประโยชน์ได้เป็นอย่างดี โดยวิธีการเผาไหม้ถ่านหินนั้นเป็นวิธีที่นิยมวิธีหนึ่ง เนื่องมาจากมีการ ถ่ายโอนมวลสารและพลังงานที่สูงส่งผลให้ประสิทธิภาพการเผาไหม้มีค่าสูง การเผาไหม้นั้นเป็นการ เกิดปฏิกิริยาออกซิเดชันอย่างรวดเร็วของเซื้อเพลิง อย่างไรก็ตาม กลไกการเผาไหม้ของถ่านหินนั้น เป็นกลไกที่มีความซับซ้อนและยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนแต่สามารถแบ่งแบบคร่าวๆ ได้ 2 ขั้นตอน [20, 21] คือ

 กลไกการเผาไหม้ของสารระเหย (Combustion of volatile matter) เมื่อถ่านหินถูก ป้อนเข้าสู่เครื่องปฏิกรณ์ความร้อนจากทราย (เบด) จะทำให้ถ่านหินมีอุณหภูมิที่สูงขึ้นส่งผลทำให้สาร ระเหยเริ่มแพร่ออกมาจากถ่านหินจากนั้นจะเริ่มติดไฟ ขณะที่ถ่านหินที่เหลืออยู่นั้นจะมีลักษณะที่เป็น สีดำเรียกว่าถ่านชาร์ (Char) เนื่องจากความแตกต่างขององค์ประกอบถ่านหิน (Composition) ระยะเวลาที่ใช้เผาไหม้สารระเหย (Devolatilization time) และผลผลิต (Yield) ส่งผลทำให้กลไกที่ เกิดขึ้นนั้นยังไม่มีการเข้าใจอย่างชัดเจน

 กลไกการเผาไหม้ของคาร์บอน (Combustion of carbon) หลังจากสารระเหยนั้นถูกเผา ไหม้ ถ่านชาร์นั้นจะเกิดการเผาไหม้เนื่องมาจากอุณหภูมิภายในเครื่องปฏิกรณ์ที่เพิ่มสูงขึ้น โดยการเผา ไหม้นั้นจะเกิดการแพร่ของออกซิเจนไปยังผิวของถ่านชาร์ซึ่งขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของถ่านชาร์นั้น จะมีขนาดที่หดเล็กลงเรื่อยๆ (Shrinking core model)

2.3.2 ประสิทธิภาพการเผาไหม้

ประสิทธิภาพการเผาไหม้นั้นจะขึ้นอยู่กับ 2 ปัจจัยหลักอย่าง ได้แก่ ตัวแปรดำเนินการ (Operating parameters) และ ตัวแปรที่เกิดจากออกแบบ (Design parameters) ตัวแปรดำเนินการ คือ ภาวะต่างๆ ที่ใช้ในการดำเนินการ เช่น ความเร็วแก๊สป้อนเข้า ขนาด ของเบดและเชื้อเพลิง ความสูงของเบด อุณหภูมิ เป็นต้น ซึ่งตัวแปรดังกล่าวนั้นสามารถที่จะ ปรับเปลี่ยนค่าได้

ตัวแปรจากการออกแบบ คือ ผลจากการออกแบบเครื่องปฏิกรณ์ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพ การเผาไหม้ เช่น ความสูงและขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของ ตำแหน่งการป้อนเชื้อเพลิง และตำแหน่ง การป้อนอากาศ เป็นต้น

2.4 แบบจำลองพลศาสตร์ของไหลเชิงคำนวณ (CFD modeling)

พลศาสตร์ของไหลเขิงคำนวณ (Computational fluid dynamics, CFD) เป็นแขนงหนึ่ง ของวิชากลศาสตร์ของไหล (Fluid mechanics) ที่ใช้ระเบียบวิธีเชิงตัวเลข (Numerical) และขั้นตอน วิธี (Algorithm) ซึ่งเป็นวิธีการที่ได้รับความนิยมในช่วงที่ผ่านมาเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของ ประสิทธิภาพคอมพิวเตอร์อีกและมีราคาที่ถูกกว่าในอดีต นอกจากนี้การใช้งานแบบจำลองพลศาสตร์ ของไหลเซิงคำนวณนั้นยังมีความซับซ้อนในการใช้งานที่ลดน้อยลงกว่าในอดีตที่ผ่านมาโดยแบบจำลอง ดังกล่าวนั้นถูกใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมการไหล การถ่ายโอนความร้อน และปฏิกิริยาในการเผาไหม้ของระบบแก๊ส-ของแข็งการแก้ปัญหาจะถูกพิจารณาผ่านสมการควบคุม พื้นฐาน (Governing equation) 3 สมการได้แก่ สมการอนุรักษ์มวล (Mass conservation) สมการ อนุรักษ์โมเมนตัม (Momentum conservation) และสมการอนุรักษ์พลังงาน (Energy conservation) ชุดสมการเหล่านี้จะถูกแสดงในรูปสมการคณิตศาสตร์ โดยการจำลองนั้นสามารถทำ ได้ทั้งแบบสองและสามมิติ เพื่อที่จะเข้าใจพฤติกรรมการไหลมากยิ่งขึ้นจึงมีการนำทฤษฏีจลน์การไหล ของอนุภาคของแข็ง (Kinetic theory granular flow, KTGF) มาใช้ โดยทฤษฏีนี้มาจากพื้นฐานของ ทฤษฏีจลน์ของแก๊สควบรวมกับทฤษฏีพลังงานจลน์ของการกวัดแกว่งของของแข็ง (Solid fluctuating kinetic energy) และการชนกันของอนุภาคของแข็ง (Solid collision)

2.4.1 ระเบียบวิธีการแบ่งช่วง (Discretization method)

การแก้ปัญหาด้วยวิธีการปริมาตรควบคุม (Control volume method) ถูกนำมาใช้เพื่อทำ การเปลี่ยนสมการควบคุมพื้นฐาน (Governing equations) เป็นสมการพืชคณิต (Algebraic equations) เพื่อแก้ปัญหา โดยวิธีการปริมาตรควบคุมนั้นจะเป็นบริเวณที่เราสนใจซึ่งจะมีภาวะ ขอบเขต (Boundary condition) ที่มีการเปลี่ยนแปลงของมวล โมเมนตัม และพลังงาน รูปที่ 2.5 แสดงปริมาตรควบคุมของบริเวณที่เราสนใจ

รูปที่ 2.5 ปริมาตรควบคุมแสดงวิธีการแบ่งช่วงของสมการควบคุม [22]

การพิจารณาสำหรับระเบียบการแบ่งช่วงสำหรับของไหลจะแบ่งออกเป็นเทอมของการพา (Convective) และการแพร่ (Diffusion) โดยทำการแก้สมการอนุรักษ์บนปริมาตรควบคุมที่ถูกแบ่ง สมการควบคุมพื้นฐาน (Governing equation) ในรูปของตัวแปร *ф* ได้ดังนี้

$$\frac{\partial}{\partial t}(\rho\phi) + div(\rho\phi\iota) = div(\Gamma grad\phi) + S_{\phi}$$
(2.5)

สมการ (2.5) นี้คือ สมการการเคลื่อนที่ในรูปตัวแปร *d* ซึ่งเทอมทางฝั่งซ้ายจะแสดงอัตรา การเปลี่ยนแปลงเทียบกับเวลาและเทอมของการพา ขณะที่เทอมทางขวามือเทอมของการแพร่และ เทอมที่เหลืออื่น (Source term) โดยสมการนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นในการคำนวณเมื่อทำการอินทิเกรต ปริมาตรควบคุมทั้งหมดจะแสดงได้ดังสมการ (2.6)

$$\int_{CV} \frac{\partial(\rho\phi)}{\partial t} dV + \int_{CV} div(\rho\phi) dV = \int_{CV} div(\Gamma grad\phi) dV + \int_{CV} S_{\phi} dV$$
(2.6)

้ในงานวิจัยนี้ทำการจำลองการไหลในระบบสองมิติ สามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$\int_{CV} \frac{\partial(\rho\phi)}{\partial t} dV + \int_{CV} \frac{\partial(\rho u\phi)}{\partial x} dV + \int_{CV} \frac{\partial(\rho u\phi)}{\partial y} dV = \int_{CV} \frac{\partial}{\partial x} \left(\Gamma \frac{\partial\phi}{\partial x}\right) dV + \int_{CV} \frac{\partial}{\partial y} \left(\Gamma \frac{\partial\phi}{\partial y}\right) dV + \int_{CV} S_{\phi} dV$$
(2.7)

จากสมการ (2.7) วิเคราะห์แยกทีละเทอม กำหนดให้ $A_n = A_s = 1 \times \Delta x$ และ $A_e = A_w = 1 \times \Delta y$ นำตัวแปรดังกล่าวแทนค่ากลับไปในเทอมต่างๆ

แทนกลับในเทอมของอัตราการเปลี่ยนแปลงเทียบกับเวลาแสดงได้ดังนี้

$$\int_{CV} \frac{\partial}{\partial t} (\rho \phi) dV = \rho^0 \phi_P \frac{\Delta V}{\Delta t}$$
(2.8)

แทนกลับในเทอมของการพาแสดงได้ดังนี้

$$\int_{CV} \frac{\partial (\rho u \phi)}{\partial x} dV = (\rho u A)_e \phi_e - (\rho u A)_w \phi_w = F_e \phi_e - F_w \phi_w$$
(2.9)

$$\int_{CV} \frac{\partial (\rho u \phi)}{\partial y} dV = (\rho u A)_n \phi_n - (\rho u A)_s \phi_s = F_n \phi_n - F_s \phi_s$$
(2.10)

แทนกลับในเทอมของการแพร่แสดงได้ดังนี้

$$\int_{CV} \frac{\partial}{\partial y} \left(\Gamma \frac{\partial \phi}{\partial x} \right) dV = \left(\Gamma \frac{\partial \phi}{\partial x} A \right)_{e} - \left(\frac{\partial \phi}{\partial x} A \right)_{w} = D_{e} \left(\phi_{E} - \phi_{P} \right) - D_{w} \left(\phi_{P} - \phi_{W} \right)$$
(2.11)

$$\int_{CV} \frac{\partial}{\partial y} \left(\Gamma \frac{\partial \phi}{\partial x} \right) dV = \left(\Gamma \frac{\partial \phi}{\partial x} A \right)_n - \left(\frac{\partial \phi}{\partial x} A \right)_s = D_n \left(\phi_N - \phi_P \right) - D_s \left(\phi_P - \phi_S \right)$$
(2.12)

และแทนกลับในเทอมที่เหลืออื่น (Source term) แสดงได้ดังนี้

$$\int_{CV} S_{\phi} dV = S_{\phi} V \tag{2.13}$$

เมื่อ F คือ สัมประสิทธิ์ของการพา (ho uA) และ D คือ สัมประสิทธิ์ของการแพร่ ($\Gamma A/\delta$)

จากสมการที่แสดงมานั้นเราสามารถหาค่า *d* บนปริมาตรควบคุมได้จาก Discretization scheme แบบต่างๆ โดยในงานวิจัยนี้เลือกใช้วิธี Upwind differencing scheme วิธีการดังกล่าวนั้น จะพิจารณาทิศทางการเคลื่อนของของไหลทำให้มีความแม่นยำและความถูกต้อง ซึ่งวิธีการดังกล่าวนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 แบบคือ First order upwind differencing scheme และ Second order upwind differencing scheme

1. First order upwind differencing scheme

เนื่องจากวิธีการแบบ Center differencing scheme มีตัวแปรบางตัวที่ทำให้ค่าเป็นลบ ส่งผลให้ผลเฉลยที่ได้จากการคำนวณนั้นไม่ลู่เข้าค่าใดค่าหนึ่ง วิธีการนี้จึงแก้ไขโดยไม่คิดเทอมของการ แพร่ ในขณะที่เทอมของการพานั้นจะคำนวณค่า *ф* จาก Interface ให้มีค่าเท่ากับที่จุดของ Grid point ของผิวปริมาตรควบคุมต้นทางของกระแสการไหล (Upstream) ข้อดีคือ มีการลู่เข้าของ คำตอบที่มากกว่า แสดงได้ดังสมการ

$$\phi_e = \phi_P$$
 เมื่อ $F_e > 0$
 $\phi_e = \phi_E$ เมื่อ $F_e < 0$

 $\phi_w = \phi_W$ เมื่อ $F_w > 0$ $\phi_w = \phi_P$ เมื่อ $F_w < 0$

โดยที่ค่าของตัวแปร ϕ_n และ ϕ_s สามารถหาได้ในทำนองเดียวกัน สามารถเขียนได้ดังนี้

$$a_{p}\phi_{p} = a_{w}\phi_{w} + a_{E}\phi_{E} + a_{S}\phi_{S} + a_{N}\phi_{N} + S_{\phi}V$$
(2.14)

$$a_{N} = \max[-F_{n}, 0]$$

$$a_{S} = \max[-F_{s}, 0]$$

$$a_{E} = \max[-F_{e}, 0]$$

$$a_{W} = \max[-F_{w}, 0]$$

ที่ $\maxig[A,Big]$ คือ ค่าสูงสุดของการเปรียบเทียบระหว่างค่า A และ B

2. Second order upwind differencing scheme

ใช้หลักการเช่นเดียวกับวิธี First order upwind differencing scheme คือ

$$\begin{split} \phi_{e} &= \frac{3}{2}\phi_{P} - \frac{1}{2}\phi_{W} & \text{iso} & F_{e} > 0 \\ \phi_{e} &= \frac{3}{2}\phi_{E} - \frac{1}{2}\phi_{EE} & \text{iso} & F_{e} < 0 \\ \phi_{w} &= \frac{3}{2}\phi_{W} - \frac{1}{2}\phi_{WW} & \text{iso} & F_{w} > 0 \\ \phi_{w} &= \frac{3}{2}\phi_{P} - \frac{1}{2}\phi_{E} & \text{iso} & F_{w} < 0 \end{split}$$

2.4.2 วิธีแก้ปัญหาด้วยวิธีการ SIMPLE

การแก้ปัญหาแบบ SIMPLE หรือ Semi-Implicit Method for Pressure-Linked equations นั้นมีลำดับขั้นตอนการคิดดังแสดงในรูปที่ 2.6 ซึ่งวิธีการแก้ปัญหาด้วยวิธีการนี้จะช่วยให้ ค่าความเร็วและความดันนั้นมีความสัมพันธ์กันตามสมการอนุรักษ์มวลและโมเมนตัม ในระหว่างการ คำนวณเพื่อแก้ปัญหาเราสามารถเลือกความเร็วในการเร่งอัตราการลู่เข้าหาคำตอบจาก Iteration ถึง Iteration ด้วยเทคนิค Relaxation โดยเทคนิคดังกล่าวนั้นถูกใช้เพื่อหลีกเลี่ยงการลู่ออก (Divergence) ระหว่าง Iteration สมการแสดงค่าตัวแปร Relaxation แสดงได้ดังนี้

$$\phi = \phi_{old} + \alpha \Delta \phi \tag{2.15}$$

เมื่อ ϕ_{old} คือ ตัวแปรจากการคำนวณในครั้งที่แล้ว

lpha คือ Relaxation factor ซึ่งจะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1

โดยทั่วไปการแก้สมการนั้นจะเป็นแบบไม่เชิงเส้น (Nonlinearity) จึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่จะ ควบคุมการเปลี่ยนแปลงของ *ф* ในแต่ละครั้งของการ Iteration ซึ่งสามารถทำได้โดยการลดค่า Relaxation factor เพื่อให้ผลลัพธ์นั้นเกิดการลู่เข้า (Convergence)

18

รูปที่ 2.6 วิธีการแก้ปัญหาด้วยวิธี SIMPLE
2.5 การออกแบบการทดลอง (Experimental design)

2.5.1 การออกแบบการทดลองด้วยวิธีแฟกทอเรียลแบบ 2^k

วิธีการแฟกทอเรียลนั้นถูกนำมาใช้ออกแบบการทดลองที่ต้องการศึกษาผลของตัวแปรที่สนใจ หลายๆตัว การออกแบบการทดลองด้วยวิธีแฟกทอเรียลแบบ 2^k นั้นจะเป็นการออกแบบการทดลอง เพื่อศึกษาตัวแปรที่เราสนใจหรือผลของอิทธิพลของแต่ละปัจจัย (k) ซึ่งจะใช้สัญลักษณ์เป็นตัวอักษร แทนปัจจัยแต่ละตัว เช่น A B C เป็นต้น โดยทั่วไปจะกำหนดให้ตัวแปรแต่ละตัวนั้นมีค่าอยู่ที่ 2 ระดับ (นิยมกำหนดเป็นค่าสูง-ต่ำของปัจจัยแต่ละตัว) เช่น a1 และ a2 สำหรับปัจจัย A และ b1 b2 สำหรับ ปัจจัย B ซึ่งจะทำการจัดกลุ่มให้อยู่ในรูปของทรีทเมนต์คอมบิเนชัน (Treatment combination) การ ทดลองทั้งหมดนั้นจะคำนวณจาก 2x2x2...x2 = 2^k ข้อดีของการออกแบบด้วยวิธีแฟกทอเรียล คือ จะ ช่วยให้สามารถวิเคราะห์อิทธิพลของแต่ละปัจจัย (Main effect) และอิทธิพลร่วมของแต่ละตัวแปร (Interaction effect) ได้

2.5.2 การออกแบบการทดลองด้วยวิธีแฟกทอเรียลแบบ 2⁴

งานวิจัยนี้นั้นได้ทำการออกแบบการทดลองแฟกทอเรียลแบบ 2⁴ หรือ 16 การทดลอง ประกอบไปด้วยปัจจัยของ ความเร็วอากาศ (A) ขนาดอนุภาคถ่านหิน (B) ขนาดอนุภาคทราย (C) และปริมาณทรายเริ่มต้น (D) โดยแต่ละปัจจัยประกอบไปด้วยค่าสูงและค่าต่ำ ดังแสดงในตารางที่ 2.1

ค่าคอนแทรสต์ (Contrast) คือ ค่าที่บอกถึงการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยที่เราสนใจหรือปัจจัย หลัก โดยที่ค่านั้นจะมีเครื่องหมายการเปลี่ยนแปลงทั้งบวกและลบซึ่งถูกกำหนดไว้เนื่องมาจากการคูณ กันของแต่ละคอลัมน์ในแต่ละแถว ตัวอย่าง เช่น เครื่องหมายของคอลัมน์ AB นั้นจะเกิดจากผลคูณ ของเครื่องหมายในคอลัมน์ A และ B คูณกันของแต่ละแถวและค่าคอนแทรสต์สามารถคำนวณออกมา ได้

้ตัวอย่างการประมาณค่าปัจจัยหลักหรือตัวแปรที่สนใจ

$$A = \frac{1}{8n} \begin{bmatrix} a-1-b+ab-c+ac-bc+abc-d+ad\\ -bd+abd-cd+acd-bcd+abcd \end{bmatrix}$$
(2.16)

ตัวอย่างการประมาณค่าอิทธพลร่วมของแต่ละปัจจัยหลักหรืออันตรกิริยา

$$AB = \frac{1}{8n} \begin{bmatrix} -a - 1 - b + ab - c - ac - bc + abc - d - ad \\ -bd + abd - cd - acd - bcd + abcd \end{bmatrix}$$
(2.17)

จากตัวอย่างข้างต้นสามารถสรุปเป็นสูตรทั่วไป ดังนี้

$$AB...K = \frac{2}{n2^{k}} \left(contrast_{AB...K} \right)$$
(2.18)

ค่าผลรวมกำลังสองของตัวแปรแต่ละตัว

$$SS_{AB...K} = \frac{1}{n2^k} \left(contrast_{AB...K} \right)^2$$
(2.19)

2.5.3 การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance, ANOVA)

การวิเคราะห์ความแปรปรวนเป็นการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป โดยทำการวิเคราะห์ผลรวมกำลังสองของความต่างระหว่างค่าต่างๆ กับค่าเฉลี่ย หรือที่ เรียกว่าผลรวมกำลังสอง (Sum of squares) โดยกำหนดให้

$$SS_T = SS_{Treatment} + SS_E \tag{2.20}$$

เมื่อ

 $SS_{T}=$ ผลรวมของความแปรปรวนทั้งหมด (Total sum of squares)

 $SS_{Treatment}$ = ผลรวมความแปรปรวนกำลังสองระหว่างกลุ่ม (Treatment sum of square) SS_{E} = ผลรวมความแปรปรวนของค่าคลาดเคลื่อน (Error sum of squares)

$$SS_T = \sum_{i=1}^{a} \sum_{j=1}^{n} \left(y_{ij} - \bar{y}_{..} \right)^2$$
(2.21)

$$SS_{Treatment} = n \sum_{i=1}^{a} \left(\overline{y}_{i.} - \overline{y}_{..} \right)^2$$
(2.22)

$$SS_E = \sum_{i=1}^{a} \sum_{j=1}^{n} \left(y_{ij} - \overline{y}_{.} \right)^2$$
(2.23)

จากสมการที่กล่าวไปข้างต้นเพื่อทำการทดสอบสมมติฐานความแปรปรวนของแต่ละระดับจะ คำนวณหาค่า *F*₀ หรือ F-test แสดงได้ดังนี้

$$F_0 = \frac{MS_{Treatment}}{MS_E}$$
(2.24)

เมื่อ

MS_{Treatment} = ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (Mean squares between treatment)

 $MS_E =$ ค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนของค่าคลาดเคลื่อน (Mean squares error) N = จำนวนข้อมูลที่ทำการวิเคราะห์ a = จำนวนปัจจัย $MS_E - \frac{SS_{Treatment}}{S}$ (2.25)

$$a-1$$

$$MS_E = \frac{SS_E}{N-a} \tag{2.26}$$

การพิจารณาค่า F_0 ที่ได้จากการคำนวณ ถ้า $F_0 > F_{\alpha,a-1,N-a}$ แสดงว่าค่าที่ได้นั้นไม่มี นัยสำคัญทางสถิติหรือกล่าวได้ว่าจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (Null hypothesis, H₀) นำไปสู่การ ยอมรับสมมติฐานแย้ง (Alternative hypothesis, H₁) ในทางตรงกันข้ามถ้า $F_0 < F_{\alpha,a-1,N-a}$ แสดง ว่าค่าที่คำนวณนั้นมีนัยสำคัญทางสถิติหรือจะยอมรับสมมติฐานหลัก นอกจากนี้ การวิเคราะห์ยัง สามารถใช้ค่า P-value ได้เช่นเดียวกัน โดยทั่วไปค่านั้นจะถูกกำหนดให้มีค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังนั้น ถ้า P-value < 0.05 จะทำการปฏิเสธสมมติฐานหลัก

Factor level						
Run	Run A B C D Combination					
1	-	-	-	-	1	
2	+	-	-	-	А	
3	-	+	-	-	В	
4	+	+	-	-	AB	
5	-	-	+	-	С	
6	+	-	+	-	AC	
7	-	+	1. +///	-	BC	
8	+	+	8+		ABC	
9		<u></u>	4-	+	D	
10	+	<u> -</u> }		+	AD	
11	-)	+		+	BD	
12	+	+		+	ABD	
13	-	-41	+	+	CD	
14	+	-	+	+	ACD	
15	_	+	+	+	BCD	
16	+	+ + NUNCK	ови Пин	ອຳສອ + VFRCI	ABCD	

ตารางที่ 2.1 แสดงการทดลองจากการออกแบบด้วยวิธีแฟกทอเรียล 2⁴

หมายเหตุ เครื่องหมายบวก (+) หมายถึง ค่าสูง เครื่องหมายลบ (-) หมายถึง ค่าต่ำ ของแต่ละปัจจัย

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Zhong และคณะ [1] ทำการศึกษาอุทกพลศาสตร์ (Hydrodynamics) ของอนุภาคผสม 2 ชนิดที่มีความหนาแน่นและขนาดอนุภาคที่แตกต่างกันภายในฟลูอิไดซ์เบดแบบฟองแก๊ส (Bubbling fluidized bed) แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาคือ ออยเลอเลียน (Eulerian) ร่วมกับทฤษฎีจลน์การ ไหลของอนุภาคของแข็งโดยศึกษาภาวะขอบเขต (Boundary condition) ของผนังต่อการผสมหรือ การแยกชั้น ซึ่งตัวแปรที่สำคัญคือ Restitution coefficient และ Specularity coefficient โดย ทำนายการผสมจากความเข้มข้นของเจ๊ตแซม (Jetsam concentration) และการกระจายตัวของ ความเร็วเจ๊ตแซม (Jetsam velocity distribution) จากการศึกษาพบว่า Restitution coefficient มีอิทธิพลเพียงเล็กน้อยต่อพฤติกรรมการผสมหรือการแยกชั้นของอนุภาคระบบสององค์ประกอบ (Binary mixture) แต่อย่างไรก็ตาม Specularity coefficient จะมีผลต่อการทำนายการกระจายตัว ของความเร็วเจ็ตแซม โดยการแยกชั้น (Segregation) จะไม่สามารถทำนายได้สำหรับกรณีที่ค่า Specularity coefficient มีค่าน้อย (0, 0.0005) กล่าวคือเกิดการผสมที่ดี (Well mixed) เพราะ อนุภาคเกิดการสูญเสียพลังงานเนื่องจากแรงเสียดทานระหว่างผนังที่น้อย

Chalermsinsuwan และคณะ [2] พัฒนาแบบจำลองพลศาสตร์ของไหลเซิงคำนวณแบบ สองและสามมิติของอนุภาคที่อยู่ในกลุ่มเจลดาร์ดเอ (Geldart-A) ภายในระบบฟลูอิไดซ์เบดแบบ ฟองแก๊ส (Bubbling fluidized bed) โดยใช้แบบจำลองของออยเลอเลียน (Eulerian) ร่วมกับทฤษฏี จลน์การไหลของอนุภาคของแข็ง (KTGF) และใช้สัมประสิทธิ์แรงด้านทานการเคลื่อนที่ระหว่างวัฏภาค แก๊ส-ของแข็ง EMMS แบบดัดแปลง เมื่อทำการเปรียบเทียบผลการจำลองสองมิติ สามมิติและผลการ ทดลอง พบว่า ค่าของความสูงเบด (Bed height) อัตราส่วนการกระจายของเบด (Bed expansion ratio) และสัตส่วนของของแข็ง (Solid volume fraction) ที่ได้จากการจำลองแบบสองและสามมิติ นั้นมีค่าที่ใกล้เคียงกันและสอดคล้องกับผลการทดลอง นอกจากนี้พบว่าอุณหภูมิแกรนูลาร์แบบ ปั่นป่วน (Turbulent granular temperature) จะมีค่าที่สูงที่บริเวณด้านบนของเบด เนื่องมาจาก การเคลื่อนที่ของฟองแก๊สที่เกิดขึ้น ขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัว (Dispersion coefficient) ของแก๊สจะมีค่ามากกว่าของแข็งและการกระจายตัวจะเกิดในแนวแกน (Axial dispersion) มากกว่า แนวรัศมี (Radial dispersion) เพราะเป็นทิศทางหลักของการเคลื่อนที่

Zhou และ Wang [9] ทำการศึกษาแบบจำลองทางคณิตศาสตร์เพื่อทำนายการผสม (Mixing) หรือการแยกชั้น (Segregation) ของอนุภาคสองชนิดซึ่งมีขนาดและความหนาแน่นที่ แตกต่างกันภายในท่อไรเซอร์ ซึ่งเป็นการไหลแบบไม่มีปฏิกิริยา (Cold flow) โดยทำการเปรียบเทียบ แบบจำลองสัมประสิทธิ์แรงต้านทานการเคลื่อนที่ของวัฏภาคแก๊ส-ของแข็งของ Gidaspow Beetstra และ Extension of EMMS เมื่อทำการเปรียบเทียบผลการจำลองกับผลการทดลอง พบว่า แบบจำลอง EMMS จะให้ผลที่สอดคล้องกับการทดลองมากที่สุด นอกจากนี้ ได้ทำการเปรียบเทียบ แบบจำลอง KTGF ที่พัฒนาโดย Chao (2011) [23] ที่ทำการเพิ่มฟังก์ชันความหนาแน่น (Density function) กับแบบจำลอง KTGF ของ Syamlal (1987) [24] ตัวแปรตอบสนองที่ถูกนำมา เปรียบเทียบคือ การกระจายตัวของเบดตามแนวแกน (Axial bed distribution) จากผลการจำลอง พบว่า KTGF ที่พัฒนาโดย Chao (2011) [23] มีค่าที่ใกล้เคียงกับผลการทดลอง

Lungu และคณะ [5] ศึกษาแบบจำลองการกระจายตัวแบบสององค์ประกอบของระบบแก๊ส-ของแข็ง โดยทำการเปรียบเทียบแบบจำลองสัมประสิทธิ์แรงต้านทานการเคลื่อนที่ของวัฏภาคแก๊ส- ของแข็ง ระหว่าง Gidaspow และ EMMS ซึ่งอนุภาคของแข็งในระบบนั้นจะมีขนาด 200 และ 350 ไมครอน โดยมีความหนาแน่นเท่ากันคือ 2500 กิโลกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ทำการเปรียบผลการจำลอง กับผลการทดลอง พบว่าแบบจำลอง EMMS นั้นจะสามารถทำนายความสูงของเบด (Bed height) และสัดส่วนช่องว่าง (Voidage) ได้สอดคล้องกับผลการทดลองมากกว่า และระดับความละเอียดของ พื้นที่การคำนวณ (Grid independent) ที่ใช้นั้นมีผลต่อความแม่นยำในการทำนาย นอกจากนี้พบว่า Specularity coefficient นั้นมีผลต่อการผสมภายในฟลูอิไดซ์เบดซึ่งดูได้จากดัชนีการผสม (Mixing index) โดยค่า Specularity coefficient ที่เพิ่มขึ้นจะทำให้ฟองแก๊สในระบบลดลงส่งผลให้ค่าดัชนี การผสมนั้นลดลง

Chang และคณะ [7] ศึกษาการถ่ายโอนความร้อนในระบบฟลูอิไดซ์เบดสำหรับของผสม อนุภาคของแข็งแบบสององค์ประกอบด้วยวิธีการจำลอง พบว่า การถ่ายโอนความร้อนส่วนใหญ่ใน ระบบจะเกิดแบบการพาความร้อน (Convection) ขณะที่การถ่ายโอนความร้อนเนื่องมาจากการชน กันระหว่างอนุภาค (Particle-particle heat transfer) จะมีอัตราส่วนของการถ่ายโอนความร้อนอยู่ ในช่วง 1.27-3.09% และรูปแบบการถ่ายโอนความร้อนดังกล่าวนั้นจะเกิดขึ้นบริเวณเบดหนาแน่น (Dense zone) นอกจากนี้ ยังพบว่า เมื่อความเร็วของแก๊สสูงขึ้นค่าสัมประสิทธิ์การแลกเปลี่ยน ความร้อนระหว่างอนุภาค (Particle-particle heat exchange coefficient, h_{sp}) มีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องมาจากเกิดการเคลื่อนที่แบบปั่นป่วน (Turbulence) ทำให้ความถี่ในการชนกันระหว่างอนุภาค สูงขึ้นจึงเป็นเหตุให้ค่าสัมประสิทธิ์การแลกเปลี่ยนความร้อนระหว่างอนุภาคมีค่าที่สูงขึ้น

Sun และคณะ [25] ศึกษาลักษณะการกวัดแกว่งของอนุภาค (Particle fluctuation) ของ อนุภาคของแข็งที่มีการผสมแบบสององค์ประกอบในฟลูอิไดซ์เบดแบบแก๊ส-ของแข็ง โดยเปรียบเทียบ ค่าสัดส่วนโดยปริมาตร (Volume fraction) และอุณหภูมิแกรนูล่าร์ (Granular temperature) กับ ผลการทดลองเพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้อง (Validation) ของแบบจำลอง พบว่า แบบจำลอง นั้นสามารถทำนายค่าได้ใกล้เคียงกับการทดลอง นอกจากนี้ พบว่า อุณหภูมิแกรนูลาร์แบบราบเรียบ (Laminar granular temperature) ของเจ็ตแซม (Jetsam) และโฟลทแซม (Flotsam) ซึ่งเป็นค่าที่ บอกถึงการกวัดแกว่ง (Oscillation) ของแต่ละอนุภาคจะมีค่าที่สูงบริเวณผนังและมีค่าที่ต่ำบริเวณตรง ของเครื่องปฏิกรณ์ เนื่องมาจากการเคลื่อนที่ของฟองแก๊ส และจากการตรวจสอบค่าของพลังงาน สเปกตัมแบบปั่นป่วน (Turbulent energy spectrum) ซึ่งเป็นค่าที่บอกถึงการเคลื่อนที่ของอนุภาคที่ ตำแหน่งต่างๆ พบว่า ที่บริเวณตรงกลางของเบดนั้นจะมีค่าพลังงานที่สูง ซึ่งเป็นการยืนยันถึงการ เคลื่อนที่ของฟองแก๊ส

บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย

3.1 ข้อมูลเบื้องต้นในงานวิจัย

การจำลองอุทกพลศาสตร์ของไหลภายในเครื่องปฏิกรณ์ฟลูอิไดซ์เบดสำหรับงานวิจัยนี้จะแบ่ง ออกเป็น 3 ส่วนหลัก ในส่วนแรกนั้นจะเป็นการจำลองระบบผสมอนุภาคสองชนิดซึ่งมีความหนาแน่น ที่เท่ากัน (2500 กิโลกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) แต่มีขนาดที่แตกต่างกัน (200 และ 350 ไมครอน) ภายใน ท่อไรเซอร์ที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.35 เมตร และมีความสูง 0.6 เมตร แสดงดังรูปที่ 3.1 (ก) โดย จะทำการจำลองในระบบที่ไม่มีการเกิดปฏิกิริยา (Cold flow condition) และทำการเปรียบเทียบผล ที่ได้กับผลการทดลองของ Oweyemi คณะ [4] โดยพิจารณาจากการขยายตัวของหน้าเบด (Bed expansion) จากนั้นทำการศึกษาอุกพลศาสตร์และการผสมที่เปลี่ยนแปลงไปเนื่องมาจากความเร็วที่ แตกต่างกันของแก๊สที่ป้อนเข้าสู่ระบบ

ในส่วนที่สองจะเป็นการจำลองอุทกพลศาสตร์ของไหลภายในเครื่องปฏิกรณ์ฟลูอิไดซ์เบด แบบหม้อไอน้ำที่ใช้ในอุตสาหกรรมซึ่งมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 7.876 เมตร และมีความสูง 20 เมตร แสดงดังรูปที่ 3.2 (ข) โดยภายในระบบนั้นจะประกอบไปด้วยถ่านหินและทรายซึ่งมีขนาดเส้นผ่าน ศูนย์กลาง 700 และ 180 ไมครอน ตามลำดับ และมีความหนาแน่น 2000 และ 2659 กิโลกรัมต่อ ลูกบาศก์เมตร การจำลองจะดำเนินการในภาวะที่มีปฏิกิริยาการเผาไหม้ (Combustion reaction) เกิดขึ้น ซึ่งจะทำการเปรียบเทียบผลการขยายตัวของหน้าเบดและความดันลดที่ตกคร่อมเบด (Pressure drop) กับผลการทดลองจริงของบริษัท NPS จากนั้นทำการศึกษาผลของตัวแปร ดำเนินการ (Operating parameters) ประกอบไปด้วย ความเร็วของแก๊สที่ป้อนสู่ระบบ ขนาดของ ถ่านหิน และปริมาณของทรายที่ใช้เป็นเบด ทำการออกแบบผลการทดลอง (Design of experiment) โดยใช้วิธีแฟกทอเรียลแบบ 2⁴ ตัวแปรตอบสนองที่ทำการศึกษา คือ อุทกพลศาสตร์ ลักษณะการผสม และการถ่ายโอนความร้อน

ในส่วนที่สามจะเป็นการจำลองอุทกพลศาสตร์ของไหลซึ่งประกอบไปด้วยอนุภาคของแข็ง 3 ชนิด โดยเป็นการนำระบบในส่วนที่สองมาทำการเติมอนุภาคของฝุ่นถ่านหิน (Coal dust) ซึ่งมีขนาด และความหนาแน่น 45 ไมครอน และ 2000 กิโลกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ตามลำดับ เข้าสู่ระบบแล้ว ทำการศึกษาอุทกพลศาสตร์และลักษณะการผสมที่เปลี่ยนแปลงไปจากผลของการเติมฝุ่นถ่านหิน ปริมาณ 5 และ 10 ตันต่อวัน

รูปที่ 3.1 แผนภาพเครื่องปฏิกรณ์ฟลูอิไดซ์เบดแบบสองมิติที่ใช้ในการจำลอง (ก) เครื่องปฏิกรณ์สำหรับงานวิจัยส่วนที่หนึ่ง (ข) เครื่องปฏิกรณ์สำหรับงานวิจัยส่วนที่สองและสาม

3.2 การจำลองอุทกพลศาสตร์

การจำลองหาแบบจำลองการไหลที่เหมาะสมสำหรับระบบนั้นจะประกอบไปด้วย 2 ส่วนที่ สำคัญคือ การหาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการคำนวณ (Grid independence) และการหาแบบจำลอง ทางคณิตศาสตร์ (Mathematical model)

3.2.1 การหาพื้นที่การคำนวณที่เหมาะสม (Grid independency test)

ขนาดพื้นที่การคำนวณนั้นจะส่งผลโดยตรงต่อผลลัพธ์ที่ได้จากการคำนวณซึ่งถ้าหากขนาด พื้นที่การคำนวณนั้นมีปริมาณที่ไม่เพียงพอหรือหยาบเกินไป (Coarse grid) จะส่งผลทำให้ผลลัพธ์ที่ได้ นั้นมีความแม่นยำที่ลดลง ในทางตรงกันข้ามถ้าหากมีพื้นที่การคำนวณที่มากเกินไปหรือละเอียดเกินไป (Fine grid) การคำนวณนั้นจะใช้ระยะเวลาที่นานเกินไปอีกทั้งยังเป็นการสิ้นเปลืองพลังงาน ดังนั้นการ หาขนาดพื้นที่การคำนวณจะต้องมีความเหมาะสม (Optimum grid) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยผลลัพธ์นั้นจะต้องมีค่าที่แม่นยำและใช้ระยะเวลาที่เหมาะสม สำหรับงานวิจัยนี้การหาขนาดพื้นที่ การคำนวณนั้นจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก โดยในส่วนแรกจะประกอบไปด้วยพื้นที่การคำนวณขนาด 4000 8000 12000 และ 16000 เซลล์ ในส่วนที่สองจะประกอบไปด้วย 4000 8000 และ 12000 เซลล์ ดังแสดงในรูปที่ 3.2 และ 3.3 ตามลำดับ

รูปที่ 3.2 พื้นที่การคำนวณที่ใช้ในส่วนที่หนึ่ง (ก) 4000 (ข) 8000 (ค) 12000 และ (ง) 16000 เซลล์

รูปที่ 3.3 พื้นที่การคำนวณที่ใช้ในส่วนที่สองและสาม (ก) 4000 (ข) 8000 และ (ค) 12000 เซลล์

3.2.2 แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ (Mathematical model)

ในกระบวนการฟลูอิไดเซชันอนุภาคของแข็งนั้นจะถูกกระทำให้มีพฤติกรรมเหมือนของไหลซึ่ง แรงหลัก (Primary forces) ที่กระทำที่กระทำต่ออนุภาคหนึ่งเม็ดนั้นจะประกอบไปด้วย แรงลอยตัว (Buoyant force) แรงโน้มถ่วง (Gravity force) และแรงต้านทานการเคลื่อนที่ (Gas-solid drag force) นอกจากนี้ยังมีแรงกระทำที่เกิดจากการชนกันระหว่างอนุภาค (Solid-solid drag force) ใน งานวิจัยนี้เลือกใช้วิธีการของออยเลอเรียน-ออยเลอเรียน (Eulerian-Eulerian method) เพื่อ พิจารณาพฤติกรรมการไหลที่เกิดขึ้น ซึ่งวิธีการดังกล่าวนั้นจะกำหนดให้แต่ละวัฏภาคเป็นวัฏภาค ต่อเนื่อง (Continuum phase) โดยจะทำการแก้สมการของแต่ละวัฏภาคแยกกันตามสมบัติทาง กายภาพ ซึ่งสมการที่ใช้นั้นจะเป็นสมการควบคุมพื้นฐาน (Governing equations) ประกอบไปด้วย สมการอนุรักษ์มวล โมเมนตัม และพลังงาน ร่วมกับสมการอนุรักษ์เพิ่มเติมหรือทฤษฏีจลน์การไหล ของของแข็ง (kinetic theory granular flow, KTGF)

3.2.2.1 สมการอนุรักษ์มวล (Mass conservation equations)

วัฏภาคแก๊ส ,

$$\frac{\partial}{\partial t} \left(\varepsilon_{g} \rho_{g} \right) + \nabla \cdot \left(\varepsilon_{g} \rho_{g} v_{g} \right) = 0$$
(3.1)

วัฏภาคของแข็ง ,

$$\frac{\partial}{\partial t} (\varepsilon_s \rho_s) + \nabla \cdot (\varepsilon_s \rho_s v_s) = 0 \tag{3.2}$$

เมื่อ

 $\mathcal{E}_{g}$ คือ สัดส่วนโดยปริมาตรของวัฏภาคแก๊ส (-)

 $\boldsymbol{\mathcal{E}}_{s}$ คือ สัดส่วนโดยปริมาตรของวัฏภาคของแข็ง (-)

 $\mathcal{P}_{g}$ คือ ความหนาแน่นของวัฏภาคแก๊ส (กิโลกรัมต่อลูกบาศก์เมตร)

 ho_{s} คือ ความหนาแน่นของวัฏภาคของแข็ง (กิโลกรัมต่อลูกบาศก์เมตร)

 $\mathcal{V}_{g}$ คือ ความเร็วของวัฏภาคแก๊ส (เมตรต่อวินาที)

 $\mathcal{V}_{s}$ คือ ความเร็วของวัฏภาคของแข็ง (เมตรต่อวินาที)

t คือ เวลา (วินาที)

โดย ค่าสัดส่วนโดยปริมาตรของวัฏภาคแก๊ส (${\cal E}_{g}$) และของแข็ง (${\cal E}_{s}$) จะมีค่ารวมกันเท่ากับ 1

3.2.2.2 สมการอนุรักษ์โมเมนตัม (Momentum conservation equations)

วัฏภาคแก๊ส ,

$$\frac{\partial}{\partial t} \left(\varepsilon_g \rho_g v_g \right) + \nabla \cdot \left(\varepsilon_g \rho_g v_g v_g \right) = -\varepsilon_g \nabla p_g + \nabla \cdot \tau_g + \varepsilon_g \rho_g g + \beta_{gs} \left(v_g - v_s \right)$$
(3.3)

วัฏภาคของแข็ง ,

$$\frac{\partial}{\partial t} (\varepsilon_s \rho_s v_s) + \nabla \cdot (\varepsilon_s \rho_s v_s v_s) = -\varepsilon_s \nabla p_s + \nabla \cdot \tau_s + \varepsilon_s \rho_s g - \beta_{gs} (v_g - v_s)$$
(3.4)

เมื่อ

 au_{g} คือ ความเค้นเทนเซอร์ของแก๊ส (ปาสคาล)

 au_{s} คือ ความเค้นเทนเซอร์ของของแข็ง (ปาสคาล)

 $p_{_g}$ คือ ความดันของวัฏภาคแก๊ส (ปาสคาล)

 p_{s} คือ ความดันของวัฏภาคของแข็ง (ปาสคาล)

 $oldsymbol{eta}_{gs}$ คือ แบบจำลองต้านทานการเคลื่อนที่ระหว่างวัฏภาคแก๊ส-ของแข็ง (กิโลกรัมต่อเมตร กำลังสามวินาที)

g คือ ความเร่งเนื่องจากแรงโน้มถ่วง (เมตรต่อวินาทีกำลังสอง)

3.2.2.3 สมการอนุรักษ์พลังงานเนื่องจากการกวัดแกว่ง (Fluctuating kinetic energy conservation equation) ของวัฏภาคของแข็ง

$$\frac{3}{2} \left[\frac{\partial}{\partial t} \left(\varepsilon_s \rho_s \theta_s \right) + \nabla \cdot \left(\varepsilon_s \rho_s v_s \theta_s \right) \right] = \left(-p_s I + \tau_s \right) : \nabla v_s + \nabla \cdot \left(K_s \nabla \theta_s \right) - \gamma_s + \phi_s \quad (3.5)$$

เมื่อ

I คือ เทนเซอร์เอกลักษณ์ (-)

 $heta_s$ คือ พลังงานจลน์เนื่องจากการกวัดแกว่งของอนุภาค (เมตรกำลังสองต่อวินาทีกำลังสอง)

 K_s คือ พลังงานกวัดแกว่งเนื่องจากการนำ (กิโลกรัมต่อเมตรวินาที)

 γ_{s} คือ พลังงานกวัดแกว่งเนื่องจากการชนแบบไม่ยืดหยุ่น (กิโลกรัมต่อเมตรวินาทีกำลังสาม)

 ϕ_s คือ การแลกเปลี่ยนพลังงานจลน์เนื่องจากการกวัดแกว่งของอนุภาคระหว่างวัฏภาค ของแข็ง (กิโลกรัมต่อเมตรวินาทีกำลังสาม) 3.2.2.4 สมการเสริม (Constitutive equations)

สมการเสริมถูกนำมาใช้เพื่อช่วยในการแก้สมการของตัวแปรที่อยู่ในเทอมของสมการอนุรักษ์ ข้างต้น ซึ่งความเค้นเทนเซอร์ของทั้งสองวัฏภาคสามารถแสดงได้ดังนี้

วัฏภาคแก๊ส ,

$$\tau_{g} = \varepsilon_{g} \mu_{g} \left[\frac{1}{2} \left[\nabla \cdot v_{g} + \left(\nabla \cdot v_{g} \right)^{T} \right] - \frac{2}{3} \left(\nabla \cdot v_{g} \right) I \right]$$
(3.6)

วัฏภาคของแข็ง ,

$$\tau_{s} = \varepsilon_{s} \mu_{s} \left[\nabla \cdot v_{s} + \left(\nabla \cdot v_{s} \right)^{T} \right] - \varepsilon_{s} \left(\xi - \frac{2}{3} \mu_{s} \right) \nabla \cdot v_{s}$$
(3.7)

เมื่อ

🗲 คือ ความหนืดรวม (กิโลกรัมต่อเมตรวินาที)

 μ_{s} คือ ความหนืดเนื่องจากความเค้น (กิโลกรัมต่อเมตรวินาที)

สมการความดันของอนุภาค (Solid pressure) นั้นจะประกอบไปด้วย 2 เทอม คือ สมการ จลนศาสตร์และสมการเนื่องจากการชนกันของอนุภาค ซึ่งค่าของสัดส่วนโดยปริมาตรของแข็ง (Solid volume fraction) นั้นจะต้องมีค่าที่น้อยกว่าค่าสูงสุดในการอัดตัว (Maximum packing)

$$P_{s} = \varepsilon_{s} \rho_{s} \theta_{s} + 2\rho_{s} (1+e) \varepsilon_{s}^{2} g_{0} \theta_{s}$$
(3.8)

เมื่อ

- $g_{\scriptscriptstyle 0}$ คือ ฟังก์ชันการกระจายตัวในแนวรัศมีของอนุภาคของแข็ง (-)
- e คือ ค่า Restitution coefficient ระหว่างอนุภาคของแข็ง (-)

ความหนืดภายในระบบประกอบไปด้วยความหนืดจากการชน ($\mu_{s,col}$) ความหนืดจาก จลนศาสตร์ ($\mu_{s,kin}$) และความหนืดรวม (ξ_s) เนื่องมาจากความต้านทานการกดอัด (Compression) และการขยายตัว (Expansion) ของอนุภาคของแข็ง สามารถคำนวณได้จากสมการด้านล่าง

$$\mu_{s,col} = \frac{4}{5} \varepsilon_s \rho_s d_p g_0 (1+e) \sqrt{\frac{\theta}{\pi}}$$
(3.9)

$$\mu_{s,kin} = \frac{10\rho_s d_p \sqrt{\theta\pi}}{96\varepsilon_s (1+e)g_0} \left[1 + \frac{4}{5} g_0 \varepsilon_s (1+e) \right]^2$$
(3.10)

$$\xi_s = \frac{4}{3} \varepsilon_s \rho_s d_p g_0 (1+e) \sqrt{\frac{\theta_s}{\pi}}$$
(3.11)

ฟังก์ชันการกระจายตัวตามแนวรัศมี (Radial distribution function) เป็นความน่าจะเป็น การชนกันระหว่างอนุภาคของแข็ง เมื่อสัดส่วนของอนุภาคของแข็งในการอัดตัวนั้นมีค่าสูงสุด เท่ากับ 0.6

$$g_{0} = \left[1 - \left(\frac{\varepsilon}{\varepsilon_{\max}}\right)^{\frac{1}{3}}\right]^{-1}$$
(3.12)

เมื่อ

E_{s,max} คือ การอัดเรียงตัวอย่างหนาแน่นที่สุดของสัดส่วนโดยปริมาตรของอนุภาคของแข็ง
 พลังงานจลน์การกวัดแกว่งเนื่องมาจากการนำถูกกำหนดโดยค่าพลังงานการแพร่การกระจาย
 ของอนุภาคขนาดเล็ก

$$K_{s} = \frac{150\rho_{s}d_{s}\sqrt{\theta_{s}\pi}}{384(1+e)g_{0}} \left[1 + \frac{6}{5}\varepsilon_{s}g_{0}(1+e)\right]^{2} + 2\rho_{s}\varepsilon_{s}^{2}d_{p}(1+e)g_{0}\sqrt{\frac{\theta_{s}}{\pi}}$$
(3.13)

อัตราการกระจายตัวของพลังงานจลน์การกวัดแกว่งที่เกิดจากการชนกันของอนุภาคของแข็ง ที่ไม่ยืดหยุ่น แสดงดังนี้

$$\gamma_{s} = 3\varepsilon_{s}^{2}\rho_{s}g_{0}\theta\left(1-e^{2}\right)\left[\frac{4}{d_{p}}\left(\frac{\theta}{\pi}\right)\right]$$
(3.14)

3.2.2.5 แบบจำลองสัมประสิทธิ์ต้านทานการเคลื่อนที่ระหว่างวัฏภาค (Interphase exchange coefficient model, $m{eta}_{gs}$)

ในงานวิจัยนี้ทำการเปรียบเทียบแบบจำลองต้านทานการเคลื่อนที่ทั้งหมด 4 แบบจำลอง โดย แบบจำลองดังกล่าวนั้นเป็นฟังก์ชันทางคณิตศาสตร์ที่จะใช้อธิบายการเคลื่อนที่ของอนุภาคของแข็งใน ของไหล 3.2.2.5.1 แบบจำลอง Wen and Yu

เป็นแบบจำลองที่พัฒนามาจากผลการทดลองของ Richardson และ Zaki ซึ่งเหมาะกับ ระบบที่เบาบาง [15]

$$\beta_{gs} = \frac{3}{4} \frac{(1 - \varepsilon_g)\varepsilon_g}{d_p} \rho_g |v_g - v_s| C_{D0} \varepsilon_g^{-2.65}$$
(3.15)

$$C_{D0} = \frac{24}{\text{Re}} \left(1 + 0.15 \left(1 - \varepsilon_g \right) \text{Re}^{0.687} \right)$$
(3.16)

เมื่อ

C_{D0} คือ ค่าสัมประสิทธิ์ต้านทานการเคลื่อนที่ระหว่างวัฏภาค (-)

Re คือ ตัวเลขไร้หน่วยเรย์โนลด์ (-)

3.2.2.5.2 แบบจำลอง Gidaspow

เป็นแบบจำลองที่เกิดจากการรวมกันของสมการ Ergun รวมกับ Wen-Yu ซึ่งแบบจำลองนี้ จะเหมาะกับระบบที่มีทั้งช่วงหนาแน่น (Dense zone) และเบาบาง (Dilute zone) [15]

$$\beta_{gs} = \begin{cases} 150 \frac{\varepsilon_{s} (1 - \varepsilon_{g}) \mu_{g}}{\varepsilon_{g} d_{p}^{2}} + 1.75 \frac{\varepsilon_{s} \rho_{g} |v_{g} - v_{s}|}{d_{p}}, \varepsilon_{g} \le 0.80\\ \frac{3}{4} C_{D0} \rho_{g} \frac{(1 - \varepsilon_{g}) \varepsilon_{g}}{d_{p}} |v_{g} - v_{s}| C_{D0} \varepsilon_{g}^{-2.65}, \varepsilon_{g} > 0.80 \end{cases}$$
(3.17)

uae Re <1000;
$$C_{D0} = \frac{24}{\text{Re}} (1 + 0.15 \text{Re}^{0.687}); \text{Re} = \frac{\varepsilon_g \rho_g d_p |v_g - v_s|}{\mu_g}$$
 (3.18)

$$\operatorname{Re} \ge 1000; \ C_{D0} = 0.44 \tag{3.19}$$

3.2.2.5.3 แบบจำลอง Syamlal-O'Brien

เป็นแบบจำลองที่ถูกพัฒนาสำหรับอนุภาคทรงกลมที่กระจายตัวอยู่ในของไหลและมีการ ดัดแปลงเทอมของความเร็ว (Relative velocity correlation) โดยที่ *v*_r นั้นเป็นความเร็วสุดท้าย ของอนุภาคภายในระบบ (Terminal velocity) [15]

$$\beta_{gs} = \frac{3\varepsilon_s \varepsilon_g \rho_g}{4v_{r,s}^2 d_p} C_{D0} \left| \vec{v}_s - \vec{v}_g \right|$$
(3.20)

$$C_{D0} = \left(0.63 + \frac{4.8}{\sqrt{\frac{\text{Re}_{s}}{v_{r,s}}}}\right)^{2}$$
(3.21)

เมื่อ

${m v}_r$ คือ ความเร็วสุดท้ายของอนุภคของแข็ง (เมตรต่อวินาที)

 $d_{\scriptscriptstyle p}$ คือ เส้นผ่านศูนย์กลางของอนุภาคของแข็ง (เมตร)

3.2.2.5.4 แบบจำลอง Energy minimization multi scale (EMMS)

เป็นแบบจำลองที่ถูกพัฒนาโดย Li และ Kwauk เหมาะสมกับอนุภาคในกลุ่มเจลดาร์ดเอและ บี โดยแนวคิดของสมการจะพิจารณาผลของการเกิดฟองและการรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อนของอนุภาค (Clusters) [15]

$$\beta_{gs} = \begin{cases} 150 \frac{\varepsilon_s (1 - \varepsilon_g) \mu_g}{\varepsilon_g d_p^2} + 1.75 \frac{\varepsilon_s \rho_g |v_g - v_s|}{d_p}, \varepsilon_g \le 0.74 \\ \frac{3}{4} C_D \rho_g \frac{(1 - \varepsilon_g) \varepsilon_g}{d_p} |v_g - v_s| \omega(\varepsilon_g), \varepsilon_g > 0.74 \end{cases}$$
(3.22)

ເມື່ອ
$$0.74 < \varepsilon_g < 0.82$$
, $\omega(\varepsilon_g) = -0.5769 + \frac{0.0214}{4(\varepsilon_g - 0.7789)^2 + 0.0044}$ (3.23)

$$0.82 < \varepsilon_g < 0.97 , \qquad \omega(\varepsilon_g) = -0.0101 + \frac{0.0038}{4(\varepsilon_g - 0.7789)^2 + 0.0040}$$
(3.24)

$$\varepsilon_g > 0.97$$
, $\omega(\varepsilon_g) = -31.8295 + 32.8295\varepsilon_g$ (3.25)

ແລະ
$$\text{Re} < 1000,$$
  $C_{D0} = \frac{24}{\text{Re}} (1 + 0.15 \text{Re}^{0.687})$ (3.26)

$$\operatorname{Re} = \frac{d_{p}\rho_{g}\varepsilon_{g} |v_{g} - v_{s}|}{\mu_{g}}$$
(3.27)

$$Re \ge 1000, \qquad C_{D0} = 0.44$$
 (3.28)

เมื่อ

 $\omega\!\left(\!\varepsilon_{\scriptscriptstyle g}\right)$ คือ ค่าปรับแก้ไข (Correlation factor)

3.3 การจำลองปฏิกิริยาเคมี

การจำลองปฏิกิริยาเคมีในงานวิจัยนี้จะเป็นการเผาไหม้ของถ่านหินภายในเครื่องปฏิกรณ์ ซึ่ง จะมีทรายทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการรับความร้อน (Bed medium) ช่วยถ่ายโอนความร้อนที่เกิดขึ้น จากการเผาไหม้ โดยทำให้การเผาไหม้ของเชื้อเพลิงกับอากาศเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและสมบูรณ์ ปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นนั้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ ปฏิกิริยาเอกพันธุ์ (Homogeneous reactions) และปฏิกิริยาวิวิธพันธุ์ (Heterogeneous reactions) โดยอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมีและ สมการที่เกิดขึ้นน้ำมาจากงานวิจัยของ Shuai และคณะ [26] แสดงได้ดังนี้

$$Fuel \rightarrow Volatile + Char + Ash$$
(3.29)

$$CH_4 + 1.5O_2 \rightarrow CO + 2H_2O \tag{3.30}$$

$$C_2H_6 + 2.5O_2 \rightarrow 2CO + 3H_2O$$
 (3.31)

$$CO + 0.5O_2 \rightarrow CO_2 \tag{3.32}$$

$$H_2 + 0.5O_2 \rightarrow H_2O \tag{3.33}$$

$$C(s) + \frac{1}{k}O_2 \rightarrow \left(2 - \frac{2}{k}\right)CO + \left(\frac{2}{k} - 1\right)CO_2$$
(3.34)

$$C(s) + CO_2 \to 2CO \tag{3.35}$$

ตารางที่ 3.1 อัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมีและค่าคงที่อัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี

สมการ	Reaction rate (mol m ⁻³ s ⁻¹)	Reaction rate constant
3.29	$R_1 = k_1 Y_{rawc}$	$k_1 = A_e \exp\left(\frac{-E_a}{RT_g}\right)$
3.30	$R_{2} = k_{2} \left(\frac{Y_{O_{2}} \rho_{g}}{M_{O_{2}}} \right)^{0.8} \left(\frac{Y_{CH_{4}} \rho_{g}}{M_{CH_{4}}} \right)^{0.7}$	$k_2 = 1.58 \times 10^{10} \exp\left(\frac{-24343}{T_g}\right)$
3.31	$R_{3} = k_{3} \left(\frac{Y_{C_{2}H_{6}} \rho_{g}}{M_{C_{2}H_{6}}} \right) \left(\frac{Y_{O_{2}} \rho_{g}}{M_{O_{2}}} \right)$	$k_3 = 1.585 \times 10^{10} \exp\left(\frac{-24157}{T_g}\right)$

สมการ	Reaction rate (mol m ⁻³ s ⁻¹)	Reaction rate constant
3.32	$R_4 = (k_4 Y_{CO} Y_{H_2O}^{0.5}) \left(\frac{17.5 Y_{O_2}}{1 + 24 Y_{O_2}}\right) \left(\frac{P}{RT_g}\right)^{1.8}$	$k_4 = 3x10^{10} \exp\left(\frac{-6.699x10^7}{RT_g}\right)$
3.33	$R_{5} = k_{5} \left(\frac{Y_{O_{2}} \rho_{g}}{M_{O_{2}}} \right) \left(\frac{Y_{H_{2}} \rho_{g}}{M_{H_{2}}} \right)^{1.5}$	$k_5 = 1.63 \times 10^9 T_g^{1.5} \exp\left(\frac{-3420}{T_g}\right)$
3.34	$R_6 = \left(\frac{6\alpha_{s1}\rho_{s1}Y_c}{d_{s1}\rho_c}\right)k_6Y_{O_2}$	$k_{6} = \frac{RT_{s1} / M_{c}}{(1/k_{cr}) + (1/k_{cd})},$ $k_{cr} = 8910 \exp\left(\frac{-1.4947 \times 10^{8}}{RT_{s1}}\right),$
		$k_{cd} = \frac{Sh\varphi \left(D_g + \frac{\mu_g}{\rho_g Sc_t} \right) M_c}{d_{s1}R_g T_g}$
3.35	$R_7 = \frac{k_7 Y_{CO_2} Y_c}{1 + k_{7,CO_2} Y_{CO_2} + k_{7,CO} Y_{CO}}$	$k_7 = 3.1785 \times 10^{10} \exp\left(\frac{-2.68 \times 10^8}{RT_{s1}}\right),$
		$k_{7,CO_2} = 66 \exp\left(\frac{-2.55 \times 10^7}{RT_{s1}}\right),$
		$k_{7,CO} = 120 \exp\left(\frac{-RT_{s1}}{RT_{s1}}\right)$

เมื่อ

- R_i คือ อัตราการเกิดปฏิกิริยาของปฏิกิริยา i (โมลต่อลูกบาศก์เมตรวินาที)
- k, คือ ค่าคงที่ของอัตราการเกิดปฏิกิริยา i (หน่วยขึ้นอยู่กับลำดับของปฏิกิริยา)
- Y_i คือ สัดส่วนมวลของสปีชีส์ i (-)
- C, คือ ความเข้มข้นโดยโมลของสปีชีส์ i (โมลต่อลูกบาศก์เมตร)
- *M*, คือ มวลโมเลกุลของสปีชีส์ i (กรัมต่อโมล)
- E_a คือ พลังงานก่อกัมมันต์ (กิโลจูลต่อโมล)
- ρ_s คือ ความหนาแน่นของแก๊ส (กิโลกรัมต่อลูกบาศก์เมตร)
- ρ_c คือ ความหนาแน่นของถ่านหิน (กิโลกรัมต่อลูกบาศก์เมตร)
- T_g คือ อุณหภูมิของแก๊ส (เคลวิน)

- T_{s1} คือ อุณหภูมิของถ่านหิน (เคลวิน)
- P คือ ความดันของแก๊ส (ปาสคาล)
- lpha คือ สัดส่วนปริมาตร (-)
- D, คือ ค่าสัมประสิทธิ์การแพร่ของแก๊ส (เมตรกำลังสองต่อวินาที)
- *Sh* คือ Sherwood number (-)
- Sc คือ Schmidt number (-)
- R คือ ค่าคงที่ของแก๊ส (จูลต่อโมลเคลวิน)
- μ คือ ความหนืด (กิโลกรัมต่อเมตรวินาที)

หมายเหตุ

สำหรับปฏิกิริยาลำดับที่หนึ่ง k จะมีหน่วย หนึ่งส่วนวินาที

สำหรับปฏิกิริยาลำดับที่สอง k จะมีหน่วย ลูกบาศก์เซนติเมตรต่อโมลวินาที สำหรับปฏิกิริยาลำดับที่สาม k จะมีหน่วย ลูกบาศก์เซนติเมตรกำลังสองต่อโมลกำลังสองวินาที

3.4 ตัวแปรอธิบายพฤติกรรมการผสม (Mixing parameters)

ในงานวิจัยนี้ทำการศึกษาพฤติกรรมการผสมที่เกิดขึ้นโดยใช้ตัวแปรที่แตกต่างกัน 3 ตัวแปร ได้แก่ อุณหภูมิแกรนูลล่าร์ สัมประสิทธิ์การกระจายตัว และดัชนีการผสม ในการทำนายการผสมที่ เกิดขึ้น

3.4.1 อุณหภูมิแกรนูลล่าร์ (Granular temperature, $oldsymbol{ heta}$)

สำหรับระบบฟลูอิไดซ์เบดแบบฟองแก๊สค่าอุณหภูมิแกรนูลล่าร์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ อุณหภูมิแกรนูลล่าร์แบบราบเรียบ (Laminar granular temperature) เกิดจากการกวัดแกว่ง ของอนุภาคแต่ละอนุภาค (Oscillation particle) สามารถหาค่าได้จากการแก้สมการพลังงานจลน์ ของการกวัดแกว่ง (Kinetic fluctuation energy equation) อุณหภูมิแกรนูลล่าร์แบบปั่นป่วน (Turbulent granular temperature) เกิดจากการรวมกลุ่มกันของอนุภาค (Particle cluster) โดย สามารถหาค่าได้จากการคำนวณความเร็วในแนวแกนของอนุภาค ซึ่งค่าอุณหภูมิแกรนูลล่าร์ทั้งสอง แบบสามารถบอกถึงอุทกพลศาสตร์ลักษณะการผสมหรือการแยกชั้นได้ การคำนวณอุณหภูมิ แกรนูลล่าร์แบบราบเรียบสามารถคำนวณได้จากอุณหภูมิแกรนูลล่าร์แบบดั้งเดิม (Classical granular temperature, θ_i) เป็นการคำนวณความปั่นป่วนด้วยการคำนวณเชิงตัวเลขโดยตรง (Direct numerical computation) ในขณะที่อุณหภูมิแกรนูลล่าร์แบบปั่นป่วนคำนวณจากค่าเฉลี่ยของ Normal Reynolds stresses ซึ่งเป็นการเฉลี่ยของความเร็วในทิศทางต่างๆ สำหรับระบบสองมิติ แสดงได้ดังนี้

$$\theta_{turbulent} = \frac{2}{3} \overline{u'_x u'_x} + \frac{1}{3} \overline{u'_y u'_y}$$
(3.29)

เมื่อ

 $u_x^{'}$ คือ ความเร็วกวัดแกว่งของอนุภาคในทิศแนวรัศมี (เมตรต่อวินาที)

u ุ่ คือ ความเร็วกวัดแกว่งของอนุภาคในทิศแนวแกน (เมตรต่อวินาที)

3.4.2 สัมประสิทธิ์การกระจายตัว (Dispersion coefficient)

ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวนั้นจะมี 2 แบบคล้ายกับอุณหภูมิแกรนูลล่าร์ คือ แบบ ราบเรียบและแบบปั่นป่วนโดยแบบราบเรียบนั้นจะคำนวณจากค่าอุณหภูมิแกรนูลล่าร์หารด้วยความถี่ หลักสามารถแสดงสมการได้ดังนี้

$$D_{particle} \approx \frac{\theta_l}{f}$$
 (3.30)

เมื่อ

 $heta_l$ คือ อุณหภูมิแกรนูลล่าร์แบบดั้งเดิม (เมตรกำลังสองต่อวินาที)

f คือ ความถี่หลัก (รอบต่อวินาที)

ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวแบบปั่นป่วน (*D_i*) สามารถคำนวณได้จากค่า Normal Reynolds stresses และ Lagrangian integral time scale (*T_L*) โดยตัวห้อย "i" นั้นจะหมายถึง ทิศทางของค่าสัมประสิทธิ์สำหรับในแนวรัศมี (X) และแนวแกน (Y) สามารถคำนวณได้จากสมการ

$$D_i = \overline{v_i v_i} T_L \tag{3.31}$$

$$T_{L} = \int_{0}^{\infty} \frac{\overline{v_{i}(t)v_{i}(t+t')}}{\overline{v_{i}v_{i}}} dt'$$
(3.32)

เมื่อ

 $v_i^{'}$ คือ ความเร็วกวัดแกว่งของอนุภาคในทิศ "i" (เมตรต่อวินาที)

 $T_{\scriptscriptstyle L}$ คือ Lagrangian integral time scale (วินาที)

3.4.3 ดัชนีการผสม (Mixing index)

ค่าดัชนีการผสมในงานวิจัยนี้ใช้สมการของ Wachem และคณะ [27] ซึ่งเป็นการคำนวณ อัตราส่วนของอนุภาคเจ็ตแซมที่บริเวณด้านบนของเบด (คิดเป็น 25% ของทั้งหมด) ต่ออนุภาค เจ๊ตแซมทั้งหมดโดยค่าดัชนีการผสมจะมีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1 โดยหากมีค่าเท่ากับ 1 จะหมายถึงเกิดการ ผสมอย่างสมบูรณ์ (Perfect mixing) และถ้ามีค่าเท่ากับ 0 หมายถึงอนุภาคเกิดการแยกชั้น (Segregation) สมการสามารถแสดงได้ดังนี้

$$M = \frac{\varepsilon_{jet,top25\%}}{\varepsilon_{jet,overall}}$$
(3.33)

เมื่อ

ε _{jet,top25%} คือ สัดส่วนโดยปริมาตรของอนุภาคเจ็ตแซมที่ด้านบนปริมาณ 25% (-)
 ε _{jet,overall} คือ สัดส่วนโดยปริมาตรของอนุภาคเจ็ตแซมทั้งหมด (-)

3.4.4 สัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อน (Heat transfer coefficient)

ค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนนี้จะคำนวณจากกลไกการถ่ายโอนความร้อนแบบการ พาความร้อนซึ่งเป็นรูปแบบการถ่ายโอนที่เกิดขึ้นเป็นหลักซึ่งสามารถนำมาใช้อธิบายการประสิทธิภาพ การผสมสำหรับระบบการเผาไหม้ได้ จากความจริงที่ว่าระบบที่มีการผสมและการกระจายตัวที่ดีของ เชื้อเพลิงเกิดการเผาจะทำให้เกิดการเผาไหม้ได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้ค่าสัมประสิทธิ์การถ่าย โอนความร้อนมีค่าที่สูง

$$q = hA(\Delta T)$$
(3.34)

เมื่อ

q คือ อัตราการถ่ายโอนความร้อน (วัตต์)

h คือ สัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อน (วัตต์ต่อเมตรกำลังสองเคลวิน)

A คือ พื้นที่ในการถ่ายโอนความร้อน (เมตรกำลังสอง)

 ΔT คือ ผลต่างของอุณหภูมิ ณ ตำแหน่งใดๆ กับอุณหภูมิอ้างอิง (เคลวิน)

3.5 ขั้นตอนการจำลอง

ในงานวิจัยนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ANSYS FLUENT 14.0 และจำลองในระบบ 2 มิติ โดย แบ่งการจำลองออกเป็น 3 ส่วนหลัก โดยส่วนที่ 1 จะหาแบบจำลองที่เหมาะสมสำหรับระบบอนุภาค ผสมสองชนิดและศึกษาผลของความเร็วที่แตกต่างกันต่อแนวโน้มของตัวแปรตอบสนองที่บอกถึงการ ผสมกันของอนุภาคของแข็ง ส่วนที่ 2 จะนำแบบจำลองที่ได้จากส่วนแรกมาใช้กับระบบการเผาไหม้ซึ่ง ประกอบไปด้วยถ่านหินและทรายพร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของแบบจำลอง นอกจากนี้ยังศึกษา ผลของตัวแปรดำเนินการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเผาไหม้โดยทำการออกแบบการทดลองด้วยวิธี แฟกทอเรียลแบบ 2⁴ และส่วนที่ 3 จะเป็นการศึกษาต่อยอดมาจากส่วนที่สองเนื่องมาจากฝุ่นถ่านหิน นั้นเป็นผลิตภัณฑ์พลอยได้ (Byproduct) ที่เกิดมาจากการบดถ่านถินรวมทั้งจากการเผาไหม้ ดังนั้น งานในส่วนนี้จึงศึกษาความเป็นไปได้ในการนำฝุ่นถ่านหินเหล่านี้กลับมาใช้งาน โดยทำการจำลอง ระบบซึ่งประกอบไปด้วยอนุภาค ทราย ถ่านหิน และฝุ่นถ่านหิน ทำการออกแบบการทดลองด้วยวิธี แฟกทอเรียลแบบ 2² รายละเอียดในการจำลองแต่ละส่วนแสดงดังนี้

การจำลองอุทกพลศาสตร์ของอนุภาคผสม 2 ชนิด ได้แก่ โฟลทแซม (ความหนาแน่น
 2500 กิโลกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และเส้นผ่านศูนย์กลาง 200 ไมครอน) และ เจ็ตแซม (ความหนาแน่น
 2500 กิโลกรัมต่อลูกบาศก์เมตร และเส้นผ่านศูนย์กลาง 350 ไมครอน) ภายในเครื่องปฏิกรณ์ที่มี
 ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางและความสูง เท่ากับ 0.35 และ 0.6 เมตร ตามลำดับ ในส่วนนี้จะเป็นการ
 จำลองในภาวะอุณหภูมิห้องและไม่มีการเกิดปฏิกิริยา (Cold flow) โดยจะศึกษาผลของความเร็วที่
 แตกต่างกันต่ออุทกพลศาสตร์และพฤติกรรมการผสม โดยภาวะการจำลองต่างๆ ของส่วนที่หนึ่งแสดง
 ดังนี้

<u>ภาวะในการดำเนินการ (Operating condition)</u>

- แรงโน้มถ่วง (Gravity force) = -9.81 เมตรต่อวินาทีกำลังสอง (ในทิศ Y)
- อุณหภูมิอ้างอิง (Temperature reference) = 288.16 องศาเซลเซียส
- ความดันอ้างอิง (Pressure reference) = 101325 ปาสคาล

<u>ภาวะขอบเขต (Boundary condition)</u>

- ความเร็วแก๊สป้อนเข้า (Primary air velocity) = 0.25 เมตรต่อวินาที (Base case)
- อุณหภูมิของเบด (Bed temperature) = 298 เคลวิน
- อุณหภูมิของอากาศ (Air temperature) = 298 เคลวิน
- Specularity coefficient ระหว่างอนุภาคและผนัง = 0.01
- Restitution coefficient ระหว่างอนุภาคของแข็ง = 0.90

<u>ภาวะขาออก (Outlet condition)</u>

- ความดันเกจ (Gauge pressure) = 0 ปาสคาล

 การจำลองอุทกพลศาสตร์ของอนุภาคผสม 2 ชนิด ได้แก่ ทราย และถ่านหิน ซึ่งอนุภาคทั้ง สองนั้นมีขนาดและความหนาแน่นที่แตกต่างกัน ในส่วนนี้ทำการจำลอง ในภาวะที่มีการเกิดปฏิกิริยา (Hot flow) อุณหภูมิของแก๊สป้อนเข้าสู่ระบบ คือ 673 เคลวิน และถ่านหินถูกป้อนเข้าสู่ระบบที่ อุณหภูมิห้อง โดยจะทำการศึกษาผลของตัวแปรดำเนินที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเผาไหม้ ได้แก่ ความเร็วของอากาศ ขนาดของถ่านหิน ขนาดของทราย และปริมาตรของทรายที่แตกต่างกันต่อ อุทกพลศาสตร์และพฤติกรรมการผสม

 การจำลองอุทกพลศาสตร์ของอนุภาคผสม 3 ชนิด โดยนำระบบในส่วนที่สองมาการศึกษา ผลของการเติมอนุภาคฝุ่นถ่านหิน (Coal dust) เข้าสู่ระบบ เพื่อศึกษาอุทกพลศาสตร์และพฤติกรรม การผสมและการถ่ายโอนความร้อน โดยตัวแปรดำเนินการที่ศึกษา คือ ปริมาณและขนาดของฝุ่น ถ่านหิน

โดยภาวะการจำลองต่างๆ ของส่วนที่สองและสามแสดงดังนี้

<u>ภาวะในการดำเนินการ (Operating condition)</u>

- ความดันลดของเบดโดยเฉลี่ย = 4800 ปาสคาล

- แรงโน้มถ่วง (Gravity force) = -9.81 เมตรต่อวินาทีกำลังสอง (ในทิศ Y)

- อุณหภูมิอ้างอิง (Temperature reference) = 288.16 องศาเซลเซียส

- ความดันอ้างอิง (Pressure reference) = 101325 ปาสคาล

<u>ภาวะขอบเขต (Boundary condition)</u>

- ความเร็วแก๊สป้อนเข้า (Primary air velocity) = 1.327 เมตรต่อวินาที (Base case)

- Lower secondary air = 12 เมตรต่อวินาที

- Upper secondary air = 16 เมตรต่อวินาที

- อัตราการป้อนถ่านหิน (Coal feed rate) = 2.078 กิโลกรัมต่อวินาที

- อุณหภูมิของเบด (Bed temperature) = 673 เคลวิน

- อุณหภูมิของอากาศ (Air temperature) = 673 เคลวิน

- Specularity coefficient ระหว่างอนุภาคและผนัง = 0.01

- Restitution coefficient ระหว่างอนุภาคของแข็ง = 0.90

<u>ภาวะขาออก (Outlet condition)</u>

- ความดันเกจ (Gauge pressure) = 0 ปาสคาล

บทที่ 4 ผลการวิจัยและการวิเคราะห์ผล

ผลการวิจัยจะถูกแบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก ในส่วนแรกเป็นการศึกษาระบบอนุภาคผสมสอง ชนิดที่มีความหนาแน่นเท่ากันแต่มีขนาดที่แตกต่างกัน ในส่วนที่สองเป็นระบบที่มีอนุภาคสองชนิดที่มี ความหนาแน่นและขนาดที่แตกต่างกันรวมทั้งมีการเกิดปฏิกิริยาการเผาไหม้ ในส่วนที่สามเป็นระบบที่ มีอนุภาคผสมที่แตกต่างกันสามชนิดและมีการเกิดปฏิกิริยาการเผาไหม้ โดยระดับการผสมนั้นจะ รายงานในค่าของ สัมประสิทธิ์การกระจายตัว อุณหภูมิแกรนูลล่าร์ และดัชนีการผสม

4.1 อุทกพลศาสตร์ของระบบอนุภาคผสมสองชนิดที่ไม่มีการเกิดปฏิกิริยา (Cold flow)

ในส่วนนี้เป็นการศึกษาผลของความเร็วที่แตกต่างกันต่ออุทกพลศาสตร์และพฤติกรรมการ ผสม ภายในท่อไรเซอร์โดยทำการเปรียบเทียบผลจากการจำลองกับงานวิจัยของ Oweyemi และ คณะ [4] โดยอนุภาคเจ็ตแซมจะมีความหนาแน่นและขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางเท่ากับ 2500 กิโลกรัม ต่อลูกบาศก์เมตร และ 350 ไมครอน ตามลำดับ ขณะที่โฟลทแซมจะมีขนาด 200 ไมครอน (อนุภาค ทั้งสองชนิดนั้นมีลักษณะเป็นทรงกลม)

4.1.1 ผลของพื้นที่การคำนวณและเวลาที่ระบบเข้าสู่ภาวะเสมือนคงตัว

ขนาดพื้นที่การคำนวณจะส่งผลโดยตรงต่อผลลัพธ์ที่ได้จากการจำลองขนาดพื้นที่การคำนวณ ที่ไม่ละเอียด (Coarse grid) จะส่งผลทำให้ผลลัพธ์มีความแม่นยำที่ลดน้อยลงขณะที่ขนาดพื้นที่การ คำนวณที่ละเอียดมาก (Fine grid) จะทำให้ใช้ระยะเวลาในการจำลองที่นานเกินไปและสิ้นเปลือง พลังงาน ดังนั้นการหาขนาดพื้นที่การคำนวณที่เหมาะสม (Optimum grid) จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อให้ ได้ผลลัพธ์ที่มีความแม่นยำและใช้ระยะเวลาที่เหมาะสม

รูปที่ 4.1 แสดงการกระจายตัวของสัดส่วนโดยปริมาตรของของแข็งที่ได้จากการจำลองโดยใช้ ขนาดพื้นที่การคำนวณที่แตกต่างกัน 4 ค่า ได้แก่ 4000 8000 12000 และ 16000 เซลล์ จากกราฟ จะเห็นว่าการกระจายตัวของสัดส่วนโดยปริมาตรของแข็งที่ได้จากพื้นที่การคำนวณ 4000 และ 8000 เซลล์ นั้นจะมีลักษณะที่กวัดแกว่ง ขณะที่พื้นที่การคำนวณที่เพิ่มขึ้นเป็น 12000 และ 16000 เซลล์ ลักษณะการกระจายตัวของอนุภาคเริ่มมีค่าที่ไม่แตกต่างกัน อนุภาคจะมีความหนาแน่นที่บริเวณ ด้านล่างและค่อยๆ เบาบางลงตามระยะความสูงที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น ในส่วนที่หนึ่งนี้จะทำการเลือกใช้ ขนาดพื้นที่การคำนวณ 12000 เซลล์ ในการจำลองต่อไป

รูปที่ 4.1 การกระจายตัวของสัดส่วนโดยปริมาตรของอนุภาคของแข็งต่อความสูงของเครื่องปฏิกรณ์ที่ พื้นที่การคำนวณต่างๆ

เนื่องจากเครื่องปฏิกรณ์ฟลูอิไดซ์เบดนั้นไม่มีภาวะคงตัว (Steady state) ดังนั้นในการ วิเคราะห์ผลจึงต้องทำการหาภาวะเสมือนคงตัว (Quasi steady state) ของระบบเพื่อใช้เป็นตัวแทน ของอุกพลศาสตร์ที่เกิดขึ้นภายในระบบ จากกราฟที่ 4.2 แสดงค่าความดันลด (Pressure drop) ที่ ระยะเวลาต่างๆ ในช่วงแรกค่าความดันลดจะมีลักษณะที่กวัดแกว่งเนื่องมาจากอนุภาคภายในระบบ ถูกทำให้เกิดการกระจายตัวโดยอากาศหรือเกิดกระบวนการฟลูอิไดเซชัน จนกระทั่งช่วงเวลาที่ 20-40 วินาที ค่าการกวัดแกว่งของความดันลดมีลักษณะที่ค่อนข้างคงตัวสาเหตุของการกวัดแกว่งของ ความดันลด เนื่องมาจากในระบบมีการเกิดขึ้นและการแตกออกของฟองแก๊สตลอดเวลา ดังนั้นใน งานวิจัยนี้จึงเลือกใช้ช่วงระยะเวลาที่ 20-40 วินาที เป็นตัวแทนของระบบในการคำนวณค่าต่างๆ โดย จะทำการคำนวณเฉลี่ยค่าทีละ 0.1 วินาที ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว

รูปที่ 4.2 การกระจายตัวของความดันลด (Pressure drop) ที่เวลาต่างๆ

4.1.2 ผลของแบบจำลองแรงต้านทานการเคลื่อนที่ระหว่างวัฏภาค

หลังจากที่เราทราบภาวะเสมือนคงตัวของระบบแล้วในส่วนนี้จะเป็นการเปรียบแบบจำลอง ต้านทานการเคลื่อนที่ระหว่างวัฏภาคแก๊ส-ของแข็ง (Drag models) เพื่อหาแบบจำลองที่เหมาะสม สำหรับระบบ โดยแบบจำลองที่ใช้ในการจำลองได้แก่ แบบจำลอง Wen-Yu แบบจำลอง Gidaspow แบบจำลอง Syamlal'O-Brien และ แบบจำลอง Energy Minimization Multi-Scale (EMMS) รูปที่ 4.3 แสดงลักษณะการกระจายตัวของช่องว่างอากาศ (Voidage) ซึ่งสามารถบ่งบอกถึงช่วงการ ไหลที่เกิดขึ้นได้ พบว่า ช่วงการไหลที่เกิดขึ้นนั้นเป็นแบบฟองแก๊ส (Bubbling regime) โดยบริเวณ ด้านล่างนั้นจะมีช่องว่างอากาศที่น้อยหรืออนุภาคจะมีความหนาแน่นมาก (Dense zone) ในขณะที่ ด้านอ่างนั้นจะมีช่องว่างอากาศที่น้อยหรืออนุภาคจะมีความหนาแน่นมาก (Dense zone) ในขณะที่ ด้านอนจะมีช่องว่างอากาศที่มากหรือมีอนุภาคที่เบาบาง (Dilute zone) การคำนวณการขยายตัวของ หน้าเบด (Bed expansion) แสดงดังตารางที่ 4.1 พบว่า ผลจากการจำลองด้วยแบบจำลอง Syamlal-O'Brien และ แบบจำลอง EMMS นั้นให้ผลที่ใกล้เคียงกับผลการทดลองมากที่สุดแต่เมื่อ พิจารณาภาพถ่ายจากการทดลองเปรียบเทียบกับภาพคอนทัวร์ที่ได้จากการจำลอง (รูปที่ 4.4-4.6) จะเห็นได้ว่า คอนทัวร์ของแบบจำลอง EMMS นั้นจะมีความใกล้เคียงกับการทดลองมากกว่าโดยเบด จะมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและจะสังเกตเห็นฟองแก๊ส (Bubbles) เกิดขึ้นภายในเบดรวมทั้งมีการ แตกตัว (Eruption) ของฟองแก๊สบริเวณผิวหน้าเบด (Bed surface) เนื่องมาจากแบบจำลอง EMMS นั้นจะพิจารณาอิทธิพลของฟองแก๊สและการเกิดคลัสเตอร์ (Clusters) ผลลัพธ์ที่ได้จากการจำลองมี ความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lungu และคณะ [5] ซึ่งทำการเปรียบเทียบแบบจำลองต้านทานการ เคลื่อนที่ระหว่างวัฏภาคแก๊ส-ของแข็ง สำหรับระบบอนุภาคของแข็งผสมสองชนิด พบว่า แบบจำลอง EMMS ให้ผลลัพธ์ที่ใกล้เคียงผลการทดลองมากกว่าแบบจำลองอื่นๆ ดังนั้นในงานวิจัยนี้จะใช้ แบบจำลอง EMMS สำหรับการศึกษาอุทกพลศาสตร์ต่อไป

รูปที่ 4.3 การกระจายตัวของสัดส่วนช่องว่างอากาศตามแนวความสูงของไรเซอร์

ตารางที่ 4.1 ค่าการขยายตัวของหน้าเบด (Bed expansion) สำหรับแบบจำลองที่แตกต่างกัน

Drag model	Bed expansion (m)		
EMMS model	0.360		
Gidaspow model	0.384		
Wen-Yu model	0.384		
Syamlal-O'brien model	0.360		
Experiment [4]	0.365		

(ก) (ข) (ค) (ง) (จ) รูปที่ 4.4 ภาพถ่ายการกระจายตัวของอนุภาคจากการทดลองที่เวลา (ก) 2 วินาที (ข) 4 วินาที

(ค) 6 วินาที (ง) 8 วินาที และ (จ) 10 วินาที ตามลำดับ [4]

รูปที่ 4.5 คอนทัวร์การกระจายตัวของอนุภาคของแบบจำลอง EMMS ที่เวลา (ก) 2 วินาที (ข) 4 วินาที (ค) 6 วินาที (ง) 8 วินาที และ (จ) 10 วินาที ตามลำดับ

รูปที่ 4.6 คอนทัวร์การกระจายตัวของอนุภาคของแบบจำลอง Syamlal-O'brien ที่เวลา (ก) 2 วินาที (ข) 4 วินาที (ค) 6 วินาที (ง) 8 วินาที และ (จ) 10 วินาที ตามลำดับ

ลักษณะการกระจายตัวของอนุภาคโฟลทแซมและเจ็ตแซมแสดงดังรูปที่ 4.7 แสดงเวกเตอร์ การเคลื่อนที่ของอนุภาคทั้งสองชนิด พบว่า มีการเคลื่อนที่แบบหมุนวน (Circulate flow) เกิดขึ้น ภายในระบบเนื่องมาจากมีอนุภาคบางส่วนเคลื่อนที่ขึ้นไปสู่ผิวหน้าด้านบนแล้วตกกลับสู่ด้านล่าง บริเวณผนังซึ่งจะมาปะทะกับอนุภาคที่กำลังเคลื่อนที่ขึ้นจึงทำให้เกิดการหมุนวน นอกจากนี้จะเห็นว่า อนุภาคทั้งสองมีพฤติกรรมการเคลื่อนที่ที่คล้ายกันเนื่องมาจากที่อนุภาคทั้งสองมีความหนาแน่นเท่ากัน ถึงแม้ว่าจะมีขนาดอนุภาคที่แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามอนุภาคทั้งสองชนิดนั้นก็จัดอยู่ในกลุ่ม เจลดาร์ดบีเหมือนกันจึงทำให้มีอุกพลศาสตร์ที่คล้ายกัน

รูปที่ 4.7 เวกเตอร์การเคลื่อนที่ของอนุภาคที่ความเร็วแก๊สป้อนเข้า (ก) โฟลทแซม และ (ข) เจ๊ตแซม

4.1.3 ผลของความเร็วต่ออุทกพลศาสตร์และพฤติกรรมการผสม

ในส่วนนี้ทำการศึกษาผลของความเร็วที่แตกต่างกัน 5 ความเร็ว ได้แก่ 0.125 0.25 0.50 0.75 และ 1.00 เมตรต่อวินาที เพื่อศึกษาอุทกพลศาสตร์และตัวแปรตอบสนองต่อการผสมและการ กระจายตัวประกอบด้วย อุณหภูมิแกร์นูลล่าร์ สัมประสิทธิ์การกระจายตัว และดัชนีการผสมโดยการ คำนวณจะพิจารณาจากอนุภาคเจ็ตแซม เพราะ เป็นอนุภาคที่มีปริมาณสูงและมีขนาดใหญ่ที่สุดภายใน ระบบ รูปที่ 4.8 แสดงผลของความเร็วแก๊สป้อนเข้า 0.5 เมตรต่อวินาที ต่อการกระจายตัวของ โฟลทแซมและเจ็ตแซมตามแนวรัศมีที่ความสูงต่างๆ พบว่า อนุภาคจะมีปริมาณลดลงตามความสูง และอนุภาคทั้งสองชนิดนั้นมีลักษณะการกระจายตัวที่คล้ายกันโดยมีลักษณะแบบ Annulus core structure กล่าวคืออนุภาคจะมีสัดส่วนโดยปริมาตรที่เบาบางบริเวณตรงกลางแต่จะหนาแน่นที่ บริเวณใกล้กับผนังของเครื่องปฏิกรณ์ นอกจากนี้ที่ความเร็วแก๊สป้อนเข้าอื่นๆ จะมีลักษณะแบบ Annulus core structure เช่นกัน โดยความเร็วที่เพิ่มสูงขึ้นจะมีแนวโน้มการเกิด Annulus core structure ที่มากขึ้น (รูปที่ 4.9) ลักษณะที่เกิดขึ้นสามารถอธิบายได้จากผลของคลัสเตอร์ (Clusters) หรือกลุ่มก้อนที่เกิดการการรวมตัวของอนุภาค เมื่ออนุภาคบริเวณตรงกลางเบดนั้นถูกแรงจากแก๊ส มากระทำส่งผลให้อนุภาคนั้นไม่มีความเสถียร อนุภาคจึงเคลื่อนที่ไปยังบริเวณผนัง แต่เนื่องจาก อนุภาคและผนังนั้นมีแรงกระทำซึ่งกันและกันจึงทำให้อนุภาคนั้นอยู่ในภาวะสมดุลจึงทำให้เกิดการ รวมตัวของอนุภาคเข้าด้วยกัน

รูปที่ 4.8 การกระจายตัวของอนุภาคโฟลทแซมและเจ็ตแซมตามแนวความสูงที่ความเร็วแก๊สป้อนเข้า 0.5 เมตรต่อวินาที

รูปที่ 4.9 การกระจายตัวตามแนวรัศมีของอนุภาคโฟลทแซมและเจ็ตแซมที่ความสูง 0.3 เมตร สำหรับ ความเร็วแก๊สป้อนเข้า (ก) 0.125 (ข) 0.25 (ค) 0.50 (ง) 0.75 และ (จ) 1.00 เมตรต่อวินาที

เมื่อพิจารณาความเร็วของอนุภาคในทิศทาง X (รูปที่ 4.10) จะสังเกตเห็นว่าความเร็วของ อนุภาคนั้นมีค่าที่กวัดแกว่ง (ค่าความเร็วนั้นมีค่าที่เป็นบวก (+) และลบ (-) โดย ค่าที่เป็นบวก หมายถึง อนุภาคมีเคลื่อนที่ไปทางด้านขวา ในทางตรงกันข้ามค่าลบ หมายถึง อนุภาคมีเคลื่อนที่ไปด้านซ้าย) ซึ่ง ค่าความเร็วในแนวรัศมีมีค่าสูงหมายถึงอนุภาคนั้นมีการกระจายตัวที่ดี ลักษณะดังกล่าวนั้นมี ความสำคัญสำหรับระบบที่มีการเผาไหม้ เนื่องจากถ้าการกวัดแกว่งในแนวรัศมีมีค่าต่ำ หมายถึง อนุภาคนั้นมีการกระจุกตัวกันเป็นกลุ่มก้อนหรือทำให้เกิดจุดอับ (Hot spot) ส่งผลให้การเผาไหม้นั้นมี ค่าที่ต่ำ ในขณะที่ความเร็วของอนุภาคในทิศทาง Y (รูปที่ 4.11) พบว่า อนุภาคบริเวณตรงกลางเบดจะ เคลื่อนที่ขึ้นสู่บริเวณด้านบน (ค่าความเร็วเป็นบวก) และจะเคลื่อนที่ลงสู่ด้านล่างที่บริเวณผนัง (ค่า ความเร็วติดลบ) ลักษณะที่เกิดขึ้นดังกล่าวบ่งบอกถึงการเกิดการผสมย้อนกลับ (Back mixing) เมื่อ เปรียบเทียบค่าความเร็วของอนุภาคทั้ง 2 ทิศทาง พบว่า โดยทั่วไปความเร็วในแกน Y นั้นจะมีค่าที่ มากกว่าความเร็วในแนวแกน X เนื่องมาจากทิศ Y นั้นเป็นทิศทางหลักในการเคลื่อนที่ของอนุภาค [6] นอกจากนี้เมื่อทำการเพิ่มความเร็วของแก๊สที่ป้อนเข้าสู่ระบบ (รูปที่ 4.12) พบว่า อนุภาคจะมีการ กระจายตัวที่เพิ่มขึ้นตามความสูงในแนวแกน (Vertical direction) ขณะที่การกระจายตัวในแนวรัศมี (Radial direction) นั้นจะลดลง เนื่องจากอนุภาคส่วนใหญ่จะเกิดการเคลื่อนที่ในทิศทางหลัก

รูปที่ 4.10 การกระจายตัวของความเร็วในแนวรัศมี (X-velocity) ตามแนวความสูงต่างๆ ที่ความเร็ว แก๊สป้อนเข้า 0.5 เมตรต่อวินาที (ก) โฟลทแซม (ข) เจ๊ตแซม

รูปที่ 4.11 การกระจายตัวของความเร็วในแนวแกน (Y-velocity) ตามแนวความสูงต่างๆ ที่ความเร็ว แก๊สป้อนเข้า 0.5 เมตรต่อวินาที (ก) โฟลทแซม (ข) เจ๊ตแซม

4.1.4 ผลของตัวแปรตอบสนองต่อการผสมและการกระจายตัวของอนุภาค

ในส่วนนี้เป็นการศึกษาแนวโน้มของตัวแปรตอบสนองเมื่อความเร็วของแก๊สที่ป้อนเข้าสู่ระบบ เปลี่ยนไป (0.125-1.00 เมตรต่อวินาที) โดยตัวแปรตอบสนองที่ศึกษาประกอบไปด้วย สัมประสิทธิ์ การกระจายตัวในแนวรัศมีและแนวแกน อุณหภูมิแกรนูลล่าร์ และดัชนีการผสม การคำนวณนั้น จะเป็นการเฉลี่ยค่าที่ความสูงในช่วง 0.1-0.5 เมตร อ้างอิงจากอนุภาคเจ็ตแซม ผลลัพธ์ที่ได้จากการ จำลองนั้นสรุปไว้ดังตารางที่ 4.2

Run	Velocity (m/s)	$D_x(m^2/s)$	$D_y (m^2/s)$	heta (m ² /s ²)	MI (-)
1	0.125	0.018	0.026	0.053	0.876
2	0.250	0.012	0.032	0.108	0.914
3	0.500	0.012	0.042	0.170	0.971
4	0.750	0.012	0.052	0.204	0.984
5	1.000	0.008	0.057	0.160	0.912

ตารางที่ 4.2 ค่าของตัวแปรตอบสนองต่อการผสมที่ความเร็วแก๊สป้อนเข้าแตกต่างกัน

จากตารางที่ 4.2 ผลของความเร็วแก๊สป้อนเข้าที่แตกต่างกันต่อค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัว (Dispersion coefficient) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวในแนวรัศมี (Radial direction, D_x) มีค่าที่ลดลงเมื่อความเร็วของแก๊สป้อนเข้าสู่ระบบเพิ่มสูงขึ้น เนื่องมาจากอนุภาคส่วนใหญ่ภายในระบบ มีการเคลื่อนที่ในแนวแกนมากขึ้นเนื่องจากเป็นทิศทางหลักในการเคลื่อนที่ของแก๊ส ในทางตรงกันข้าม ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวในแนวแกน (Axial direction, D_y) จะมีค่าที่เพิ่มขึ้นตามความเร็วของ แก๊สที่ป้อนเข้าสู่ระบบซึ่งจากผลที่เกิดขึ้นนี้ให้ผลที่สอดคล้องกับค่าที่ลดลงของค่าสัมประสิทธิ์การ กระจายตัวในแนวรัศมี โดยทั่วไปเมื่อเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวของทั้ง 2 ทิศทาง พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวในแนวแกนจะมีค่าที่มากกว่าค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวใน แนวรัศมี [28, 29] จากตารางที่ 4.2 จะเห็นว่าค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวในแนวแกนจะมีค่า มากกว่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวในแนวรัศมีในทุกๆ ความเร็วแก๊สป้อนเข้า

ผลของความเร็วแก๊สป้อนเข้าต่ออุณหภูมิแกรนูลล่าร์ (Total granular temperature, Θ) พบว่า อุณหภูมิแกรนูลล่าร์จะมีค่าที่เพิ่มขึ้นตามความเร็วของแก๊สที่ป้อนเข้าสู่ระบบ เพราะว่า ความเร็วที่สูงขึ้นส่งผลทำให้ฟองแก๊สเกิดการรวมตัวและการแตกตัวอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว จนกระทั่งที่ความเร็วแก๊สป้อนเข้าเท่ากับ 0.75 เมตรต่อวินาที จะเป็นภาวะที่อุณหภูมิแกรนูลล่าร์มีค่า สูงที่สุด จากนั้น ค่าอุณหภูมิแกรนูลล่าร์จะลดลงเมื่อความเร็วของแก๊สป้อนเข้าสู่ระบบมีค่า 1.00 เมตร ต่อวินาที สาเหตุที่อุณหภูมิแกรนูลล่าร์มีค่าลดลงเนื่องจากที่ความเร็ว 1.00 เมตรต่อวินาที นั้นจะพบว่า อนุภาคส่วนใหญ่จะมีปริมาณหนาแน่นที่สูงบริเวณผนังและบริเวณตรงกลางจะเบาบาง ส่งผลให้ค่า อุณหภูมิแกรนูลล่าร์มีค่าที่ลดลง (รูปที่ 4.13 (จ) สังเกตจากสีของภาพคอนทัวร์ที่แสดงซึ่งสีน้ำเงินจะ บ่งบอกว่าบริเวณดังกล่าวนั้นมีอนุภาคที่หนาแน่นและสีแดงจะบอกถึงวัฏภาคอากาศหรือบริเวณที่ไม่มี อนุภาคของแข็ง การที่อนุภาคของแข็งมีอยู่รวมตัวกันอย่างหนาแน่นบริเวณผนังจะทำให้ความเร็วของ อนุภาคของแข็งมีค่าที่ลดลง ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ค่าอุณหภูมิแกรนูลล่าร์มีค่าที่ลดลง) ผลของความเร็วแก๊สป้อนเข้าต่อค่าดัชนีการผสม (Mixing index, MI) พบว่า เมื่อเพิ่ม ความเร็วจาก 0.125 เมตรต่อวินาที เป็น 0.75 เมตรต่อวินาที ค่าดัชนีการผสมนั้นมีค่าที่เพิ่มขึ้นตาม ความเร็ว อย่างไรก็ตาม เมื่อเพิ่มความเร็วจาก 0.75 เมตรต่อวินาที ไปเรื่อยๆ จนกระทั่งถึงความเร็ว 1.00 เมตรต่อวินาที พบว่า ค่าดัชนีการผสมนั้นจะมีค่าที่ลดลง โดยสาเหตุที่เกิดขึ้นสามารถอธิบายได้ ดังนี้ ช่วงความเร็ว 0.125-0.75 เมตรต่อวินาที นั้นช่วงการไหลที่เกิดขึ้น คือ ช่วงการไหลแบบฟองแก๊ส (Bubbling regime) ขณะที่ในช่วงความเร็ว 0.75-1.00 เมตรต่อวินาที นั้นอนุภาคจะมีช่วงการไหล เป็นแบบฟลูอิไดเซชันความเร็วสูง (Fast fluidization) ส่งผลให้อนุภาคนั้นไม่มีหน้าเบดอีกทั้งเกิดการ หมุนวน (Circulate flow) ของอนุภาคขึ้นจึงทำให้ดัชนีการผสมมีค่าที่ลดลง

จากผลการจำลองที่ผ่านมาจะเห็นว่าการเพิ่มขึ้นของความเร็วแก๊สป้อนเข้าสู่ระบบส่งผลทำให้ การผสมเกิดได้ดีขึ้นผ่านกลไกการเกิดของฟองแก๊ส อย่างไรก็ตาม ที่ความเร็วแก๊สมีค่าสูงทำให้อนุภาค นั้นมีแนวโน้มที่จะเกิดการแยกตัวขึ้น ลักษณะการแยกตัว (Segregation) สำหรับระบบนี้จะเกิดการ แยกตัวในแนวรัศมี โดยมีลักษณะที่อนุภาคของแข็งหนาแน่นบริเวณผนังและเบาบางบริเวณตรงกลาง เพราะว่า อนุภาคของแข็งไม่สามารถเคลื่อนที่หลุดออกจากท่อไรเซอร์ได้ ดังนั้น เมื่อความเร็วแก๊ส ป้อนเข้าสูงขึ้นอนุภาคจึงเคลื่อนที่ไปยังบริเวณผนัง สำหรับแนวโน้มของตัวแปรที่ใช้ทำนายการผสม พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวในแนวรัศมีจะมีค่าที่ลดลงเมื่อความเร็วแก๊สเพิ่มขึ้น ค่า สัมประสิทธิ์การกระจายตัวในแนวแกนจะมีค่าที่เพิ่มสูงขึ้นเมื่อความเร็วแก๊สเพิ่มขึ้น และค่าอุณหภูมิ แกรนูลล่าร์กับค่าดัชนีการผสมจะมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นตามความเร็วแก๊สจนถึงค่าๆ หนึ่งจากนั้นค่าจะ ลดลง จากผลที่ได้ในเบื้องต้นทำให้เราทราบถึงแนวโน้มของค่าตัวแปรแต่ละตัวที่ใช้ในการทำนายการ ผสม อย่างไรก็ตามยังไม่สามารถเปรียบเทียบได้ว่าตัวแปรไหนมีความเหมาะสมสำหรับเครื่องปฏิกรณ์ ฟลูอิไดซ์เบด ดังนั้นเพื่อเป็นการเปรียบเทียบตัวแปรแต่ละตัวให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นจะ ทำการศึกษาและแสดงผลที่ได้ในส่วนต่อไป

รูปที่ 4.13 การกระจายตัวของช่องว่างอากาศที่ความเร็วแก๊สป้อนเข้าต่างกัน (ก) 0.125 (ข) 0.25 (ค) 0.50 (ง) 0.75 และ (จ) 1.00 เมตรต่อวินาที

4.2 อุทกพลศาสตร์ของระบบอนุภาคผสมสองชนิดที่มีการเกิดปฏิกิริยา (Hot flow)

ในส่วนนี้จะทำการศึกษาระบบของหม้อไอน้ำของเครื่องปฏิกรณ์ฟลูอิไดซ์เบดแบบหมุนเวียน (Circulating fluidized bed boiler) เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าซึ่งภายในระบบนั้นประกอบไปด้วย ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงสำหรับเผาไหม้และทรายเป็นตัวกลางช่วยในการถ่ายโอนความร้อน
4.2.1 ผลของพื้นที่การคำนวณและเวลาที่ระบบเข้าสู่ภาวะเสมือนคงตัว

เช่นเดียวกับการจำลองในส่วนที่ผ่านมาจะต้องหาขนาดพื้นที่การคำนวณที่เหมาะสมเสียก่อน โดยขนาดพื้นที่การคำนวณที่ทำการเปรียบเทียบประกอบไปด้วย 4000 8000 และ 12000 เซลล์ โดย ทำการเปรียบเทียบการกระจายตัวของสัดส่วนโดยปริมาตรของทรายตามความสูงของเครื่องปฏิกรณ์ แสดงดังรูปที่ 4.14 จากกราฟจะสังเกตเห็นว่าขนาดพื้นที่การคำนวณ 8000 และ 12000 เซลล์ นั้นจะ ให้ผลลัพธ์ที่ใกล้เคียงกันโดยมีลักษณะที่หนาแน่นของอนุภาคบริเวณด้านล่างของและค่อยๆ เบาบาง ลงตามระยะความสูงที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นขนาดพื้นที่การคำนวณที่เหมาะสมที่สุดสำหรับงานวิจัย คือ 8000 เซลล์ เพราะจะใช้ระยะเวลาในการคำนวณที่เร็วที่สุดรวมทั้งให้ผลลัพธ์ที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามขนาด พื้นที่การคำนวณ โดยภาวะเสมือนคงตัวของระบบจะเกิดตั้งแต่ 120 วินาที (รูปที่ 4.16)

รูปที่ 4.14 การกระจายตัวของสัดส่วนโดยปริมาตรของทรายตามแนวความสูงของเครื่องปฏิกรณ์ที่ พื้นที่การคำนวณต่างๆ

4.2.2 ผลของแบบจำลองแรงต้านทานการเคลื่อนที่ระหว่างวัฏภาค

ในส่วนที่สองนี้จะใช้แบบจำลองเช่นเดียวกับในส่วนที่หนึ่ง คือ แบบจำลอง EMMS สำหรับ อนุภาคทั้งสองชนิดในระบบ (ทรายและถ่านหิน ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 180 และ 700 ไมครอน ตามลำดับ) โดยเริ่มต้นในระบบจะมีแต่อนุภาคทรายเพียงอย่างเดียวจากนั้นทำการป้อนอากาศเข้าสู่ ระบบจนกระทั่งทรายมีภาวะเสมือนคงตัวจึงทำการป้อนถ่านหินเข้าสู่ระบบ โดยมีภาวะการจำลอง ต่างๆ แสดงไว้ในหัวข้อที่ 3.5

ข้อมูลที่ใช้ในการเปรียบเทียบผลจากการจำลองกับผลการทดลอง คือ การกระจายตัวของ หน้าเบด และความดันลด ซึ่งเป็นข้อมูลจากโรงไฟฟ้า National power supply (NPS) ผลลัพธ์จาก การจำลองแต่ละแบบแสดงดังตารางที่ 4.3 พบว่า แบบจำลอง EMMS นั้นให้ผลของการขยายตัวของ หน้าเบดและความดันลดที่ใกล้เคียงกับผลการทดลองมากที่สุด ในขณะที่แบบจำลองชนิดอื่นๆ จะ ให้ผลที่สูงเกินกว่าผลการทดลอง เนื่องมาจากแบบจำลอง EMMS นั้นจะพิจารณาผลของการเกิด คลัสเตอร์ (Clusters) หรือการเกาะกลุ่มกันของอนุภาคภายในระบบ ในขณะที่แบบจำลองอื่นๆ จะไม่ พิจารณาผลของคลัสเตอร์ รูปที่ 4.15 แสดงการกระจายตัวของทรายภายในระบบ โดยรูปที่ 4.15 (ก) จะสังเกตเห็นบริเวณสีเหลืองเข้มบริเวณตรงกลางเบดซึ่งหมายความว่าบริเวณดังกล่าวมีการเกาะกลุ่ม กันของอนุภาค ขณะที่แบบจำลองอื่นๆ อนุภาคจะกระจายตัวที่ค่อนข้างเบาบาง (Dilute)

ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบการขยายตัวของหน้าเบดและความดันลดของแบบจำลองที่แตกต่างกัน กับผลการทดลอง

Drag model	Bed expansion (m)	Pressure drop (Pa)
EMMS model	0.87	4859.28
Gidaspow model	1.23	6976.40
Wen-Yu model	1.23	7131.78
Syamlal-O'brien model	LALONGKOR ^{1.17} NIVERSITY	6865.45
Experiment	0.90	4800.00

รูปที่ 4.15 การกระจายตัวของทรายสำหรับแบบจำลองที่แตกต่างกัน (ก) EMMS (ข) Gidaspow (ค) Wen-Yu และ (ง) Syamlal-O'Brien model

4.2.3 ผลของปฏิกิริยาเคมีและจลนศาสตร์

เนื่องจากในส่วนนี้มีการเกิดปฏิกิริยาเคมีการเผาไหม้ (Combustion) ของถ่านหิน ทรายและ อากาศ โดยปฏิกิริยาเคมีและจลนศาสตร์นั้นอ้างอิงมาจากงานวิจัย Shuai และคณะ [26] รูปที่ 4.16 แสดงอุณหภูมิของแก๊สจากการเผาไหม้โดยทำการวัดค่าที่ตำแหน่งขาออก (Outlet) โดยช่วงแรก อุณหภูมินั้นจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจนกระทั่งคงตัวในช่วงเวลา 140-160 วินาที โดยมีค่าเฉลี่ยคือ 1219 เคลวิน ซึ่งผลที่ได้นั้นมีค่าที่สอดคล้องกับการทดลองคือจะมีอุณหภูมิอยู่ในช่วง 1123-1223 เคลวิน รูปที่ 4.17 คอนทัวร์แสดงอุณหภูมิของแก๊สภายในเครื่องปฏิกรณ์ที่เวลา 150 วินาที จากภาพ จะสังเกตเห็นว่าอุณหภูมิจะมีการกระจายตัวที่ค่อนข้างสม่ำเสมอ และที่ด้านล่างบริเวณโคนจะมี อุณหภูมิที่ต่ำกว่าด้านบนเล็กน้อยเนื่องมาจากบริเวณด้านล่างนั้นมีการป้อนอากาศจาก Lower และ Upper secondary air นอกจากนี้ที่บริเวณผนังจะมีอุณหภูมิที่ลดลงเนื่องมาการถ่ายโอนความร้อนสู่ ภายนอกระบบ ดังนั้นแบบจำลองการเผาไหม้ของงานวิจัย Shuai [26] นั้นมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง สอดคล้องกับผลการทดลอง แบบจำลองดังกล่าวจึงถูกนำมาใช้สำหรับปฏิกิริยาการเผาไหม้ภายใน ระบบต่อไป

รูปที่ 4.17 คอนทัวร์อุณหภูมิ (เคลวิน) ของแก๊สภายในเครื่องปฏิกรณ์ ที่เวลา 150 วินาที

4.2.4 ผลของตัวแปรดำเนินการต่ออุทกพลศาสตร์ภายในเครื่องปฏิกรณ์อนุภาคผสมสองชนิด

ในส่วนนี้จะเป็นการศึกษาผลของตัวแปรดำเนินการต่อระบบหม้อไอน้ำของเครื่องปฏิกรณ์ ฟลูอิไดซ์เบดแบบหมุนเวียน ซึ่งประกอบด้วยอนุภาคของแข็งผสมระหว่างทรายและถ่านหินที่มีขนาด และความหนาแน่นที่แตกต่างกัน อิทธิพลของตัวแปรดำเนินการที่ทำการศึกษา ได้แก่ ความเร็วแก๊ส ป้อนเข้า ขนาดถ่านหิน ขนาดทราย และปริมาณความสูงทราย โดยทำการออกแบบการทดลองด้วยวิธี แฟคทอเรียลแบบ 2⁴ พร้อมทั้งค่ากลาง (Mean) โดยพิจารณาตัวแปรตอบสนอง 3 ตัวแปร ได้แก่ สัมประสิทธิ์การกระจายตัว อุณหภูมิแกรนูลล่าร์ และดัชนีการผสม ซึ่งแต่ละตัวแปรจะบอกถึงการผสม และการกระจายตัว โดยการคำนวณจะพิจารณาจากถ่านหิน เพราะว่า เป็นอนุภาคที่มีขนาดใหญ่และ มีปริมาณสูงที่สุดในระบบ

จากการศึกษาที่ได้แสดงไปก่อนหน้านี้ของการกระจายตัวของอนุภาคผสมและตัวแปรที่ ทำนายระดับการผสม จึงมีแนวคิดที่จะเปรียบเทียบตัวแปรที่ใช้ในการทำนายการกระจายตัวและ การผสมว่าตัวแปรมีความเหมาะสมมากที่สุด จากสมมติฐานที่ว่าระบบที่มีการกระจายตัวและการผสม ที่ดีนั้นจะเกิดการเผาไหม้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทำการเปรียบเทียบแนวโน้มของตัวแปรที่ใช้ใน การทำนายกับค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อน (Heat transfer coefficient) ว่าตัวแปรใดท้ผล ไปในทิศทางเดียวกับค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อน

ภาวะการจำลองค่าของตัวแปรดำเนินการทั้ง 4 ตัวแปร และผลลัพธ์ของตัวแปรตอบสนอง แต่ละตัว แสดงดังตารางที่ 4.2 พบว่า กรณีศึกษาที่ 14 ภาวะความเร็วแก๊สป้อนเข้า 2.65 เมตรต่อ วินาที อนุภาคถ่านหินขนาด 500 ไมครอน อนุภาคทรายขนาด 250 ไมครอน และความสูงทราย เริ่มต้น 0.7 เมตร จะให้ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวในแนวรัศมีและแนวแกนมีค่าสูงที่สุด แสดงให้ เห็นว่า อนุภาคถ่านหินภายในระบบนั้นมีการกระจายตัวที่ดี นอกจากนี้ กรณีศึกษาที่ 14 ยังให้ค่า อุณหภูมิแกรนูลล่าร์ที่สูงที่สุด ในขณะที่กรณีศึกษาที่ 3 ภาวะความเร็วแก๊สป้อนเข้า 0.66 เมตรต่อ วินาที อนุภาคถ่านหินขนาด 1000 ไมครอน อนุภาคทรายขนาด 200 ไมครอน และความสูงทราย เริ่มต้น 0.5 เมตร จะให้ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวในแนวรัศมี สัมประสิทธิ์การกระจายตัวในแกน และอุณหภูมิแกรนูลล่าร์ที่ต่ำที่สุด แสดงให้เห็นว่า มีการกระจายตัวที่ไม่ดีของอนุภาคถ่านหิน เมื่อ พิจารณาค่าดัชนีการผสม พบว่า กรณีศึกษา 16 จะให้ค่าดัชนีการผสมสูงที่สุด และกรณีศึกษา 7 ให้ ค่าดัชนีการผสมที่ต่ำที่สุด

จากผลการจำลองข้างต้นจะพบว่า โดยส่วนมากค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวในแนวรัศมีนั้น จะมีค่าที่สูงกว่าค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวในแนวแกน ซึ่งแนวโน้มที่ได้นั้นจะแตกต่างจากงานวิจัย ของ [28, 29] ที่รายงานว่า ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวในแนวรัศมีมักจะมีค่าที่น้อยกว่าในแนวแกน เพราะว่า ทิศแนวแกนนั้นเป็นทิศทางการเคลื่อนที่หลัก สาเหตุที่ทำให้ค่าที่ได้จากงานวิจัยนี้แตกต่าง จากงานวิจัยของคนอื่น เนื่องมาจากในระบบนั้นจะมีการป้อนอากาศที่บริเวณด้านข้างทั้งสองฝั่ง (Lower and upper secondary air) ด้วยความเร็วสูงจึงเป็นเหตุทำให้ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัว ในแนวรัศมีมีค่าที่สูง จากภาพคอนทัวร์ที่แสดง (รูปที่ 4.18 และ 4.19) จะเห็นว่ามีฟองแก๊สเกิดขึ้น ภายในเบด เนื่องมาจากช่วงการไหลที่เกิดขึ้นนั้นเป็นแบบฟองแก๊ส (Bubbling) ซึ่งจะมีฟองแก๊ส เกิดขึ้นปริมาณสูง จากงานวิจัยของ Chalermsinsuwan และคณะ [2] รายงานว่า ระบบเครื่อง ปฏิกรณ์ฟลูอิไดซ์เบดที่มีฟองแก๊สปริมาณสูงจะมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวในแนวรัศมีที่สูง ตัว แปรตอบสนองสัมประสิทธิ์การกระจายตัวและอุณหภูมิแกรนูลล่าร์ให้ผลลัพธ์ที่ได้มีแนวโน้มไปใน ทิศทางเดียวกัน เนื่องมาจากทั้งสองตัวแปรมีพื้นฐานการคำนวณมาจากความเร็วในการเคลื่อนที่ของ อนุภาคในทิศทาง X และ Y ในขณะที่ดัชนีการผสมนั้นคำนวณมาจากอัตราส่วนของสัดส่วนโดย ปริมาตรของอนุภาค จึงทำให้แนวโน้มที่ได้นั้นแตกต่างสองตัวแปรก่อนหน้านี้

จากผลข้างต้นของแต่ละกรณีศึกษาที่แตกต่างกันจึงได้เลือกกรณีศึกษา 3 7 14 และ 16 ซึ่งให้ ค่าสูงต่ำของแต่ละตัวแปรตอบสนองมาศึกษาต่อ รูปที่ 4.18 (ก) คอนทัวร์การกระจายตัวถ่านหิน กรณีศึกษาที่ 3 พบว่า ถ่านหินจะมีความหนาแน่นที่บริเวณผนังของทั้งสองฝั่งของเครื่องปฏิกรณ์ (สังเกตจากสีเหลืองที่แสดงในภาพ) และรูปที่ 4.20 แสดงการกระจายตัวของถ่านหินและทรายในแนว รัศมีที่ความสูงต่างๆ พบว่า อนุภาคทั้งสองมีรูปแบบการกระจายตัวที่แตกต่างกันโดยทรายจะมี ้ลักษณะที่ค่อนข้างสม่ำเสมอ ขณะที่ถ่านหินนั้นจะมีการกระจายตัวที่ไม่ดี โดยมีการรวมกลุ่มกันของ อนุภาคบริเวณผนังและกึ่งกลางของเครื่องปฏิกรณ์ รูปที่ 4.18 (ข) คอนทัวร์การกระจายตัวถ่านหิน กรณีศึกษาที่ 14 พบว่า อนุภาคจะมีการกระจายตัวค่อนข้างสม่ำเสมอทั้งในแนวแกนและรัศมี เมื่อ พิจารณารูปที่ 4.21 จะเห็นว่าถ่านหินและทรายมีลักษณะการกระจายตัวที่คล้ายคลึงกันและมีความ ้สม่ำเสมอในแต่ละความสูง รูป 4.19 (ก) คอนทัวร์การกระจายตัวถ่านหินกรณีศึกษาที่ 7 จะเห็นได้ ชัดเจนว่าถ่านหินมีการรวมกันอย่างหนาแน่นบริเวณผนังซึ่งเกิดเป็นจุดอับโดยเป็นสาเหตุทำให้การเผา ใหม้นั้นไม่มีประสิทธิภาพ และจากรูปที่ 4.22 การกระจายตัวของอนุภาคถ่านหินและทรายจะมี พฤติกรรมที่แตกต่างกัน โดยถ่านหินจะมีการรวมกลุ่มกันอย่างหนาแน่นในตำแหน่งต่างๆ ภายในเบด ขณะที่ทรายจะมีปริมาณที่หนาแน่นบริเวณผนัง รูปที่ 4.19 (ข) คอนทัวร์การกระจายตัวถ่านหิน กรณีศึกษาที่ 16 จะเห็นว่าถ่านหินมีการฟุ้งกระจายที่บริเวณหน้าเบด แต่จะพบว่าถ่านหินบางส่วนจะ ้อยู่แบบรวมตัวกัน (สังเกตจากบริเวณสีเหลือง หมายถึง บริเวณที่มีถ่านหินรวมตัวกันอย่างหนาแน่น)

และจากรูปที่ 4.23 พบว่า ถ่านหินและทรายมีการกระจายตัวที่คล้ายกัน โดยมีปริมาณที่หนาแน่น บริเวณผนังและค่อยๆ เบาบางลงบริเวณตรงกลางของเครื่องปฏิกรณ์

ตารางที่ 4.4 การออกแบบการทดลองแบบ 2⁴ เพื่อศึกษาผลของตัวแปรดำเนินการแสดงภาวะและ ผลลัพธ์ของตัวแปรตอบสนองแต่ละตัวที่ได้จากการจำลอง

	Gas	Coal	Sand	Initial				
	velocity	diameter	diameter	sand	Π	ת	Granular	Mixing
c	(m/s)	(µm)	(µm)	height	D_x	D_y	tempera-	index
Case				(m)	(m²/s)	(m²/s)	ture	(-)
	(A)	(B)	(C)	(D)			(m ⁻ /s ⁻)	
1	0.66	500	200	0.5	0.069	0.059	0.114	0.024
2	2.65	500	200	0.5	0.719	0.524	1.545	0.118
3	0.66	1000	200	0.5	0.018	0.027	0.050	0.001
4	2.65	1000	200	0.5	0.957	0.425	1.580	0.255
5	0.66	500	250	0.5	0.248	0.165	0.164	0.000
6	2.65	500	250	0.5	2.715	0.663	2.414	0.297
7	0.66	1000	250	0.5	0.419	0.269	0.161	0.000
8	2.65	1000	250	0.5	0.886	0.792	2.222	0.325
9	0.66	500	200	0.7	0.096	0.050	0.134	0.258
10	2.65	500	200	0.7	0.889	0.719	1.436	0.137
11	0.66	1000	200	0.7	0.417	0.176	0.204	0.186
12	2.65	1000	200	0.7	0.765	0.683	1.875	0.506
13	0.66	500	250	0.7	0.168	0.107	0.252	0.015
14	2.65	500	250	0.7	4.799	1.134	2.824	0.584
15	0.66	1000	250	0.7	0.070	0.076	0.199	0.003
16	2.65	1000	250	0.7	2.090	0.816	2.817	0.886
17	1.66	750	225	0.6	1.297	0.755	1.732	0.341
(mean)								

รูปที่ 4.18 คอนทัวร์การกระจายตัวของถ่านหิน (ก) กรณีศึกษาที่ 3 และ (ข) กรณีศึกษาที่ 14 ที่เวลา 150 วินาที ตามลำดับ

รูปที่ 4.19 คอนทัวร์การกระจายตัวของถ่านหิน (ก) กรณีศึกษาที่ 7 และ (ข) กรณีศึกษาที่ 16 ที่เวลา 150 วินาที ตามลำดับ

รูปที่ 4.20 การกระจายตัวของถ่านหินและทรายในแนวรัศมี ที่ความสูงต่างๆ สำหรับกรณีศึกษาที่ 3

รูปที่ 4.21 การกระจายตัวของถ่านหินและทรายในแนวรัศมี ที่ความสูงต่างๆ สำหรับกรณีศึกษาที่ 14

รูปที่ 4.22 การกระจายตัวของถ่านหินและทรายในแนวรัศมี ที่ความสูงต่างๆ สำหรับกรณีศึกษาที่ 7

รูปที่ 4.23 การกระจายตัวของถ่านหินและทรายในแนวรัศมี ที่ความสูงต่างๆ สำหรับกรณีศึกษาที่ 16

เพื่อเป็นการเปรียบเทียบตัวแปรตอบสนองต่อการผสมที่ได้แสดงไปข้างต้น จากสมมติฐาน ที่ว่าการผสมและการกระจายตัวที่ดีของอนุภาคของแข็งในระบบเผาไหม้ย่อมส่งผลให้การเผาไหม้นั้นมี ประสิทธิภาพที่ดี ในส่วนนี้จึงทำการเปรียบเทียบแนวโน้มของตัวแปรดังกล่าวกับค่าสัมประสิทธิ์การ ถ่ายโอนความร้อน โดยตารางที่ 4.5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อน (Heat transfer coefficient) ของทั้ง 17 กรณี แสดงค่าไว้ดังนี้

	Gas	Coal	Sand	lucitical actual	Heat transfer
Case	velocity	diameter	diameter		coefficient
	(m/s)	(µm)	(µm)	neignt (m)	(W/m²k)
1	0.66	500	200	0.5	1007
2	2.65	500	200	0.5	15260
3	0.66	1000	200	0.5	385
4	2.65	1000	200	0.5	8005
5	0.66	500	250	0.5	289
6	2.65	500	250	0.5	6177
7	0.66	1000	250	0.5	323
8	2.65	1000	250	0.5	2142
9	0.66	500	200	0.7	2359
10	2.65	500	200	0.7	31346
11	0.66	1000	200	0.7	844
12	2.65	1000	200	0.7	9615
13	0.66	500	250	0.7	332
14	2.65	500	250	0.7	6632
15	0.66	1000	250	0.7	286
16	2.65	1000	250	0.7	3143
17	1.66	750	225	0.6	2495
(mean)					

ตารางที่ 4.5 การออกแบบการทดลองแบบ 2⁴ เพื่อศึกษาค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อน

จากตารางที่ 4.5 พบว่า กรณีศึกษาที่ 15 ที่ภาวะความเร็วแก๊สป้อนเข้า 0.66 เมตรต่อวินาที ขนาดถ่านหิน 1000 ไมครอน ขนาดทราย 250 ไมครอน และความสูงทรายเริ่มต้น 0.7 เมตร เป็น ภาวะที่ให้ค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนต่ำที่สุด คือ 286 วัตต์ต่อเมตรกำลังสองเคลวิน อีกทั้ง อุณหภูมิของแก๊สภายในระบบนั้นมีการกระจายตัวที่ไม่สม่ำเสมอตลอดแนวความสูงของเครื่องปฏิกรณ์ ดังแสดงในรูปที่ 4.24 (ก) เมื่อพิจารณาภาพคอนทัวร์การกระจายตัวของถ่านหินจากรูปที่ 4.25 (ก) จะเห็นว่าถ่านหินมีการกระจายตัวที่ไม่สม่ำเสมอ มีการรวมกลุ่มกันบริเวณผนังทำให้บริเวณดังกล่าว เกิดการเผาไหม้อย่างไม่มีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาการกระจายตัวตามแนวรัศมีของถ่านหินและ ทรายที่ความสูงต่างๆ (รูปที่ 4.26) พบว่า ถ่านหินและทรายมีพฤติกรรมการกระจายตัวที่แตกต่างกัน อย่างชัดเจน อีกทั้งถ่านหินมีการรวมกลุ่มกันอย่างหนาแน่นบริเวณผนังทำให้การผสมกันระหว่าง อนุภาคทั้งสองนั้นเกิดได้ไม่ดีนัก ค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนจึงมีค่าที่ต่ำ เมื่อเปรียบเทียบ แนวโน้มที่ทำนายจากค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวในแนวรัศมี ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัว ในแนวแกน ค่าอุณหภูมิแกรนูลล่าร์ และค่าดัชนีการผสม พบว่า ค่าการผสมที่ทำนายจากแต่ละตัวแปร มีค่าอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำของแต่ละตัวแปรนั้นๆ

สำหรับกรณีศึกษา 10 ที่ภาวะความเร็วแก๊สป้อนเข้า 2.65 เมตรต่อวินาที ขนาดถ่านหิน 500 ไมครอน ขนาดทราย 200 ไมครอน และความสูงทรายเริ่มต้น 0.7 เมตร เป็นภาวะที่ให้ค่าสัมประสิทธิ์ การถ่ายโอนความร้อนสูงที่สุด คือ 31346 วัตต์ต่อเมตรกำลังสองเคลวิน รูปที่ 4.24 (ข) แสดงการ กระจายตัวของอุณหภูมิแก๊สภายในระบบ จะเห็นว่าอุณหภูมิของแก๊สจะมีค่าที่ค่อนข้างสม่ำเสมอทั่ว ทั้งเครื่องปฏิกรณ์ อีกทั้งการกระจายตัวของถ่านหิน (รูปที่ 4.25 ข) มีการกระจายตัวที่สม่ำเสมอ (สีคอนทัวร์นั้นมีโทนสีเป็นสีเดียวกันทั้งหมดสำหรับถ่านหิน) ทำให้ไม่เกิดจุดอับขึ้น อีกทั้งการกระจาย ตัวของถ่านหินมีตำแหน่งการกระจายตัวที่ใกล้กับบริเวณ Lower และ Upper secondary air ซึ่งเป็น บริเวณที่เกิดการเผาไหม้สูง รูปที่ 4.26 แสดงการกระจายตัวของถ่านหินและทราย พบว่า อนุภาคทั้ง สองมีพฤติกรรมการกระจายตัวที่คล้ายกัน (เส้นกราฟมีลักษณะที่คล้ายกัน) ในทุกๆ ความสูง หรืออาจ กล่าวได้ว่าการผสมกันของอนุภาคภายในระบบเกิดขึ้นได้ดีส่งผลทำให้ค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอน ความร้อนมีค่าที่สูง เมื่อเปรียบเทียบแนวโน้มที่ทำนายจากค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวในแนวรัศมี ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวในแนวแกน ค่าอุณหภูมิแกรนูลล่าร์ และค่าดัชนีการผสม พบว่า ค่าการ ผสมที่ทำนายจากแต่ละตัวแปรมีค่าอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยกึ่งกลางค่อนไปทางค่าสูงของตัวแปรต่างๆ และ ถ้าหากค่าที่ทำนายของแต่ละตัวแปรมีค่าสูง พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนจะมีค่าที่ ลดลง จากผลที่เกิดขึ้นของการทำนายการผสมด้วย สัมประสิทธิ์การกระจายตัวในแนวรัศมี สัมประสิทธิ์การกระจายตัวในแนวแกน อุณหภูมิแกรนูลล่าร์ และดัชนีการผสม สามารถตั้งสมมติฐาน ได้ว่า ค่าที่ได้จากการทำนายของตัวละตัวแปร ควรที่จะมีค่าอยู่ตรงกลางค่อนไปทางค่าสูงของตัวแปร ต่างๆ ซึ่งจะให้ค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนที่สูงหรือเกิดการผสมที่ดี

รูปที่ 4.24 อุณหภูมิของแก๊ส (เคลวิน) ภายในเครื่องปฏิกรณ์ของ (ก) กรณีศึกษาที่ 15 และ (ข) กรณีศึกษาที่ 10 ที่เวลา 150 วินาที

รูปที่ 4.25 การกระจายตัวของถ่านหินภายในเครื่องปฏิกรณ์ (ก) กรณีศึกษาที่ 15 และ (ข) กรณีศึกษา ที่ 10 ที่เวลา 150 วินาที

รูปที่ 4.26 การกระจายตัวของถ่านหินและทรายในแนวรัศมี ที่ความสูงต่างๆ สำหรับกรณีศึกษาที่ 15

รูปที่ 4.27 การกระจายตัวของถ่านหินและทรายในแนวรัศมี ที่ความสูงต่างๆ สำหรับกรณีศึกษาที่ 10

ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ของตัวแปรตอบสนองทั้ง 5 ตัวแปร พบว่า ความเร็วแก๊สป้อนเข้า (A) ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของทราย (C) และอันตรกิริยาระหว่างความเร็ว แก๊สป้อนเข้า ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของทรายและความสูงทรายเริ่มต้น (ACD) เป็นตัวแปรที่ส่งผล ต่อค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวตามแนวรัศมี เนื่องจากค่า P-value มีค่าน้อยกว่า 0.05 ที่ระดับ ความเชื่อมั่นร้อยละ 95% เนื่องมาจากมีผลของอันตรกิริยาของ ACD นั้นมีความสูงทรายเริ่มต้น (D) เข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้น การวิเคราะห์จึงต้องนำตัวแปรดำเนินการ D เข้ามาวิเคราะห์ด้วยแสดงดัง ตารางที่ 4.6 ขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวตามแนวแกนแสดงดังตารางที่ 4.7 พบว่า ความเร็ว แก๊สป้อนเข้า (A) และขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของทราย (C) มีค่า P-value มีค่าน้อยกว่า 0.05 ส่วน ้ค่าอุณหภูมิแกรนูลล่าร์แสดงดังตารางที่ 4.8 พบว่า ความเร็วแก๊สป้อนเข้า (A) ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ของทราย (C) และความสูงทรายเริ่มต้น (D) เป็นตัวแปรดำเนินการที่ส่งผลต่อค่าอุณหภูมิแกรนูลล่าร์ ตารางที่ 4.9 แสดงผลการวิเคราะห์ของดัชนีการผสม พบว่า ความเร็วแก๊สป้อนเข้า (A) ขนาดเส้นผ่าน ศูนย์กลางของทราย (C) ความสูงทรายเริ่มต้น (D) อันตรกิริยาระหว่างความเร็วแก๊สป้อนเข้าและขนาด เส้นผ่านศูนย์กลางของถ่านหิน (AB) อันตรกิริยาระหว่างความเร็วแก๊สป้อนเข้าและขนาดเส้นผ่าน ศูนย์กลางของทราย (AC) และ อันตรกิริยาระหว่างความเร็วแก๊สป้อนเข้าและความสูงทรายเริ่มต้น (AD) เนื่องจากเส้นผ่านศูนย์กลางของถ่านหิน (B) นั้นมีผลในเทอมอันตรกิริยาจึงถูกนำมาพิจารณา และสุดท้ายค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนแสดงดังตารางที่ 4.10 พบว่า ความเร็วแก๊สป้อนเข้า (A) ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของทราย (B) ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของทราย (C) และความสูงทราย เริ่มต้น (D) เป็นตัวแปรดำเนินการที่ส่งผลต่อค่าดังกล่าว

Source	Sum of squares	Df	Mean squares	F-value	P-value
A	22.687	1	22.687	53.116	< 0.0001
С	3.191	1	3.191	7.470	0.0195
D	0.461	1	0.461	1.079	0.3211
ACD	3.160	1	3.160	7.399	0.0199
Error	4.698	11	0.427		
Total	35.437	16			

ตารางที่ 4.6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรตอบสนองเป็นสัมประสิทธิ์การกระจายตัวตาม แนวรัศมี

Source	Sum of squares	Df	Mean squares	F-value	P-value
A	16.326	1	16.326	65.697	< 0.0001
С	1.403	1	1.403	5.647	0.0335
Error	3.231	13	0.249		
Total	22.090	16			

ตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรตอบสนองเป็นสัมประสิทธิ์การกระจายตัวตาม แนวแกน

ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรตอบสนองเป็นอุณหภูมิแกรนูลล่าร์

Source	Sum of squares	Df	Mean squares	F-value	P-value
А	27.645	1	27.645	413.107	< 0.0001
С	1.007	1	1.007	15.046	0.0022
D	0.456	1	0.456	6.814	0.0228
Error	0.803	12	0.067		
Total	31.176	16			

ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรตอบสนองเป็นดัชนีการผสม

Source	Sum of squares	Df	Mean squares	F-value	P-value
А	85.863	1	85.863	110.066	< 0.0001
В	2.245	1	2.245	2.878	0.1282
С	14.612	1	14.612	18.730	0.0025
D	32.200	1	32.200	41.276	0.0002
AB	7.782	1	7.782	9.976	0.0134
AC	29.275	1	29.275	37.527	0.0003
AD	19.502	1	19.502	24.998	0.0011

Source	Sum of squares	Df	Mean squares	F-value	P-value
Error	6.241	8	0.780	Error	6.241
Total	203.081	16			

ตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรตอบสนองเป็นสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความ ร้อน

Source	Sum of squares	Df	Mean squares	F-value	P-value
А	33.449	1	33.449	326.778	< 0.0001
В	2.829	10	2.829	27.634	0.0003
С	5.777	1	5.777	56.435	< 0.0001
D	0.499	1	0.499	4.871	0.0495
Error	1.126	11	0.102		
Total	43.810	16			

รูปที่ 4.28 แสดงผลของตัวแปรหลักและผลอันตรกิริยาต่อค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวตาม แนวรัศมี (ก) ผลของตัวแปรหลัก พบว่า ตัวแปรความเร็วแก้สป้อนเข้า (A) ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ทราย (C) และความสูงทรายเริ่มต้น (D) ให้ผลเชิงบวก กล่าวคือ เมื่อความเร็วของแก้สป้อนเข้าสู่ระบบ สูงขึ้น ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของทรายใหญ่ขึ้น ความสูงของทรายเริ่มต้นที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ค่า สัมประสิทธิ์การกระจายตัวตามแนวรัศมีมีค่าสูงขึ้น ในส่วนของอันตรกิริยา ACD- รูปที่ 4.28 (ข) ที่ ภาวะความสูงทรายเริ่มต้นมีค่าต่ำ (D-) พบว่า เมื่อตัวแปร A มีค่าที่ต่ำ (-) หรือมีค่าสูง (+) การเพิ่มขึ้น ของตัวแปร C จะให้ผลในเชิงบวก อันตรกิริยา ACD+ รูปที่ 4.28 (ค) ที่ภาวะความสูงทรายเริ่มต้นมีค่า สูง (D+) พบว่า เมื่อตัวแปร A มีค่าต่ำ (-) การเพิ่มขึ้นของตัวแปร C จะให้ผลในเชิงอบ ในทางตรงกัน ข้าม เมื่อตัวแปร A มีค่าสูง (+) การเพิ่มขึ้นของตัวแปร C จะให้ผลในเชิงบวก รูปที่ 4.29 กราฟ แสดงผลของตัวแปรหลักต่อค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวตามแนวแกน พบว่า ความเร็วแก๊สป้อนเข้า (A) และขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางทราย (C) ให้ผลเชิงบวก รูปที่ 4.30 กราฟแสดงผลของตัวแปรหลัก ต่อค่าอุณหภูมิแกรนูลล่าร์ พบว่า ความเร็วแก๊สป้อนเข้า (A) ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางทราย (C) และ ความสูงทรายเริ่มต้น (D) ให้ผลเชิงบวก รูปที่ 4.31 กราฟแสดงผลของตัวแปรหลักและอันตรกิริยาต่อ ดัชนีการผสม พบว่า ตัวแปรความเร็วแก็สป้อนเข้า (A) ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางถ่านหิน (B) ขนาดเส้น ผ่านศูนย์กลางทราย (C) และความสูงทรายเริ่มต้น (D) ทุกตัวแปรนั้นจะให้ผลเชิงบวก ในขณะที่ผล อันตรกิริยา AB เมื่อค่า A มีค่าสูงจะให้ผลเชิงบวก (+) และเมื่อ A มีค่าต่ำจะให้ผลเชิงลบ (-) ผล อันตรกิริยา AC นั้นให้แนวโน้มเช่นเดียวกับ AB กล่าวคือ เมื่อค่า A มีค่าสูงจะให้ผลเชิงบวก (+) และ เมื่อ A มีค่าต่ำจะให้ผลเชิงลบ (-) ผลอันตรกิริยา AD พบว่า เมื่อค่า A มีค่าสูงจะให้ผลเชิงบวก (+) และ เมื่อ A มีค่าต่ำจะให้ผลเชิงอบ (-)

รูปที่ 4.28 ผลของตัวแปรหลักและผลอันตรกิริยาต่อค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวตามแนวรัศมี สำหรับระบบอนุภาคของแข็งผสมสององค์ประกอบ (ก) ผลของตัวแปรหลัก (ข) ผลของอันตรกิริยา ACD- และ (ค) ผลของอันตรกิริยา ACD+

รูปที่ 4.29 ผลของตัวแปรหลักต่อค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวตามแนวแกนสำหรับระบบอนุภาค ของแข็งผสมสององค์ประกอบ

รูปที่ 4.30 ผลของตัวแปรหลักต่อค่าอุณหภูมิแกรนูลล่าร์สำหรับระบบอนุภาคของแข็งผสมสอง องค์ประกอบ

รูปที่ 4.31 ผลของตัวแปรหลักและผลอันตรกิริยาต่อค่าดัชนีการผสมสำหรับระบบอนุภาคของแข็ง ผสมสององค์ประกอบ (ก) ผลของตัวแปรหลัก (ข) ผลของอันตรกิริยา AB (ค) ผลของอันตรกิริยา AC และ (ง) ผลของอันตรกิริยา AD

จากผลของตัวแปรตอบสนองที่แตกต่างกันทั้งหมด 4 ตัวแปร พบว่า ความเร็วแก๊สป้อนเข้า (A) และ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของทราย (C) จะเป็น 2 ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อตัวแปรตอบสนองทุก และให้ผลเชิงบวก เนื่องมาจากความเร็วแก๊สที่เพิ่มสูงขึ้นส่งผลให้อนุภาคในระบบนั้นสามารถกระจาย ตัวได้ดียิ่งขึ้นทำให้เกิดการผสมได้ดี ขณะที่ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของทรายที่ใหญ่ขึ้นช่วยทำให้การ ผสมเกิดได้ดียิ่งขึ้น เพราะว่า ขนาดที่เพิ่มใหญ่ขึ้นของทรายจะเป็นการลดความแตกต่างของขนาด ระหว่างทรายและถ่านหินลงซึ่งเป็นการลดแนวโน้มของการเกิดการแยกชั้นลง (Segregation) เพื่อ เป็นการเปรียบเทียบตัวแปรตอบสนองแต่ละตัวให้ชัดเจนมากขึ้นจึงทำการเปรียบเทียบกับค่า สัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนโดยอาศัยความจริงที่ว่าการผสมที่ดีย่อมส่งผลเกิดการเผาไหม้ที่ดี ดังนั้นตัวแปรตอบสนองที่ดีควรที่จะให้แนวโน้มเช่นเดียวกับค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อน

รูปที่ 4.32 ผลของตัวแปรหลักต่อค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนสำหรับระบบอนุภาคของแข็ง ผสมสององค์ประกอบ

จากรูปที่ 4.32 พบว่า ความเร็วแก๊สป้อนเข้า (A) และปริมาณทรายเริ่มต้น (D) จะให้ผลเชิง บวก เนื่องจาก ความเร็วที่เพิ่มขึ้นทำให้เกิดการกระจายตัวและการผสมที่ดีปฏิกิริยาการเผาไหม้จึงเกิด ได้ดี ปริมาณทรายเริ่มต้นที่มากขึ้นส่งผลทำให้ค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนเพิ่มขึ้น เพราะว่า ทรายภายในระบบทำหน้าที่เป็นตัวกลาง (Medium) ช่วยในการถ่ายโอนความร้อน โดยปริมาณที่เพิ่ม มากขึ้นก็จะช่วยทำให้เกิดการถ่ายโอนความร้อนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งให้แนวโน้มเหมือนงานวิจัยของ Mahanta และคณะ [30] เป็นทดลองเปรียบเทียบทรายปริมาณ 4 และ 7 กิโลกรัม ต่อการถ่ายโอน ความร้อน จากการศึกษา พบว่า ทรายปริมาณ 7 กิโลกรัม จะให้ค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อน ที่มากกว่าทรายปริมาณ 4 กิโลกรัม ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของถ่านหิน (B) และขนาดเส้นผ่าน ศูนย์กลางของทราย (C) จะให้ผลเชิงลบ เนื่องมาจากขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางที่ใหญ่ขึ้นจะเป็นการลด พื้นที่ผิวสัมผัส (Surface area) ในการแลกเปลี่ยนความร้อนและการเกิดปฏิกิริยา

จากการเปรียบเทียบแนวโน้มของตัวแปรตอบสนองต่อการผสม ซึ่งประกอบด้วย ค่า สัมประสิทธิ์การกระจายตัวตามแนวรัศมี ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวตามแนวแกน อุณหภูมิ แกรนูลล่าร์ และดัชนีการผสม เปรียบเทียบกับค่าสัมประสิทธิ์การก่ายโอนความร้อน พบว่า ตัวแปร อุณหภูมิแกรนูลล่าร์ ให้แนวโน้มที่สอดคล้องมากที่สุด จากการวิเคราะห์ ANOVA จะเห็นว่าค่า สัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนได้รับผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญจากตัวแปรดำเนินการ A B C และ D โดยปราศจากผลของอันตรกิริยา โดยผลที่ทำนายด้วย ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวในแนวรัศมี และดัชนีการผสม จะมีผลของอันตรกิริยาเข้ามาเกี่ยวข้อง ขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวในแนวรัศมี และดัชนีการผสม จะมีผลของอันตรกิริยาเข้ามาเกี่ยวข้อง ขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวใน แนวแกน และอุณหภูมิแกรนูลล่าร์ จะไม่มีผลของอันตรกิริยาเข้ามาเกี่ยวข้อง เมื่อพิจารณา ค่า สัมประสิทธิ์การกระจายตัวในแนวแกน พบว่า จะได้รับผลกระทบจากตัวแปรดำเนินการ A และ C ขณะที่อุณหภูมิแกรนูลล่าร์จะได้รับผลกระทบจาก A C และ D ซึ่งให้แนวโน้มที่ใกล้เคียงกับค่า สัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนมากที่สุด หรืออาจกล่าวได้ว่า ค่าอุณหภูมิแกรนูลล่าร์ นั้นมีความ เหมาะสมที่จะใช้ทำนายการผสมของระบบมากกว่าค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวตามรัศมีและ แนวแกนรวมถึงดัชนีการผสม อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ของค่าอุณหภูมิแกรนูลล่าร์กับค่าสัมประสิทธิ์ การถ่ายโอนความร้อนนั้นมีความสัมพันธ์อย่างง่ายเท่านั้น กล่าวคือ ถ้าเรารู้แนวโน้มของอุณหภูมิ แกรนูลล่าร์เราจะสามารถทำนายค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนได้ในเบื้องดัน

4.3 อุทกพลศาสตร์ของระบบอนุภาคผสมสามชนิดที่มีการเกิดปฏิกิริยา (Hot flow)

ในส่วนที่สามของงานวิจัยจะเป็นการศึกษาระบบที่มีอนุภาคของแข็งทั้งหมด 3 ชนิด โดยนำ ระบบและภาวะของส่วนที่สองมาใช้แต่ทำการเพิ่มอนุภาคฝุ่นถ่านหิน (Coal dust) เข้าสู่ระบบ แนวคิดของงานวิจัยมาจากการที่ฝุ่นถ่านหินเป็นของเหลือจากการลำเลียงและการบดถ่านหิน ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงศึกษาความเป็นไปได้ในการนำฝุ่นถ่านหินกลับมาใช้เป็นเชื้อเพลิง โดยการป้อนเข้าสู่ หม้อกำเนิดไอน้ำโดยตรง เพื่อศึกษาอุทกพลศาสตร์ที่เปลี่ยนแปลงไป

 4.3.1 ผลของตัวแปรดำเนินการต่ออุทกพลศาสตร์ภายในเครื่องปฏิกรณ์อนุภาคผสมสามชนิด ทำการศึกษาโดยการออกแบบการการทดลองด้วยวิธี 2^k แบบ 2² พร้อมทั้งค่ากลาง ปัจจัยที่ ทำการศึกษา คือ ขนาดของฝุ่นถ่านหิน (15 และ 75 ไมครอน) และปริมาณของฝุ่นถ่านหิน (5 และ 15 ตัน) เปรียบเทียบกับกรณีอ้างอิง (ไม่มีการเติมฝุ่นถ่านหิน) ดำเนินการที่ภาวะถ่านหินเส้นผ่าน ศูนย์กลางขนาด 700 ไมครอน ทรายขนาด 180 ไมครอน และความสูงทรายเริ่มต้น 0.61 เมตร ขณะที่ภาวะดำเนินการ ภาวะขอบเขต และภาวะขาออก ใช้เหมือนกับในส่วนที่ 2 แสดงไว้ในหัวข้อ ที่ 3.5

ตารางที่ 4.11 การออกแบบการทดลองแบบ 2² เพื่อศึกษาผลของตัวแปรดำเนินการแสดงภาวะและ ผลลัพธ์ของตัวแปรตอบสนองแต่ละตัวที่ได้จากการจำลอง

	Coal dust	Coal					
	diameter	dust	D_x	D_y	heta	MI	h
	(µm)	quantity	(m²/s)	(m²/s)	(m²/s²)	(-)	(W/m²k)
Case		(ton)					
		-//					
	(E)	(F)					
18	15	5	1.884	2.530	0.602	0.845	2128
19	15	15	2.431	6.289	1.038	0.915	1829
20	75	5	0.076	0.086	0.685	0.494	4070
21	75	15	0.056	0.083	0.706	0.453	8330
22	45	10	0.080	0.110	0.814	0.893	15479
23	- 0		1.297	0.755	1.732	0.341	2072
(อ้างอิง)		IULALUNU		anven on			

จากตารางที่ 4.11 กรณีศึกษาที่ 18 และ 19 จะเห็นว่าเมื่อทำการเติมฝุ่นถ่านหินขนาด 15 ไมครอน ลงไปในปริมาณ 5 และ 15 ตัน ตามลำดับ จะส่งผลทำให้ค่าสัมประสิทธิ์ในการถ่ายโอนความ ร้อนมีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ขณะที่ค่าของตัวแปรตอบสนองต่อการผสมทุกตัวจะมี ค่าที่เพิ่มสูงขึ้นเมื่อปริมาณฝุ่นถ่านหินในระบบเพิ่มสูงขึ้น เพราะว่าระบบมีการเกิดฟลูอิไดซ์มากขึ้น (ดังแสดงในรูปที่ 4.36 และ 4.37) เมื่อเปรียบเทียบค่าของตัวแปรตอบสนองต่อการผสมของ กรณีศึกษา 18 และ 19 กับกรณีที่ไม่มีการเติมฝุ่นถ่านหินหรือกรณีศึกษาที่ 23 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ การถ่ายโอนความร้อนมีค่าที่ไม่แตกต่างกันมากนัก เพราะว่าฝุ่นถ่านหินที่ใส่เข้าไปนั้นมีขนาดที่เล็กจึง ลอยออกจากระบบซึ่งอาจมีระยะเวลาไม่เพียงพอสำหรับการเกิดปฏิกิริยาอย่างสมบูรณ์ภายในระบบ

เมื่อพิจารณาตัวแปรตอบสนองตัวการผสม พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวตามแนวรัศมี ค่า ้สัมประสิทธิ์การกระจายตัวตามแนวแกน และค่าดัชนีการผสมมีค่าเพิ่มขึ้นเมื่อทำการเติมฝุ่นถ่านหิน ขนาด 15 ไมครอน เข้าสู่ระบบ (ทั้ง 5 และ 15 ตัน) ในทางตรงกันข้ามค่าอุณหภูมิแกรนูลล่าร์จะมีค่าที่ ลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับกรณีอ้างอิง กรณีศึกษาที่ 20 และ 21 เป็นการเติมฝุ่นถ่านหินขนาด 75 ไมครอน ปริมาณ 5 และ 15 ตัน ตามลำดับ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนมีค่าที่เพิ่ม ้สูงขึ้นเมื่อปริมาณฝุ่นถ่านหินมากขึ้น เพราะว่า ถ่านหินจะมีการกระจายตัวมากขึ้นในบริเวณที่เกิดการ เผาไหม้หรือบริเวณ Lower และ Upper secondary air (รูปที่ 4.33 ค และ ง) โดยถ่านหินของ กรณีศึกษาที่ 21 จะมีการกระจายตัวที่สม่ำเสมอกว่ากรณีศึกษาที่ 20 (รูปที่ 4.38 และ 4.39) เมื่อ เปรียบเทียบค่าของตัวแปรตอบสนองต่อการผสมของกรณีศึกษา 20 และ 21 กับกรณีที่ไม่มีการเติม ้ฝุ่นถ่านหินหรือกรณีศึกษาที่ 23 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวตามแนวรัศมีและแนวแกน และ ้ค่าอุณหภูมิแกรนูลล่าร์ มีแนวโน้มที่จะลดลง ขณะที่ค่าดัชนีการผสมนั้นจะมีค่าที่เพิ่มขึ้นเมื่อ เปรียบเทียบกับกรณีอ้างอิง ขณะที่กรณีศึกษาที่ 22 จะให้ค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนสูงที่สุด เพราะว่าขนาดฝุ่นถ่านหินและปริมาณ มีความเหมาะสมในการกระจายตัว ภาพคอนทัวร์และการ กระจายตัวของอนุภาคของแข็ง จากรูปที่ 4.33 (จ) และ 4.40 ตามลำดับ จะเห็นว่าถ่านหินมีการ กระจายที่สม่ำเสมอมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกรณีอื่นๆ เป็นสาเหตุทำให้สามารถถ่ายโอนความ ร้อนภายในระบบได้ดี

เมื่อพิจารณาคอนทัวร์สัดส่วนโดยปริมาตรของของแข็ง (Solid volume fraction) ของถ่าน หินและทราย รูปที่ 4.33 และ 4.34 (ก และ ข) จะเห็นว่าหลังจากที่ทำการเติมฝุ่นถ่านหินไม่ว่าจะเป็น 5 ตัน หรือ 15 ตัน สำหรับถ่านหินขนาด 15 ไมครอน (กรณีศึกษาที่ 18 และ 19) จะส่งผลทำให้ค่า สัดส่วนโดยปริมาตรของถ่านหินในบริเวณด้านล่างมีค่าที่ลดลง โดยลักษณะการกระจายตัวของอนุภาค แสดงดังรูปที่ 4.36 และ 4.37 จะเห็นว่าที่ความสูง 0.2 เมตร จะมีปริมาณอนุภาคของแข็งที่ต่ำ ซึ่ง ให้ผลที่สอดคล้องกับภาพที่ได้จากคอนทัวร์ สาเหตุเกิดเนื่องมาจากขนาดของฝุ่นถ่านหินนั้นมีขนาดที่ เล็กมาก (เมื่อพิจารณาจากขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางและความหนาแน่นของฝุ่นถ่านหินจะจัดอยู่ในกลุ่ม เจลดาร์ดเอ) จะไปช่วยทำให้ถ่านหินและทรายซึ่งมีขนาดที่ใหญ่กว่านั้นลอยตัวได้สูงขึ้น โดยจาก งานวิจัยของ Ajbar และคณะ [31] ที่ทำการทดลองเพื่อศึกษาผลของการเติมอนุภาคขนาดเล็กในกลุ่ม เจลดาร์ดเอเข้าสู่ระบบฟลูอิไดซ์เบด พบว่า การเติมอนุภาคขนาดเล็กนั้นจะช่วยปรับปรุงทำให้เกิดการ ฟลูอิไดซ์ภายในกระบวนการให้สูงขึ้น ซึ่งผลการทดลองนั้นก็ให้ผลไปในทิศทางเดียวกับผลที่ได้จากการ จำลอง นอกจากนี้ Mostafazadeh และคณะ [32] พบว่า การเติมอนุภาคที่มีขนาดเล็กเข้าไปนั้นจะ ช่วยให้การขยายตัวของหน้าเบด (Bed expansion) มีการขยายตัวที่สูงขึ้น เนื่องมาจากปริมาณ ของแข็งและค่าเฉลี่ยของเส้นผ่านศูนย์กลาง (Average diameter) นั้นจะมีค่าที่ลดลง ซึ่งส่งผลทำให้ อนุภาคนั้นขยายตัวได้ง่ายขึ้น รูปที่ 4.35 แสดงภาพคอนทัวร์ของฝุ่นถ่านหินจะเห็นว่าฝุ่นถ่านหินที่ ป้อนเข้าสู่ระบบนั้นจะลอยตัวขึ้นสู่ด้านบน

รูปที่ 4.33 คอนทัวร์สัดส่วนโดยปริมาตรของถ่านหิน (Coal) ของกรณีที่ (ก) 18 (ข) 19 (ค) 20 (ง) 21 (จ) 22 และ (ฉ) 23 ตามลำดับ

รูปที่ 4.34 คอนทัวร์สัดส่วนโดยปริมาตรของทราย (Sand) ของกรณีที่ (ก) 18 (ข) 19 (ค) 20 (ง) 21 (จ) 22 และ (ฉ) 23 ตามลำดับ

รูปที่ 4.35 คอนทัวร์สัดส่วนโดยปริมาตรของฝุ่นถ่านหิน (Coal dust) ของกรณีที่ (ก) 18 (ข) 19 (ค) 20 (ง) 21 และ (จ) 22 ตามลำดับ

รูปที่ 4.36 การกระจายตัวของถ่านหินและทรายในแนวรัศมี ที่ความสูงต่างๆ สำหรับกรณีศึกษาที่ 18

รูปที่ 4.37 การกระจายตัวของถ่านหินและทรายในแนวรัศมี ที่ความสูงต่างๆ สำหรับกรณีศึกษาที่ 19

รูปที่ 4.38 การกระจายตัวของถ่านหินและทรายในแนวรัศมี ที่ความสูงต่างๆ สำหรับกรณีศึกษาที่ 20

รูปที่ 4.39 การกระจายตัวของถ่านหินและทรายในแนวรัศมี ที่ความสูงต่างๆ สำหรับกรณีศึกษาที่ 21

รูปที่ 4.40 การกระจายตัวของถ่านหินและทรายในแนวรัศมี ที่ความสูงต่างๆ สำหรับกรณีศึกษาที่ 22

รูปที่ 4.41 การกระจายตัวของถ่านหินและทรายในแนวรัศมี ที่ความสูงต่างๆ สำหรับกรณีศึกษาที่ 23

จากนั้นทำการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ผลของตัวแปรตอบสนองทั้งหมด พบว่า ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของฝุ่นถ่านหิน (E) ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัว ตามแนวรัศมีดังแสดงในตารางที่ 4.12 และจากรูปที่ 4.42 ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางจะให้ผลเชิงลบ (-) หรืออาจกล่าวได้ว่า เมื่อขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของฝุ่นถ่านหินใหญ่ขึ้นส่งให้การกระจายตัวในแนว รัศมีลดลง เพราะ ขนาดที่ใหญ่ขึ้นทำให้อนุภาคเคลื่อนที่ได้ยากขึ้น ตารางที่ 4.13 และรูปที่ 4.43 พบว่า ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของฝุ่นถ่านหิน (E) ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์ในแนวแกนแบบเชิงลบ (-) เช่นเดียวกับค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวตามแนวรัศมี จากตารางที่ 4.14 พบว่าค่า P-value มีค่า มากกว่า 0.05 สำหรับขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของฝุ่นถ่านหิน (E) และปริมาณฝุ่นถ่านหิน (F) อาจผล ที่เกิดขึ้นสามารถตีความได้สองทาง คือ ทั้งขนาดและปริมาณฝุ่นถ่านหินนั้นมีผลทั้งคู่ต่อตัวแปร ตอบสนองหรือทั้งสองปัจจัยนั้นไม่มีผลต่อตัวแปรตอบสนองเลย จากรูปที่ 4.44 จะเห็นว่าขนาดเส้น ผ่านศูนย์กลางฝุ่นถ่านหินนั้นให้ผลเชิงลบ (-) ขณะที่ปริมาณฝุ่นถ่านหินให้ผลเชิงบวก (+) จากตารางที่ 4.15 พบว่า ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางถ่านหินส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อค่าดัชนีการผสมและจากรูปที่ 4.45 ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางจะให้ผลแบบเชิงลบ (-) สำหรับค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อน จากตารางที่ 4.16 พบว่า ค่า P-value ของทั้งสองปัจจัยมีค่าที่มากกว่า 0.05 หมายความว่า ทั้งขนาด และปริมาณของฝุ่นถ่านหินอาจจะมีผลหรือไม่มีผลทั้งคู่ต่อค่าสัมประสิทธิ์ดังกล่าว จากรูปที่ 4.46 พบว่าปัจจัยทั้งสองนั้นจะให้ผลแบบเชิงบวก (+) ทั้งคู่

จากการพิจารณาแนวโน้มของตัวแปรตอบสนองต่อการผสมแต่ละตัว พบว่า ค่าอุณหภูมิ แกรนูลล่าร์ จะมีแนวโน้มที่บอกถึงการผสมได้ดีกว่าตัวแปรอื่นๆ โดยค่าอุณหภูมิแกรนูลล่าร์มีแนวโน้ม การเปลี่ยนแปลงค่าที่ใกล้เคียงกับค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อน กล่าวคือ ค่าอุณหภูมิ แกรนูลล่าร์เป็นตัวแปรที่ทำนายการผสม ตัวแปรเดียวที่ได้รับผลกระทบจากตัวแปรดำเนินการ E และ F เหมือนกับค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อน (ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวในแนวรัศมีและแกน รวมทั้งค่าดัชนีการผสม ได้รับผลกระทบจากตัวแปรดำเนินการ E เท่านั้น) นอกจากนี้ค่าอุณหภูมิ แกรนูลล่าร์ควรที่จะมีค่าอยู่ตรงกลางค่อนไปทางค่าสูงของช่วงค่าตัวแปร โดยจะทำให้ค่าสัมประสิทธิ์ การถ่ายโอนความร้อนมีค่าที่สูง ถ้าหากค่าอุณหภูมิแกรนูลล่าร์มีค่าที่น้อย หรือ สูงเกินไปจะให้ค่า สัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนที่ต่ำ

เม็กรณีที่มีอนุ	ุภาคของแข็งสาม	องค์ประกอบ			
Source	Sum of	Df	Mean	Evoluo	Dvalua
Source	squares		squares	r-value	P-value
E	2.295	1	2.295	306.024	0.0033
Frror	0.015	2	0.007		

ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรตอบสนองเป็นสัมประสิทธิ์การกระจายตัวใน แนวรัศมีกรณีที่มีอนุภาคของแข็งสามองค์ประกอบ

ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรตอบสนองเป็นสัมประสิทธิ์การกระจายตัวใน แนวแกนกรณีที่มีอนุภาคของแข็งสามองค์ประกอบ

2.669 4

Total

Source	Sum of	Df	Mean	Evoluo	Dyalua
	squares	DI	squares	I-value	r-value
E	2.804	1	2.804	71.595	0.0137
Error	0.078	2	0.039		
Total	3.298	4			

Source	Sum of	Df	Mean	F-value	P-value
	squares		squares		
E	0.003	1	0.003	0.248	0.7060
F	0.016	1	0.016	1.251	0.4645
Error	0.012	1	0.012		
Total	0.033	4			

ตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรตอบสนองเป็นอุณหภูมิแกรนูลล่าร์กรณีที่มี อนุภาคของแข็งสามองค์ประกอบ

ตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรตอบสนองเป็นดัชนีการผสมกรณีที่มีอนุภาค ของแข็งสามองค์ประกอบ

		////			
Source	Sum of	Df	Mean	F-value	P-value
	squares		squares		
E	0.072		0.072	111.830	0.0088
Error	0.001	2	0.001		
Total	0.090	4	B		

ตารางที่ 4.16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรตอบสนองเป็นสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความ ร้อนกรณีที่มีอนุภาคของแข็งสามองค์ประกอบ

UNULALUNGKUNN UNIVERSITY								
Source	Sum of	Df	Mean	F-value	P-value			
	squares		squares					
E	0.221	1	0.221	6.217	0.2428			
F	0.015	1	0.015	0.423	0.6328			
Error	0.036	1	0.036					
Total	0.620	4						

รูปที่ 4.42 ผลของตัวแปรหลักต่อค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวตามแนวรัศมีสำหรับระบบอนุภาค ของแข็งผสมสามองค์ประกอบ

รูปที่ 4.43 ผลของตัวแปรหลักต่อค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวตามแนวแกนสำหรับระบบอนุภาค ของแข็งผสมสามองค์ประกอบ

รูปที่ 4.44 ผลของตัวแปรหลักต่อค่าอุณหภูมิแกรนูลล่าร์สำหรับระบบอนุภาคของแข็งผสมสาม องค์ประกอบ

รูปที่ 4.45 ผลของตัวแปรหลักต่อค่าดัชนีการผสมสำหรับระบบอนุภาคของแข็งผสมสามองค์ประกอบ

รูปที่ 4.46 ผลของตัวแปรหลักต่อค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนสำหรับระบบอนุภาคของแข็ง

Chulalongkorn University

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยสามารถแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ 1. การหาแบบจำลองที่เหมาะสมสำหรับ ระบบอนุภาคผสม 2. การหาแบบจำลองปฏิกิริยาเคมีที่เหมาะสม 3. ผลของตัวแปรในการดำเนินการ ต่ออุทกพลศาสตร์และพฤติกรรมการผสม และ 4. ผลของตัวแปรตอบสนองต่อการผสมและการ กระจายตัว

5.1.1 การหาแบบจำลองที่เหมาะสมสำหรับระบบอนุภาคผสม

การหาแบบจำลองที่เหมาะสมสำหรับงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาแบบจำลองต้านทานการ เคลื่อนที่ระหว่างวัฏภาคแก้ส-ของแข็ง (Interphase momentum exchange coefficient) ขั้นตอน แรกจำเป็นต้องหาพื้นที่การคำนวณที่เหมาะสมและภาวะเสมือนคงตัว ซึ่งในงานวิจัยส่วนที่หนึ่งจะใช้ พื้นที่การคำนวณ 12000 เซลล์ และช่วงเวลา 20-40 วินาที ขณะที่ส่วนที่สองและสามจะใช้พื้นที่การ คำนวณขนาด 8000 เซลล์ และช่วงเวลา 120-140 วินาที จากผลการศึกษา พบว่า แบบจำลอง EMMS นั้นสามารถใช้กับระบบที่มีขนาดเล็กและใหญ่ได้โดยให้ผลที่สอดคล้องกับการทดลองของ Oweyemi และคณะ [4] และ NPS มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับแบบจำลอง Wen-Yu Gidaspow และ Syamlal-O'Brien เนื่องมาจากแบบจำลอง EMMS นั้นจะพิจารณาผลของการเกิดคลัสเตอร์ (Clusters) นอกจากนี้ พบว่า ในระบบอนุภาคผสม 2 ชนิดที่มีความหนาแน่นใกล้เคียงกันจะมี พฤติกรรมการเคลื่อนที่ที่คล้ายกัน อีกทั้งมีการกระจายตามแนวรัศมีเป็นแบบ Annulus core structure ในขณะที่การกระจายตัวในแนวแกนจะมีความหนาแน่นของอนุภาคของแข็งลดลงตาม ระยะความสูง

5.1.2 การหาแบบจำลองปฏิกิริยาเคมีที่เหมาะสม

ในงานวิจัยนี้ใช้สมการปฏิกิริยาเคมีและจนศาสตร์ของ Shuai และคณะ [26] สำหรับการเผา ไหม้ของถ่านหินและฝุ่นถ่านหิน ซึ่งจากการเปรียบเทียบผลของอุณหภูมิแก๊สที่เกิดจากการเผาไหม้ ภายในระบบที่ได้จากการจำลองและผลการทดลอง พบว่า แบบจำลองดังกล่าวให้ผลที่สอดคล้องกับ ข้อมูลจากการทดลอง 5.1.3 ผลของตัวแปรดำเนินการต่ออุทกพลศาสตร์ภายในเครื่องปฏิกรณ์และพฤติกรรมการ ผสม

้จากผลการศึกษาตัวแปรดำเนินการในส่วนที่หนึ่ง พบว่า การเพิ่มขึ้นของความเร็วจะส่งผลให้ การผสมเพิ่มสูงขึ้น แต่เมื่อความเร็วเพิ่มสูงขึ้นจนถึงค่าๆ หนึ่งการผสมจะลดลง เพราะว่า อนุภาคจะมี พฤติกรรมการกระจายตัวที่เปลี่ยนแปลงไปโดยอนุภาคจะรวมตัวกันอย่างหนาแน่นบริเวณผนังทำให้ การผสมกันลดลง จากผลการศึกษาตัวแปรดำเนินการในส่วนที่สอง พบว่า กรณีศึกษาที่ 10 ที่ภาวะ ความเร็วแก๊สป้อนเข้า 2.65 เมตรต่อวินาที ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของถ่านหิน 500 ไมครอน ขนาด เส้นผ่านศูนย์กลางของทราย 200 ไมครอน และความสูงของทรายเริ่มต้น 0.7 เมตร ส่งผลให้ค่า สัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนมีค่าสูงที่สุด ในขณะที่ภาวะความเร็วแก๊สป้อนเข้า 0.66 เมตรต่อ วินาที ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของถ่านหิน 1000 ไมครอน ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของทราย 250 ไมครอน และความสูงของทรายเริ่มต้น 0.5 เมตร ส่งผลให้ค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนมีค่า ต่ำที่สุด จากการวิเคราะห์ ANOVA พบว่า ความเร็วแก๊สป้อนเข้า ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางทางหิน ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางทราย และความสูงเริ่มต้นของทราย เป็นตัวแปรดำเนินการที่ส่งผลต่อ ้สัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อน ผลของตัวแปรดำเนินการในส่วนที่สาม พบว่า การเติมฝุ่นถ่านหิน ขนาด 15 ไมครอน นั้นจะไม่ทำให้ค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนเปลี่ยนแปลงมากนัก ไม่ว่าจะ เติมในปริมาณ 15 หรือ 5 ตัน ขณะที่การเติมฝุ่นถ่านหินขนาด 75 ไมครอน นั้นจะส่งผลทำให้ค่า ้สัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนมีค่าเพิ่มขึ้น จากการวิเคราะห์ ANOVA พบว่า ค่า P-value ของทั้ง 2 ปัจจัยมีค่าที่มากกว่า 0.05หมายความว่าทั้งสองปัจจัยนั้นอาจที่จะมีผลหรือไม่มีผลทั้งคู่

5.1.4 ผลของตัวแปรตอบสนองต่อการผสมและการกระจายตัว

จากการศึกษาในส่วนที่หนึ่ง พบว่า เมื่อทำการเพิ่มความเร็วแก๊สป้อนเข้า ค่าสัมประสิทธิ์การ กระจายตัวในแนวรัศมีมีแนวโน้มที่จะลดลงตามความเร็วแก๊ส ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวตาม แนวแกนมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น ขณะที่ค่าอุณหภูมิแกรนูลล่าร์และดัชนีการผสมมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น จนถึงค่าๆ หนึ่งจากนั้นจะลดลง ส่วนที่สองของงานวิจัยมีความต้องการที่จะทำการเปรียบเทียบตัวแปร ตอบสนองต่อการผสมแต่ละตัว โดยทำการเปรียบเทียบตัวแปรตอบสนองต่อการผสมทั้ง 4 ตัวแปร ประกอบด้วย ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวตามแนวแกน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายตัวตามแนวรัศมี อุณหภูมิแกรนูลล่าร์ และดัชนีการผสม จากสมมติฐานที่ว่าการผสมที่ดีย่อมส่งผลทำให้การ เกิดปฏิกิริยาที่ดี ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนจะเป็นตัวแปรที่ถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อ ตรวจสอบสมมติฐานดังกล่าว จากการเปรียบเทียบพบว่า อุณหภูมิแกรนูลล่าร์มีแนวโน้มไปในทิศทาง เดียวกับค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรอื่นๆ และค่า อุณหภูมิแกรนูลล่าร์ที่ค่ากลางค่อนไปทางมากจะให้ค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนสูงที่สุด ส่วน ที่สามทำการเปรียบเทียบเช่นเดียวกับส่วนที่สอง จากการเปรียบเทียบ พบว่า ค่าอุณหภูมิแกรนูลล่าร์ ให้แนวโน้มไปในทิศทางเดียวกับค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนเมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรอื่นๆ และค่าอุณหภูมิแกรนูลล่าร์ที่ค่ากลางค่อนไปทางค่าสูงจะให้ค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อนสูง ที่สุด อย่างไรก็ตามแนวโน้มดังกล่าวจะสังเกตได้ค่อนข้างชัดสำหรับกรณีที่ภาวะความเร็วแก๊สป้อนเข้า แตกต่างกันแล้วให้ตัวแปรอื่นๆคงที่ ในขณะที่เมื่อทำการเปลี่ยนภาวะดำเนินการของตัวแปรต่างๆ แล้ว ให้ความเร็วแก๊สคงที่ แนวโน้มของอุณหภูมิแกรนูลล่าร์จะไม่ไปทิศทางเดียวกับค่าสัมประสิทธิ์การถ่าย โอนความร้อนอย่างเห็นได้ชัด

5.2 ข้อเสนอแนะ

การจำลองอุทกพลศาสตร์ในงานวิจัยนี้เป็นการจำลองแบบสองมิติในส่วนของไรเซอร์ทั้งภาวะ ที่ไม่มีการเกิดปฏิกิริยาและเกิดปฏิกิริยา แบบจำลอง EMMS ที่ใช้ในงานวิจัยนี้ถูกพัฒนาให้มีความ เหมาะสมกับอนุภาคที่มีขนาดจัดอยู่ในกลุ่มเจลดาร์ดบี ซึ่งขนาดอนุภาคฝุ่นถ่านหินที่ทำการศึกษาจัด อยู่ในกลุ่มเจลดาร์ดเอ อาจที่จะทำการพัฒนาแบบจำลอง EMMS ให้มีความเหมาะสมครอบคลุมกับ อนุภาคของแข็งในหลายช่วงขนาด นอกจากนี้แบบจำลองปฏิกิริยาเคมีที่พัฒนาโดย Shuai และคณะ [26] เป็นแบบจำลองที่ถูกพัฒนามาสำหรับถ่านหิน ดังนั้นการนำแบบจำลองดังกล่าวมาใช้กับฝุ่น ถ่านหินที่มีขนาดเล็กกว่ามากซึ่งอาจจะมีอุทกพลศาสตร์และกลไกการเผาไหม้ที่แตกต่างกันออกไป อาจที่จะต้องหาแบบจำลองการเผาไหม้ที่ถูกพัฒนาสำหรับอนุภาคขนาดเล็กเพื่อมาใช้กับฝุ่นถ่าน หิน

รายการอ้างอิง

- Zhong, H., et al., CFD modeling the hydrodynamics of binary particle mixtures in bubbling fluidized beds: Effect of wall boundary condition. Powder Technology, 2012. 230: p. 232-240.
- 2. Chalermsinsuwan, B., D. Gidaspow, and P. Piumsomboon, *Two- and three-dimensional CFD modeling of Geldart A particles in a thin bubbling fluidized bed: Comparison of turbulence and dispersion coefficients.* Chemical Engineering Journal, 2011. 171(1): p. 301-313.
- 3. Merzsch, M., S. Lechner, and H.J. Krautz, *Heat-transfer from single horizontal tubes in fluidized beds: Influence of tube diameter, moisture and diameter-definition by Geldart C fines content.* Powder Technology, 2013. 235: p. 1038-1046.
- 4. Owoyemi, O., L. Mazzei, and P. Lettieri, *CFD modeling of binary fluidized suspensions and investigation of role of particle–particle drag on mixing and segregation*. AIChE journal, 2007. 53(8): p. 1924-1940.
- 5. Lungu, M., et al., *A CFD study of a bi-disperse gas-solid fluidized bed: Effect of the EMMS sub grid drag correction.* Powder Technology, 2015. 280: p. 154-172.
- 6. Samruamphianskun, T., P. Piumsomboon, and B. Chalermsinsuwan, Computation of system turbulences and dispersion coefficients in circulating fluidized bed downer using CFD simulation. Chemical Engineering Research and Design, 2012. 90(12): p. 2164-2178.
- 7. Chang, J., et al., *CFD modeling of particle–particle heat transfer in dense gassolid fluidized beds of binary mixture.* Powder Technology, 2012. 217: p. 50-60.
- Wang, J. and Y. Liu, *EMMS-based Eulerian simulation on the hydrodynamics* of a bubbling fluidized bed with FCC particles. Powder Technology, 2010. 197(3): p. 241-246.
- Zhou, Q. and J. Wang, CFD study of mixing and segregation in CFB risers: Extension of EMMS drag model to binary gas-solid flow. Chemical Engineering Science, 2015. 122: p. 637-651.

- Chalermsinsuwan, B., et al., *Revised fluidization regime characterization in high solid particle concentration circulating fluidized bed reactor.* International Journal of Multiphase Flow, 2014. 66: p. 26-37.
- 11. Gómez, M., et al., *Reprint of "Experiences in sulphur capture in a 30 MWth Circulating Fluidized Bed boiler under oxy-combustion conditions"*. Applied Thermal Engineering, 2015. 74: p. 69-74.
- Oke, O., P. Lettieri, and L. Mazzei, *An investigation on the mechanics of homogeneous expansion in gas-fluidized beds.* Chemical Engineering Science, 2015. 127: p. 95-105.
- 13. Chalermsinsuwan, B., D. Gidaspow, and P. Piumsomboon, *In-depth system* parameters of transition flow pattern between turbulent and fast fluidization regimes in high solid particle density circulating fluidized bed reactor. Powder Technology, 2014. 253: p. 522-536.
- Niven, R.K., Physical insight into the Ergun and Wen & amp; Yu equations for fluid flow in packed and fluidised beds. Chemical Engineering Science, 2002.
   57(3): p. 527-534.
- 15. Yang, W.-c., Handbook of fluidization and fluid-particle systems. 2003: CRC press.
- 16. Choi, S., et al., Catalytic cracking process using fast fluidization for the production of light olefins from hydrocarbon feedstock. 2012, Google Patents.
- 17. Rhodes, M.J., *Introduction to particle technology*. 2008: John Wiley & Sons.
- 18. Rowe, P.N. and A.W. Nienow, *Particle mixing and segregation in gas fluidised beds. A review.* Powder Technology, 1976. 15(2): p. 141-147.
- Kunii, D. and O. Levenspiel, CHAPTER 6 Bubbling Fluidized Beds, in Fluidization Engineering (Second Edition). 1991, Butterworth-Heinemann: Boston. p. 137-164.
- 20. La Nauze, R., *Fundamentals of coal combustion in fluidised beds.* Chemical engineering research & design, 1985. 63(1): p. 3-33.
- 21. Rajan, R.R. and C. Wen, *A comprehensive model for fluidized bed coal combustors.* AIChE Journal, 1980. 26(4): p. 642-655.
- 22. Patankar, S., Numerical heat transfer and fluid flow. 1980: CRC press.

- 23. Chao, Z., et al., *Derivation and validation of a binary multi-fluid Eulerian model for fluidized beds.* Chemical Engineering Science, 2011. 66(16): p. 3605-3616.
- 24. Syamlal, M., *The particle-particle drag term in a multiparticle model of fluidization*. 1987, EG and G Washington Analytical Services Center, Inc., Morgantown, WV (USA).
- 25. Sun, J., J. Wang, and Y. Yang, *CFD investigation of particle fluctuation characteristics of bidisperse mixture in a gas–solid fluidized bed.* Chemical Engineering Science, 2012. 82: p. 285-298.
- 26. Shuai, W., et al., *Predictions of coal combustion and desulfurization in a CFB riser reactor by kinetic theory of granular mixture with unequal granular temperature.* Fuel Processing Technology, 2014. 126: p. 163-172.
- 27. Van Wachem, B., et al., *CFD modeling of gas –fluidized beds with a bimodal particle mixture.* AIChE Journal, 2001. 47(6): p. 1292-1302.
- 28. Jiradilok, V., D. Gidaspow, and R.W. Breault, *Computation of gas and solid dispersion coefficients in turbulent risers and bubbling beds.* Chemical Engineering Science, 2007. 62(13): p. 3397-3409.
- 29. Jiradilok, V., et al., *Computation of turbulence and dispersion of cork in the NETL riser.* Chemical Engineering Science, 2008. 63(8): p. 2135-2148.
- 30. Mahanta, P., R.S. Patil, and M. Pandey, *Effect of Particle Size and Sand Inventory on Wall-to-Bed Heat transfer Characteristics of Circulating Fluidized Bed Riser.* Lecture Notes in Engineering and Computer Science, 2010.
- Ajbar, A., K. Alhumazi, and M. Asif, Improvement of the Fluidizability of Cohesive Powders through Mixing with Small Proportions of Group A Particles. The Canadian Journal of Chemical Engineering, 2005. 83(6): p. 930-943.
- Mostafazadeh, M., H. Rahimzadeh, and M. Hamzei, Numerical analysis of the mixing process in a gas-solid fluidized bed reactor. Powder Technology, 2013.
   239: p. 422-433.

ภาคผนวก ก

การคำนวณความเร็วต่ำสุดที่ทำให้เกิดฟลูอิไดเซชัน (Minimum fluidization velocity, U_{mf})

$$Ar = \frac{\rho_s \left(\rho_s - \rho_g\right) g d_p^3}{\mu_g^2} \tag{n1}$$

$$\left(\frac{\rho_{g}d_{p}u_{mf}}{\mu_{g}}\right) = \left(C_{1}^{2} + C_{2}Ar\right)^{0.5} - C_{1}$$
(n2)

ตัวอย่างการคำนวณ

$$Ar = \frac{1.29(2500 - 1.29) * 9.81 * (0.00035)^3}{(1.85 * 10^{-5})^2} = 3961.28$$
$$u_{mf} = \left[(33.7^2 + 0.0408 * 3961.28)^{0.5} - 33.7 \right] * \left(\frac{1.85 * 10^{-5}}{1.29 * 2500} \right) = 0.095 \text{ m/s}$$

การคำนวณความเร็วต่ำสุดในการเกิดช่วงการไหลแบบปั่นป่วน (Minimum turbulent velocity, U_c)

$$U_{c} = 0.463 A r^{0.145} \sqrt{g D_{t}}$$
 (n3)

ตัวอย่างการคำนวณ

$$U_c = 0.463 * (3961.28)^{0.145} \sqrt{9.81 * 0.35} = 2.85 \text{ m/s}$$

การคำนวณความเร็วต่ำสุดในการเกิดช่วงการไหลแบบฟลูอิไดเซชันความเร็วสูง (Minimum transport velocity, U_{tr})

$$U_{tr} = \frac{0.169 * Ar^{0.545} \left(\frac{D_t}{D_p}\right)^{0.3} \mu_g}{d_p \rho_g}$$

ตัวอย่างการคำนวณ

$$U_{tr} = \frac{0.169 * (3961.28)^{0.545} * \left(\frac{0.35}{0.00035}\right)^{0.3} * (1.85 * 10^{-5})}{(0.00035) * (1.29)} = 5.03 \text{ m/s}$$

เมื่อ Ar = ตัวเลขไร้หน่วยอาร์คีมีดิส (-)

D, = เส้นผ่านศูนย์กลางเครื่องปฏิกรณ์ (เมตร)

D_p = ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางอนุภาคของแข็ง (เมตร)

 ho_{s} = ความหนาแน่นอนุภาคของแข็ง (กิโลกรัมต่อลูกบาศก์เมตร)

 $ho_{g}=
ho$ ามหนาแน่นแก๊ส (กิโลกรัมต่อลูกบาศก์เมตร)

g = ค่าแรงโน้มถ่วงของโลก (เมตรต่อวินาทีกำลังสอง)

 $\mu_{_g}=\,$ ค่าความหนึดของแก๊ส (กิโลกรัมต่อเมตรวินาที)

การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อน (Heat transfer coefficient, h)

$$q = hA\Delta T \tag{(n4)}$$

ตัวอย่างการคำนวณ

$$h = \frac{10440260}{(7.96)(1199 - 673)} = 2495 \ W/m^2 K$$

เมื่อ q= อัตราการถ่ายโอนความร้อน (วัตต์)

h = สัมประสิทธิ์การถ่ายโอนความร้อน (วัตต์ต่อเมตรกำลังสองเคลวิน)

A = พื้นที่ในการถ่ายโอนความร้อน (เมตรกำลังสอง)

 $\Delta T=$ ผลต่างของอุณหภูมิระหว่างแก๊สจากการเผาไหม้และอุณหภูมิของถ่านหิน (เคลวิน)

ภาคผนวก ข

ตารางที่ ข1	l ค่าของตัว	แปรตอบสน	องต่อการ	เผสมที่ค	วามเร็	วแก๊ส	ป้อนเ	ข้าแตร	าต่างกัน	ของส่ว	วนที่ห	านึ่ง
โดยคำนวณ	เจากอนุภาค	เโฟลทแซม										

Case	Gas velocity (m/s)	D_x (m ² /s)	D _y (m²/s)	θ (m²/s²)	MI (-)
1	0.125	0.018	0.026	0.053	0.903
2	0.250	0.012	0.032	0.109	0.922
3	0.500	0.012	0.043	0.169	0.982
4	0.750	0.012	0.053	0.204	0.995
5	1.000	0.009	0.058	0.160	0.916

ตารางที่ ข2 ค่าของตัวแปรตอบสนองต่อการผสมที่ภาวะแตกต่างกัน ของส่วนที่สองโดยคำนวณจาก อนุภาคทราย

		(199			n l			
	Gas	Coal	Sand	Initial				
Case	velocity	diameter	diameter	sand	D_x	D_y	θ	MI
	(m/s)	(µm)	(µm)	height	(m²/s)	(m²/s)	(m²/s²)	(-)
		01101		(m)				
	(A)	(B)	(C)	(D)				
1	0.66	500	200	0.5	0.068	0.062	0.115	0.074
2	2.65	500	200	0.5	0.776	0.609	1.791	0.118
3	0.66	1000	200	0.5	0.024	0.029	0.052	0.037
4	2.65	1000	200	0.5	1.030	0.525	1.753	0.317
5	0.66	500	250	0.5	0.249	0.151	0.159	0.001
6	2.65	500	250	0.5	2.750	0.710	2.469	0.313
7	0.66	1000	250	0.5	0.428	0.208	0.150	0.000
8	2.65	1000	250	0.5	0.916	0.849	2.301	0.383
9	0.66	500	200	0.7	0.095	0.051	0.134	0.429

	Gas	Coal	Sand	Initial				
Case	velocity	diameter	diameter	sand	D_x	D_y	θ	MI
	(m/s)	(µm)	(µm)	height	(m²/s)	(m²/s)	(m^2/s^2)	(-)
				(m)				
	(A)	(B)	(C)	(D)				
10	2.65	500	200	0.7	0.910	0.988	1.562	0.194
11	0.66	1000	200	0.7	0.412	0.182	0.204	0.376
12	2.65	1000	200	0.7	0.811	0.764	2.003	0.551
13	0.66	500	250	0.7	0.168	0.107	0.252	0.019
14	2.65	500	250	0.7	4.797	1.170	2.851	0.611
15	0.66	1000	250	0.7	0.070	0.070	0.195	0.004
16	2.65	1000	250	0.7	2.121	0.845	2.860	0.929
17	1.66	750	225	0.6	1.328	0.770	1.745	0.342
(mean)								

ตารางที่ ข3 ค่าของตัวแปรตอบสนองต่อการผสมที่ภาวะแตกต่างกัน ของส่วนที่สามโดยคำนวณจาก อนุภาคทราย

	Coal	Coal		1		
Case	dust diameter (µm)	dust quantity (ton)	D _x (m²/s)	D _y (m²/s)	θ (m²/s²)	MI (-)
	(E)	(F)				
18	15	5	0.024	0.077	0.010	0.754
19	15	15	1.539	1.790	0.494	0.722
20	75	5	2.137	4.416	0.828	0.580
21	75	15	0.074	0.111	0.675	0.432
22	45	10	0.064	0.089	0.691	0.916
23	-	-	3.721	1.168	1.848	0.396
(อ้างอิง)						

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายธเนศพล ตั้งพัฒนธนา เกิดเมื่อวันอังคารที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2534 สำเร็จ การศึกษาปริญญาตรีวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาปิโตรเคมีและวัสดุพอลิเมอร์ ภาควิชา วิทยาการและวิศวกรรมวัสดุ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในปีการศึกษา 2556 และเข้าศึกษาต่อใน หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเคมีเทคนิค ภาควิชาเคมีเทคนิค จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2557 ได้มีผลงานทางด้านวิชาการดังนี้

1. International Conference - Topic "CFD MODELING OF BINARY MIXTURE HYDRODYNAMICS IN GAS-SOLID PARTICLE FLUIDIZED BED REACTOR SYSTEM". Advancement in Petroleum and Chemical Engineering Technology and Applications International Conference 2015 (APCETA 2015), Krabi, Thailand (2015)

2. International Journal - Tangpattanatana, T., Jiradilok, V., Piumsomboon, P., & Chalermsinsuwan, B. (2016). CFD MODELING OF BINARY MIXTURE HYDRODYNAMICS IN GAS-SOLID PARTICLE FLUIDIZED BED REACTOR SYSTEM. Jurnal Teknologi, 78(6-5).

> จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY